

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI

ULUSLARARASI İLİŞKİLER PROGRAMI

RUSYA'DA İÇ SİYASET: SEÇİMLER, PARTİLER, AKTÖRLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Soltan KAZIMOV

MAYIS - 2019

TRABZON

KARADENİZ TEKNİK ÜNİVERSİTESİ * SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

ULUSLARARASI İLİŞKİLER ANABİLİM DALI

ULUSLARARASI İLİŞKİLER PROGRAMI

RUSYA'DA İÇ SİYASET: SEÇİMLER, PARTİLER, AKTÖRLER

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Soltan KAZIMOV

Tez Danışmanı : Dr. Öğr. Üyesi Alper Tolga BULUT

MAYIS - 2019

TRABZON

ONAY

Soltan KAZIMOV tarafından hazırlanan “**Rusya’da İç Siyaset: Seçimler, Partiler, Aktörler**” adlı bu çalışma 19.06.2019 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oybirliği / oyçokluğu ile başarılı bulunarak jürimiz tarafından Tarih Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı’nda **yüksek lisans tezi** olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyesi		Karar		İmza
Unvanı - Adı ve Soyadı	Görevi	Kabul	Ret	
	Başkan	☐	☐	
	Üye	☐	☐	
	Üye	☐	☐	

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

Prof. Dr. Yusuf SÜRMEŒ

Enstitü Müdürü

BİLDİRİM

Tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca KTÜ-Sosyal Bilimler Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzu'na uygun olarak hazırlanan bu çalışmada yararlanılan kaynakların tümüne eksiksiz atıf yapıldığını, aksinin ortaya çıkması durumunda her tür yasal sonucu kabul edeceğimi beyan ederim.

Soltan KAZIMOV

20.05.2019

ÖNSÖZ

Soğuk Savaş sonrası değişen dünya düzeniyle birlikte ortaya çıkan ayrılıkçı hareketler Rusya'yı pek çok yönden olumsuz etkilemiştir. Bu bağlamda ilk olarak iç politikada demokrasi sorunları ortaya çıkmaya başlamıştır. Rusya Federasyonu kurulduktan ve anayasası oluşturulduktan sonra bu krizin aşılması için adımlar atılmaya başlanmıştır. Demokrasiye geçiş dönemi olarak da adlandırılan bu süreç ise Boris Yeltsin tarafından yönetilmiştir.

2000 yılından itibaren Rusya Federasyonu'nda Vladimir Putin'in iktidara gelmesiyle iç politikada ve siyasal alanda değişiklikler meydana gelmiştir. Putin'in dönemi siyasi istikrar ile başlamış ve zaman içerisinde otoriter konsolidasyona evrilmiştir. Bu çalışmada iç politika ve seçimler üzerinde durulmuş ve Rusya Federasyonu'ndaki siyasal süreç aktörler üzerinden dönemlere ayrılmıştır.

Yüksek lisans tez danışmanlığımı üstlenerek beni tez konusunda yönlendiren, üzerimde büyük emekleri olan ve çalışma sürecim boyunca değerli katkılarını sunan danışman hocam, çok değerli Alper Tolga BULUT'a derin teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmamın hazırlanması sürecinde beni cesaretlendiren, maddi ve manevi desteğini benden hiçbir zaman esirgemeyen, telefon konuşmalarımızda her zaman beni motive eden, ayrıca bugünlere gelmemde en büyük pay sahibi olan annem İnara BABAYEVA'ya ve kardeşim Kamal KAZIMOV'a sonsuz teşekkürler...

Mayıs, 2019

Soltan KAZIMOV

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	IV
İÇİNDEKİLER	V
ÖZET.....	VII
ABSTRACT	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	IX
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	X
GRAFİKLER LİSTESİ.....	XI
KISALTMALAR LİSTESİ.....	XII
GİRİŞ	1-2

BİRİNCİ BÖLÜM

1. RUSYA SİYASAL SİSTEMİ	3-14
1.1. Rusya'nın Kısa Tarihi	4
1.2. Sovyetler Birliği'nin Dağılması	6
1.3. Rusya Siyasal Sisteminin Esasları.....	7
1.4. Rusya Federasyonu'nda Yasama, Yürütme, Yargı	9

İKİNCİ BÖLÜM

2. RUSYA'DA SİYASAL PARTİLER	15-36
2.1. "Rusyanın Seçimi" Partisi.....	16
2.2. "Bizim Ev-Rusya" Partisi.....	18
2.3. "Birleşik Rusya" Partisi.....	20
2.4. "Komunist Parti"	24
2.5. "Yabloko" Partisi	28
2.6. "Liberal Demokrat Parti"	32
2.7. "Adil Rusya" Partisi.....	34

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. RUSYA'DA SİYASİ SEÇİMLER	37-68

3.1. Rusya Federasyonu'nda Demokrasiye Geçiş Dönemi, İç Siyaset ve Seçimler.....	37
3.2. Rusya Federasyonu'nda Siyasal İstikrar Dönemi, İç Siyaset ve Seçimler	46
3.2.1. Dmitriy Medvedev Döneminde Rusya Federasyonu'nda İç Siyaset ve Seçimler.....	58
3.3. Rusya Federasyonu'nda Otoriter Konsolidasyon Süreci, Bu Süreç'te İç Siyaset ve Seçimler.....	61
SONUÇ	69
YARARLANILAN KAYNAKLAR	72
ÖZGEÇMİŞ	77

ÖZET

Bu çalışmada, Rusya Federasyonu'nun kurulmasından günümüze kadar gelen süreçteki iç politikası aktörler, partiler ve seçimler olmak üzere üç parametre üzerinden incelenmiştir. Bu çerçevede, çalışmada Rusya Federasyonu'nda iç siyasetin farklı dönemlerde nasıl evrildiğini ve günümüzdeki halini aldığını; partilerin, aktörlerin ve seçimlerin bu dönüşümde ne gibi bir rol oynadıkları ele alınmıştır. Bu bağlamda bu tezin ana amacı Rus iç siyasetinde belirlenen üç dönemde bu üç parametrenin etki ve işleyişini ortaya koymaktır. Bununla birlikte, çalışmada 2000 yılından bugüne kadar ülke yönetimindeki otoriter yapının nasıl kurulduğu ve bu otoritenin iç politika üzerindeki etkisi ortaya koyulmaktadır. Bu çalışma Rusya Federasyonu'nda iç siyasetin üç farklı dönemde farklılaşmış konsolide olduğunu ve Boris Yeltsin dönemi siyasi ortam ve politikalarının Putin'in gücünü konsolide etmesine yardımcı olduğunu öne sürmektedir. Çalışma sonucunda elde edilen bilgiler doğrultusunda Rusya Federasyonu'nda iktidar partisinin seçimleri büyük bir farkla kazanmasının nedenleri ortaya koyulmuştur. Ayrıca Vladimir Putin'in 2000 yılından bugüne ülkede istikrarı nasıl sağladığı, kendi otoritesini nasıl sağlamlaştırarak arttırdığı incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Rusya Federasyonu, İç siyaset, Partiler, Seçimler.

ABSTRACT

This study examines the Russian domestic policy from its onset till today in terms of three parameters: actors, parties and elections. In this regard, the study investigates how the Russian domestic politics evolved and took its contemporary form, and the role of domestic actors in this evolution. Related to this point, this dissertation's main aim is to manifest the impact of these three parameters in three pre-determined political periods. Hence the study explains how the authoritarian structure was formed since early 2000s and till today, and how this structure impacts domestic policy. This study argues that the domestic politics of Russia evolved and consolidated in three periods, and that the politics of Boris Yeltsin era helped Putin to consolidate his power. The findings of the study also documents the reasons why the governing party wins elections with huge margins. In addition the dissertation also investigates how Putin stabilized the country and increased his authority.

Keywords: The Russian Federation, Internal Policy, Parties, Elections

TABLolar LİSTESİ

Tablo Nr.	Tablo Adı	Sayfa Nr.
1	Rusya Federasyonu'nda 1991 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	38
2	Rusya Federasyonu'nda 1996 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları- İlk Tur.....	42
3	Rusya Federasyonu'nda 1996 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları- İkinci Tur.....	44
4	Rusya Federasyonu'nda 2000 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	48
5	Rusya Federasyonu'nda 2004 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	55
6	Rusya Federasyonu'nda 2008 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	58
7	Rusya Federasyonu'nda 2012 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	62
8	Rusya Federasyonu'nda 2018 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	64

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil Nr.	Şekil Adı	Sayfa Nr.
1	1993 Anayasasına göre, Yürütme organı.....	9
2	1993 Anayasasına göre, Yasama organı	9
3	1993 Anayasasına göre, Yargı organı.....	9

GRAFİKLER LİSTESİ

Grafik Nr.	Grafik Adı	Sayfa Nr.
1	Rusya Federasyonu'nda 1991 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları	39
2	Rusya Federasyonu'nda 1996 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	42
3	Rusya Federasyonu'nda 1996 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları- İkinci Tur	44
4	Rusya Federasyonu'nda 2000 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	48
5	Rusya Federasyonu'nda 2004 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	55
6	Rusya Federasyonu'nda 2008 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	59
7	Rusya Federasyonu'nda 2012 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	62
8	Rusya Federasyonu'nda 2018 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları.....	65

KISALTMALAR LİSTESİ

AGİT	: Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı
BDT	: Bağımsız Devletler Topluluğu
BRP	: Birleşik Rusya Partisi
FSB	: Federalnaya Slujba Bezopasnosti - Federal Güvenlik Servisi
FSO	: Federalnaya Slujba Okhranı - Özel İletişim Servisi
GSMH	: Gayri Safi Milli Hasıla
KGB	: Komitet Gossudarstvennoi Bezopasnosti - Devlet Güvenlik Komitesi
KPRF	: Kommunist Partiya iz Rossiyskaya Federatsii - Rusya Federasyonu Komünist Partisi
LDPR	: Liberalnoe Demokraticeskoe Partiya iz Rossii - Rusya Liberal Demokrat Partisi
RF	: Rusya Federasyonu
RSFSC	: Rusya Sovyet Federatif Sosyalist Cumhuriyeti
SSC	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyeti
SSCB	: Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri Birliği
SSFC	: Sovyet Sosyalist Federatif Cumhuriyeti

GİRİŞ

İç politika, bir devletin iç ilişkilerinde ve kamu işlerinin örgütlenmesinde uygulanan hareketler toplamıdır. Şüphesiz iç politikada yaşanan değişim ve gelişmeler dış ilişkileri de etkilemektedir. Ayrıca iç politika ülke içerisindeki dengelerin kontrol altında tutulmasını da sağlamaktadır. İç politika geniş bir kavramdır ve toplum için önem arz eden olan birçok konuyu kapsayabilmektedir. Bu bağlamda iç politika, toplum için iyileştirmeler yapmak için planlar, programlar ve yasalar ortaya koyarak sorunları çözmeye yardımcı olmaktadır.

Oldukça eski bir tarihi geçmişe sahip olan Rusya, farklı etnik ve coğrafi unsurlardan etkilenmiştir. Bu etki, Rus iç siyasetinde de kendini göstermektedir. Tarihsel süreçte bir dönem topraklarının işgal altında olması ve bu süreçten kurtulmaları, XIII yy'dan sonra Rus devletinde topraklarını büyütme isteğini ortaya çıkarmıştır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından ise ülkenin içinde bulunduğu ekonomik ve politik krizden kurtulma yolları aranırken ülkede anayasa oluşturulmasıyla birlikte Rusya Federasyonu'nda iç politikada yeni bir düzenin oluşmaya başladığı gözlemlenmektedir.

Soğuk Savaş'ın sona ermesiyle birlikte, parçalanma dönemine giren Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ortaya çıkardığı ekonomik ve siyasi sorunları çözmek yeni kurulmuş Rusya Federasyonu'na kalmıştır. Bu bağlamda demokrasiye yeni geçiş yapan Rusya Federasyonu'nda Boris Yeltsin yönetimi 1991-1999 yılları arasında yeni bir düzen oluşturmaya çalışmıştır. Böylelikle Rusya Federasyonu'nda günümüz Rusya'sında da hükümetin esasını teşkil eden anayasa oluşturulmuştur. Bu anayasa ile ülkede tüm kurumlar, yasama, yürütme ve yargı organları oluşturulmuş ve demokrasiye geçiş süreci başlamıştır. Rusya Federasyonu'nda 2000 yılında Vladimir Putin'in göreve gelmesiyle birlikte yeni bir siyasi düzen kurulmuş ve Putin, ileride otoriter bir düzene evrilecek yeni bir siyasi sistem oluşturmaya başlamıştır.

Toplamda üç kısımda incelenecek olan çalışmanın ilk bölümünde, Rus siyasi sistemi ele alınmaktadır. Bu kısımda, Rusya'nın kısa tarihi, Rus kelimesinin kökeni, Rus halkının ortaya çıkışından itibaren yaşanan tarihi değişim konularına değinilecektir. Daha sonra ise, Rusya tarihinde Rusya Federasyonu'nun kurulmasından önceki süreçte SSCB'nin dağılma süreci, son olarak ise Rus siyasi sisteminin esasları ele alınacaktır. Rusya siyasi sisteminin esasları bağlamında ise 1993 Anayasası incelenecektir. Bu anayasa, daha sonradan yapılan birkaç değişiklikle günümüzde de Rusya Federasyonu siyasi sisteminin esaslarını oluşturmaktadır.

Çalışmanın bir sonraki kısmında yani ikinci bölümünde ise Rusya Federasyonu'nda var olan siyasal partiler ele alınacaktır. Bu kısımda Rusya siyasetinde önemli rol oynayan 7 farklı parti incelenecektir. Bu bağlamda Rusya Federasyonu kurulduktan itibaren iç siyaset sahnesinde yer alan partilerin temel sloganları, ideolojileri, politika ve faaliyetleri ele alınacaktır.

Son kısımda ise Rusya Federasyonu'nda seçimler ele alınacaktır. Bu bağlamda Rusya Federasyonu'nun kurulmasından sonraki süreci iç politika bağlamında 3 döneme ayrılarak ele alınacaktır. Bu tez, Rusya'da iç siyasetin üç dönemde farklılaşıp konsolide olduğunu öne sürmektedir. İlk olarak, demokrasiye geçiş dönemi olan ve 1991-1999 yıllarını kapsayan Boris Yeltsin dönemi iç siyaset ve seçimleri incelenecektir. Bu dönemde yeni kurulan Rusya Federasyonu'nda bir düzen oluşturulması, yeni anayasanın kabul edilmesi, yasama, yürütme ve yargı organının oluşturulması ve seçimler analiz edilecektir. Daha sonraki dönem ise, 2000-2012 yıllarını kapsayan ve Rusya Federasyonu'nda siyasal istikrarın olduğu dönem incelenecektir. Bu dönem aynı zamanda iki kez cumhurbaşkanı seçilen Vladimir Putin'in kendi otoritesini kurmaya başladığı dönem olarak ele alınmıştır. Bu dönemde Putin'in seçimleri kazanmasında etkili olan faktörler, seçimi kazanması için izlediği stratejiler ve seçim kampanyası ele alınacaktır. Bunun dışında bu dönemde, 2008 yılına gelindiğinde anayasa gereği Putin'in üçüncü kez cumhurbaşkanı seçilemeyecek olması nedeniyle, Dmitriy Medvedev'in cumhurbaşkanı seçilmesi ve Putin'in üçüncü dönemine nasıl zemin hazırlandığı analiz edilecektir.

Son olarak ise, 2012-2018 yıllarını kapsayan siyasal otoritenin konsolide olduğu dönem ele alınacaktır. Bu dönemde Vladimir Putin'in 2000 yılından Rusya siyasetinde liderliğini sağlamlaştırması ve siyasal sistem üzerindeki etkisini ilerletmesi incelenecektir. Bu dönemde yapılan iki cumhurbaşkanlığı ve bir дума seçiminin sonuçları da Putin'in Rusya siyasetindeki otoriter kişiliğini ve liderliğini oturttuğunu göstermektedir.

BİRİNCİ BÖLÜM

1. RUSYA SİYASAL SİSTEMİ

Yüzölçümüyle dünyanın en büyük ülkesi olan Rusya Federasyonu, askeri gücü, Soğuk Savaş aktörü, SSCB'nin mirasçısı olması ve geçen yüzyılda geçirdiği değişimle yakın tarihin en önemli uluslararası aktörleri arasında yer almaktadır. Sovyetler Birliği'nin 1991 yılında dağılmasının ardından 1993 yılında kabul edilen yasayla ülkenin yönetim şekli bugünkü "Başkanlık" sistemine geçmiştir. Rusya'nın iç politikası, mevcut sosyo-politik sistemi korumayı veya yeniden düzenlemeyi, politik sistemi modernleştirmeyi, ekonomiyi geliştirmeyi ve sosyal sorunları çözmeyi amaçlayan devletin, yapılarının ve kurumlarının faaliyetidir (Surinov, 2018: 78).

Rus ekonomisi, gelişmekte olan ülke ekonomisi statüsündedir. GSMH konusunda ise dünyada 7. Ülke olarak Rusya gelmektedir. Fakat bununla beraber Rusya, kişi başına düşen gelirle dünyada 71. yerdedir. Aslında bu da, ekonomisinin büyüklüğüne rağmen vatandaşlara adaletli gelir dağılımının olmadığı bir göstergesidir (Surinov, 2018: 32). Rusya'nın kıyıları üç okyanus havzasının 12 denizi ile kıyıdır. Bu denizler, Atlantik Okyanusu üzerinden Baltık Denizi, Karadeniz ve Azak Denizi, Arktik Okyanusu üzerinde Barents Denizi, Beyaz Deniz, Kara Deniz, Laptev Denizi, Doğu Sibirya Denizi ve Chukchee Denizi ve Pasifik Okyanusu üzerinden Bering Denizi, Okhotsk Denizi ve Japonya Denizi ve kapalı bir havza olan Hazar Denizi'dir (FRD, 2006: 3).

Geniş toprakları nedeniyle, Rusya doğal zıtlıklar ülkesidir. Ülkenin kuzey kısmı kutup ve denizaltı iklim bölgelerinde bulunurken, güney bölgeler subtropikal iklim sahtir. Ülkenin diğer bölgelerinin iklimi ise ılımlıdır. Turizm konusunda ise, Dünyanın en derin gölü olan Baykal Gölü, Avrupa'nın en yüksek zirvesi olan Elbrus, Avrupa'nın en uzun nehri olan Volga nehri, Avrupa'nın en büyük gölü olan Ladoga Gölü ve Kuzey Soğuk Kutbu olan Oimyakon köyü Rusya Federasyonu'ndadır. Rusya'da 100'den fazla tatil köyü vardır. Başlıca ulusal tatil köyleri Soçi, Kavkazskiye Mineralniye Vody, Nalçik, Anapa, Sergievskiye Mineralniye Vody ve Belokurikha'dır. Rusça, Rusya Federasyonu'nun resmi dilidir ve ülkedeki nüfusun 99%'u tarafından konuşulmaktadır. Bazı idari kurumlar ise Tatar, Çeçenistan, vb. resmi dillere sahiptirler. İngilizce, ülke genelinde yaygın olarak öğretilmektedir. Pek çok memur ve iş adamı İngilizce konuşmaktadır. Almanca ise, Rusya Federasyonu'nda mühendislik gibi özel alanlarda iletişim için kullanılmaktadır (Surinov, 2018: 276).

1.1. Rusya'nın Kısa Tarihi

Rus topraklarındaki en eski insan yerleşimi izlerine Sibiry'a, Kuzey Kafkasya'da ve Kuban bölgesinde rastlanmış ve araştırıldığında bu izlerin Milattan önce yaklaşık 2-3 milyon yıllık bir döneme ait olduğu ortaya çıkmıştır. Milattan sonra 5. yüzyıla kadar Slav kabileleri Baltık denizi kıyılarında, Dnepr ve Tuna nehri boyunca yerleşmişlerdir. Slav'ların menşei, meskenleri ve göç etmeleri hakkındaki bilgiler tam olarak net değildir ve bu konuda çok farklı fikirler ortaya konulmuştur. Bu halkın şekillenme ve oluşum aşaması ise uzun bir yol izlemiştir. Şöyle ki, Roma'lı tarihçiler, Slavları "Art" veya "Vened" olarak isimlendirmişlerdir. Slav'ların "Slova" (söz) kelimesinin kökünden geldiği ileri sürülmektedir. Bakıldığı zaman Milat'tan sonraki dönemde Slav'lar buradan farklı coğrafyalara yayılmışlar. Rus kelimesinin ortaya çıkış süresine bakacak olursak, Norman'ların Slav topluluklarını kendi yönetimlerinin altına almalarıyla bu kelime ortaya çıkmıştır. Fakat bu olaydan sonra bir süre yerel halk olan Slavlar tarafından, Ruslar bir ayrı halk olarak görülerek adeta bir ayrımcılık yapılmıştır. Fakat Hıristiyanlığın kabulünden sonra Slav halkı ve Rus halkı artık birbirine karışmıştır (Rıbakov, 2014: 30).

Rus tarihinin ilk dönemleri konusunda en önemli kaynaklardan bir tanesi, önemli bilgileri içeren Rus Kronik'leridir. Bu Kronik'ler sadece birkaç gözlemcinin görüşü ve düşüncesine göre değil, çeşitli kaynaklardan toplanmış bilgilerden oluşmaktadır. Kronik'lerde tarihle yanaşı din, kültür, İncil'den hikayeler ve mitolojik olaylara yer verilmiştir. Kronik'lere bakılırsa, Rus devleti 862 yılında kurulmuştur. Rus tarihi hakkındaki fazla sayıda tartışmalardan elde edilen sonuca göre, Rus kültürünün kökeni İskandinav toplumu olmuş, fakat Normanlar Dokuzuncu Yüzyılın yarısından bu yana tam iki yüz yıl Rus toplumunu etkilemiş ve biçimlendirmişlerdir. Bakıldığı zaman, Kiev devleti etrafında toplanan Slavlar, Normanların enerji ve yetenekleri sayesinde siyasal ve kültürel hayata kavuşturulan ilkel orman sakinleri değil, güney Rusya'da yüzyılları kapsayan bir kültür birikiminin temsilcileri oldukları anlaşılmaktadır. Onların dil, sanat, adet ve maddi kültürlerinde halen daha Bizans ve Doğu uygarlıklarının izleri görülmektedir (Boqorodskaya, 2012: 11).

IX Yüzyıla bakıldığında, Doğu Slavlarının Kiev devletini kurdukları görülmektedir. Rusya tarihinde ilk devlet olan Kiev devletinin toprak bütünlüğüne bakıldığı zaman, bu devlet Novgorod, Azak denizi, St. Peterburg ve Moskova arazilerini kapsamış ve artık bütünleşmiş bir devletin inşası tamamlanmıştı. Bu dönemde Kiev devleti artık bir Federasyon halini almış ve XII yüzyılda ortaya çıkan ekonomik sorunlar dolayısıyla zayıflamaya başlamış ve yüzyılın ilk çeyreğinde Moskova yönetimine katılan bir sıra knezler olmuştur. Bu olaydan sonra artık Rus halkı tehlikeyi algılamış ve birleşim için mücadele vermekteydi. Bu olaylar sırasında devletin otoritesi ve meşruluğu ise artmaktaydı. Ayrıca, bu dönemde milli kimlik duygusu da şekillenmiştir. XII-XIII Yüzyıllarda Rusya'da adeta bir parçalanma dönemi yaşanmaya başlanmış ve ilk olarak hanedanlıklar arasında bir mücadele yaşanmıştır. XII. yüzyılda kurulan Moskova, Kiev'in gerilemesiyle birlikde artan bir hızla Rus kolonizasyonuna açılmıştır. Moskova ise, eskiden Vladimir Knyazlığına bağlı bir idari birimdir.

Moskova'nın büyüme ve genişleme süresine bakacak olursak, Altın Orda hakimiyetinden sonra bu sürece girilmiştir. Bunun yanı sıra, III İvan döneminde Moskova, merkezleştirilmiş bir otorite sahasına sahip olabileceği şekilde geliştirilmiştir (Kurat, 1987: 25).

XIII. Yüzyılda Moğollar, Cengiz han döneminde Orta Asya, Kuzey Çin ve Doğu İran'a hakim olmuştur. Bu dönemin başında Cengiz Han'ın ordusu tarafından topraklar işgal edilmiştir. Bu olay, tarihe Rusyanın Moğol-Tatar boyunduruğu olarak geçmiştir. XIII ve XV yüzyıllar arasında Rusya'da süren Moğol hakimiyeti Rus topraklarında merkeziyetçi yönetimin ilk temellerini atmıştır. Aslında Moğolların hakimiyeti sırasında olan bu merkeziyetçilikten sonra, Moskova Prensleri, arazilerinin savunulması ve olması ihtimal olunan herhangi hücumlara hazırlık bakımından bu merkeziyetçilik geleneğini devam ettirmiştir. Merkeziyetçi yönetim geleneği bu tarihten itibaren Rus iç siyasetinde etkisini göstermiştir. Moğollarda olan yetkileri tam belli olmayan ve sınırsız hakimiyetçilik ve bir nevi keyfi yönetim daha sonra da Rusya tarihinde kendini göstermiştir. Fakat bu dönemde sınırsız yetkilere ve yönetime karşı ayaklanmalar da baş kaldırmaktaydı. XV yüzyılda Moskova Knezi olan III İvan, diğer prenslikleri yenerek "Bütün Rusya Hakimi" ünvanını almış, bununla da kurduğu merkezi devleti tek bir adli ve idari sisteme bağlamayı başarmıştır (Kurat, 1987: 70).

XVII. Yüzyılda din, Rusyada hayatın her alanına yayılmaya başlamıştır. İnanç, kimlik ve törenler Rusya'da toplumun ve buna bağlı olarak, devletin büyümesinde rol oynamıştır. Din, muhafazakarlık ve yenilikçiliğin tanınmasında çok büyük bir katkı sağlamıştır. Aynı zamanda bu dönemde Moskova knezliği, arazilerinin genişlemesiyle adeta bir imparatorluk haline gelmiş ve bu durum tek büyük Ortodoks devleti olarak Rusya'ya sınırlarını aşan bir dini sorumluluk getirmiştir. XVIII Yüzyılda, I. Petro döneminde Moskova merkezli Rusya devleti dünya imparatorluğu haline gelmiştir. 1700 ve 1800'lü yıllar ise Rusya'nın Batı ile bütünleşmesinin tarihidir. II Katerina döneminde ise Rusya'da tarih boyunca o zamana kadar olmayan eğitimde, kültürde aydınlanma süreci yaşanmıştır. 19. yüzyılda, Batı'nın liberal fikirlerinin etkisiyle, istikrarlı bir çeşit eğitimli insan grubu ortaya çıkmış ve daha sonra liberal ve demokratik değerleri yaratmıştır. Yüzyılın birinci yarısında ülkeye devrimci fikirler girmiş ve başarısız bir ayaklanma ile sonuçlanmıştır. Bundan sonra yeni ayaklanmalardan korkan devlet, ülkenin siyasi, ekonomik ve kültürel hayatı üzerindeki kontrolünü sıkılaştırmaya başlamıştır. Yüzyılın ilk yarısında yapılan uzun savaşlar sırasında Rusya, Kafkasya'yı ve kısmen barışçıl yöntemlerle Orta Asya bölgelerini kendi topraklarına eklemiştir. 19. Yüzyılın ikinci yarısında ise, ülkenin modernleşmesini hızlandıran bir dizi reformlar yapılmıştır (Baxşeliyev, 2016: 16).

19. yüzyılın sonları ve 20. yüzyılın başlarında ise, Rusya, Japonya ile gerçekleştirdiği savaşı ummadığı bir şekilde kaybetmiştir. Bu mağlubiyet sonrası, Rusya'nın uluslararası arenadaki gücü daha da azalmaya başlamıştır. 1914 yılında, Rusya Birinci Dünya Savaşına girmiştir. 1917 şubat ayında gerçekleşen devrim ise Rusya'da monarşiye son vermiş ve 1917 yılının eylül ayında ise, Rusya İmparatorluğu, Rusya Cumhuriyetine dönüşmüştür. 30 aralık 1922 tarihinde Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği kurulmuştur. SSCB, Vladimir İlyeç Lenin'in Başkanlığında olan Bolşevik

Partisi'nin yönetimi kontrol altına almasıyla kurulmuştur. Aslında döneme bakıldığı zaman, SSCB, Birinci Dünya Savaşı'nda İtilaf Devletlerinin tarafında yer almıştır. Bu dönemde Bolşevik partisinin SSCB için yaptığı en önemli iş ise, Brest Litovsk anlaşması ile Rusya'yı savaştan çekmek olmuştur. Bu anlaşmaya göre ise, Rusya, Finlandiya, Litvanya, Polonya, Ukrayna, Batum, Kars ve Ardahan'ı bırakmak zorunda kalmıştır. Rusya'da bu tarihten sonra başlayan bolşeviklerin diğer siyasi güçlerle mücadelesi, sonuç olarak komünist partiyi güçlendirmiş ve ülke siyasetinde otoriter bir hale getirmiştir (Baxşeliyev, 2016: 19).

Toprak bütünlüğünü daha da büyütme arzusunda olan SSCB'ye 1940 yılına kadar Baltık ülkeleri ve başka bir dizi ülkeler eklenmiştir. 1945 yılından Sovyetler Birliği'nin dağılmasına kadar ise, 2 kutuplu bir dünya düzeni hakim olmuştur. Bu döneme aynı zamanda Soğuk Savaş dönemi de denilmektedir. Bu dönemde dünyada iki kutup halinde devletler birleşmiştir. Bu kutupların başında ise SSCB ve ABD gelmektedir. 1960'larda bu iki süpergüç arasındaki savaş daha ilerleyip zirveye çıksa da, 70'lerde bu iki süpergüç arasındaki çatışma zayıflamıştır. SSCB'de 1985 yılında Mikhail Gorbaçov iktidara geldiğinde, SSCB, toplumsal alanda ve toplumsal üretimdeki sorunları çözmenin yanısıra silahlanma yarışının yol açtığı ekonomik krizden kaçınmak amacıyla yeniden yapılanma politikasını kabul etmiştir. Bununla birlikte, bu politika derinleşen bir krize, SSCB'nin çöküşüne ve kapitalizme geçişe yol açmıştır. 1991 yılında, RSFSR, Ukrayna ve Belarus'u içeren Bağımsız Devletler Topluluğunu kurmuştur (Vert, 1992: 310).

1.2. Sovyetler Birliği'nin Dağılması

1991 Yılında Sovyetler Birliği'nin çöküşünden sonra eski super güç yerini 15 bağımsız ülkeye bırakmıştır. Bu ülkeler: Azerbaycan, Belarus, Estonya, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Letonya, Litvanya, Moldova, Rusya, Tacikistan, Türkmenistan, Ukrayna, Özbekistan ve Ermenistan'dır. Bu tarihten itibaren, dünya haritası, özellikle Asya ve Avrupa'nın haritası değişmiştir. SSCB'nin dağılmasının en temel birkaç nedeni vardır. Bu nedenlerden birincisi ekonomik zayıflıktır. Şöyle ki, SSCB'de yaşayan vatandaşların en büyük memnuniyetsizliği ekonomi konusunda olmuştur. Diğer bir sorun ise, politikayla ilgiliydi. Şöyle ki, SSCB'de tek parti yönetimi, yani Komünist Parti rejimi 70 yıl boyunca otoriter hale gelmiş durumda idi. Gorbaçov'un çok partili bir sistemle seçime izin vermesi ve Sovyetler Birliği için bir başkanlık sistemi oluşturma kararı, sonunda Komünist kontrolünü dengesizleştiren ve Sovyetler Birliği'nin çöküşüne katkıda bulunan bir demokratikleşme sürecine adım atmaya başlamıştır (Özsoy, 2006: 165).

1985 yılında Sovyetler Birliği'nin son lideri olan Mikhail Gorbaçov'un iktidara gelmesiyle birlikte, ülke, şiddetle ele alınması ve üstesinden gelinmesi gereken derin ekonomik ve politik problemlerle karşı karşıya kalmıştır. Bunun dışında 1985 yılında Mikhail Gorbaçov'un başlattığı bir "perestroyka" ve "glasnost" politikası vardı. Bu politikaların anlamı ise yeniden yapılanma idi. Bu reformlar altında insanlar özgürlüğün tadını çıkarmaya başlamıştır. Bundan sonra ise artık insanlar

daha fazla özgürlük taleplerinde bulunmaya başlamışlardı. Bu talep, kontrolü zorlaşan bir güç haline gelmeye başlamış ve insanlar artık daha hızlı bir şekilde batıya yetişmek istemiş durumdaydı. SSCB'nin dağılmasında bir diğer önemli etken ise, SSCB yönetiminde olan ülkelerde milliyetçilik hareketlerinin ciddi bir şekilde yükselişi olmuştur. Özellikle Ukrayna, Gürcistan gibi ülkelerde yükselen milliyetçilik hareketleri SSCB'nin dağılmasının nedenlerinden biridir. Sovyetler Birliği'nin dağılması, ilk olarak rusların çok fazla yaşamadığı yerlerde, çevre bölgelerinde başlamıştır. Kitlesele ve örgütlü muhalefet üreten ilk bölge olan Estonya 1987 yılında özerklik talep etmiştir. Bu hareketi daha sonra Litvanya ve Letonya'daki bağımsızlık hareketleri izlemiştir. Baltık'daki milliyetçi hareketler, Gorbaçov'un politikasına güçlü bir şekilde meydan okumuştur. Bu ülkelerden sonra ise, Sovyetler Birliğinin güneyinde, Azerbaycan Cumhuriyeti'nde, Dağlık Karabağ Özerk Bölgesi'nde bağımsızlık hareketleri görülmeye başlanmıştır (Vert, 1992: 315).

Aslında SSCB'nin dağılması, batı tarafından özgürlük adına bir zafer olarak tanımlanırken, aynı zamanda totaliterizme karşı demokrasinin bir zaferi ve kapitalizmin sosyalizm karşısında bir kanıtı olarak tanımlanmıştır. Birleşik Devletler, süper güç olan düşmanını dize getirdiği için sevinmiş ve böylece II. Dünya Savaşının sonu itibariyle başlayan Soğuk Savaş dönemi, yani iki kutuplu dünya düzeni artık sona ermiştir. Ayrıca Sovyetler Birliği'nin dağılması, tüm dünyadaki politik durumu değiştirmiş ve tüm dünyadaki politik, ekonomik ve askeri ittifakların tamamen yenilenmesine yol açmıştır. Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonraki 10 yıl içerisinde, yani Vladimir Putin cumhurbaşkanlığına gelene kadar geçen süreçte Rus ekonomisi daha da kötüye gitmiştir. Ülkede işsizlik baş göstermiş ve bu nedenle ülke halkının büyük bir bölümü başka ülkelere göç etmek durumunda kalmıştır (Özsoy, 2006: 167).

1.3. Rusya Siyasal Sisteminin Esasları

Sovyetler Birliği döneminde komünist bir ideolojiyle yönetilen ülkede, ilk Anayasa 1924 yılında düzenlenmiştir. Aslında bu anayasa, Rusya SFSC, Ukrayna SSC, Beyaz Rusya SSC ve Transkafkasya SFSC arasında imzalanan Kuruluş Anlaşmasının yürürlüğe girmesidir. Bu anayasa, mevcut dünya düzeninde böyle bir anlaşmayı meşru olarak görmektedir. Sovyetler Birliği döneminde yapılan ikinci anayasa 1936 yılında ülkeye bir düzen getirmiştir. Bu anayasa, Sovyetler Birliği'ni yasama organı altında yönetilen bir kuvvetler birliği olarak belirlemiştir. Bu anayasa'ya göre, Yüksek Sovyet, ülkenin yasama organıdır. Bunun yanısıra, anayasada Yüksek Sovyet, ülkenin en yüksek bir devlet otoritesi olarak tanımlanmıştır. Halk Komiserleri Konseyi ismiyle görev yapan, adeta bakanlar kurulu olan bu organın üyelerini de aynı zamanda, Yüksek Sovyet atayacaktı. Yüksek Sovyet, bir yılda sadece iki kez toplanmakta idi. Bundan dolayı, kendi üyeleri içinden seçtiği kişilerden oluşan "Prezidyizyum" bu kurumun görevlerini yerine getirmiştir (Evgenyevich, 2014: 188).

Bu dönemde SSCB'de siyasi güç olarak devlet ve Komünist Parti görülmektedir. Aslında bu dönemde devlet başkanı görevi sembolik bir görev olmuş, tam güç ise SSCB Komünist Parti Genel

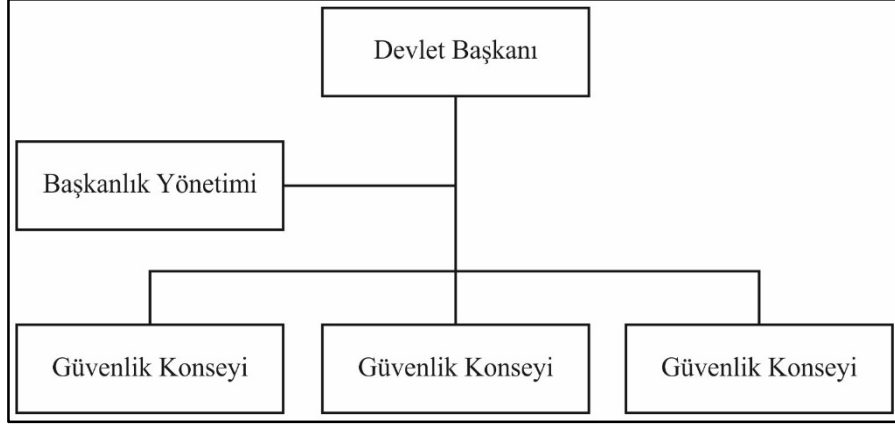
Sekreterinde olmuştur. Bunun temel nedeni ise, devlet politikasının parti tarafından desteklenmesi ve aynı zamanda devlet kurumlarının Parti'ye karşı sorumlu olmalarıdır. Bunun sonucu olarak devlet tarafından yapılan atamalarda, yüksek dereceli kurumlarda göreve getirilen şahısların seçiminde parti üyeleri ve parti taraftarlarının tarafının tutulduğu açıkça ortadadır. Bu anayasayla belirlenen yürütme görevi ise, Halk Komiserleri Konseyi'nin Yüksek Sovyet Prezidyizyumu tarafından atandığını ve aynı şekilde onun tarafından görevine son verilebileceği göstermektedir (Evgenyevich, 2014: 189).

Bu anayasadan sonra SSCB döneminde önemli değişiklik yapan diğer anayasa ise 1977 yılında yürürlüğe girmiştir. Bu anayasa ile, Komünist Parti'nin egemenliği yine kalsa da, tek parti rejimine son verilmiş, çok adaylı seçimlere onay verilmiştir. Bunun dışında bu anayasayla bazı düzenlemeler de getirilmiştir. Şöyle ki, devlet başkanının görevleri daha da artırılmıştır. Sovyetler Birliği döneminde yapılan bu üç anayasa genel olarak bakıldığında demokratik bir devletin siyasal sistemini ortaya koysa da, gerçekte bunun böyle olmadığı açıkça ortadadır (Şen, 2003: 35). Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra, Rusya Federasyonu'nun ilk anayasası 1993 yılında hazırlanmıştır. Bu anayasa, Rusya Federasyonu'nu siyasi ve hukuki anlamda "Başkanlık Sistemi" olarak tanımlamıştır (Babaoğlu, 2017: 288).

Bu anayasa iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda Rusya Federasyonu'nun anayasal düzenlemeleri yer almaktadır. İkinci kısımda ise belgeler ve geçici hükümler yer almaktadır. Anayasa'nın birinci bölümü 9 bölümden ve 137 maddeden oluşmaktadır. Bu bölümde, Anayasal sistemin temelleri başlığı adı altında devletin en temel nitelikleri yer almaktadır. Buna göre, Rusya Federasyonu çok uluslu, demokratik, federal, insan haklarına saygılı, laik ve sosyal devlet ilkesine dayalı bir cumhuriyettir. İkinci bölümde ise temel hak ve özgürlükler düzenlenmektedir. Bu anayasaya göre, ülkede resmi dil Rusça'dır. Bununla birlikte, etnik diller de ilgili unsurlarda Rusça ile birlikte kullanılabilir.

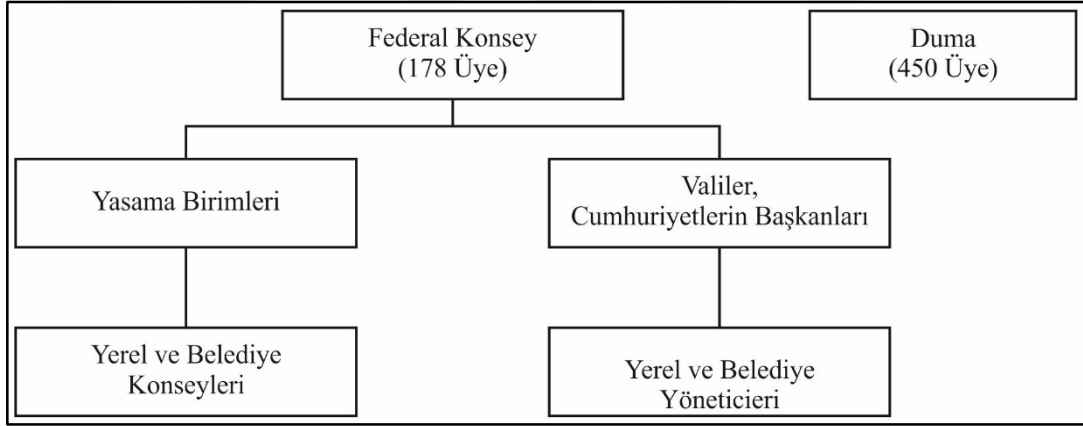
Federasyon sınırlarındaki tüm unsurlar siyasi ve ekonomik haklar açısından eşittir. 1993 Anayasasına göre, Yasama Organı ABD'deki yasama ile aynıdır. Yasama organı, Federal Konsey ve Devlet Duma'sı olarak belirlenmiştir. Yürütme Organı ise, Başkanlık Yönetimi, Güvenlik Konseyi, Hükümeti oluşturan başbakan, bakanlar kurulu ve daha sonraki dönemde oluşturulan sekiz ana bölgenin temsilcilerinden oluşmaktadır. Yargı organına bakıldığında ise, Anayasa mahkemesi, Federal Mahkemeler ve Bölgesel Mahkemeler Rusya Federasyonu'nda yargıyı oluşturmaktadır. 1993 Anayasası, ikili iktidar yapısına son vererek siyasal yapının merkezine Devlet Başkanını yerleştirmiştir. Bu özelliğinden dolayı yeni siyasal yapıyı adeta başkan merkezli bir yapı adlandırmak mümkündür. Çünkü, anayasa, Devlet Başkanını kuvvetler ayrılığı bağlamında bölünmüş egemenliğin birleştirici unsuru olarak tanımlamıştır. Ayrıca, Devlet Başkanı çok sayıda yetki ile donatılmıştır (Şen, 2003: 126). 1993 Anayasasına göre, Yürütme, Yasama ve Yargı organı bu şekilde tasarlanmıştır:

Şekil 1: 1993 Anayasasına Göre, Yürütme Organı

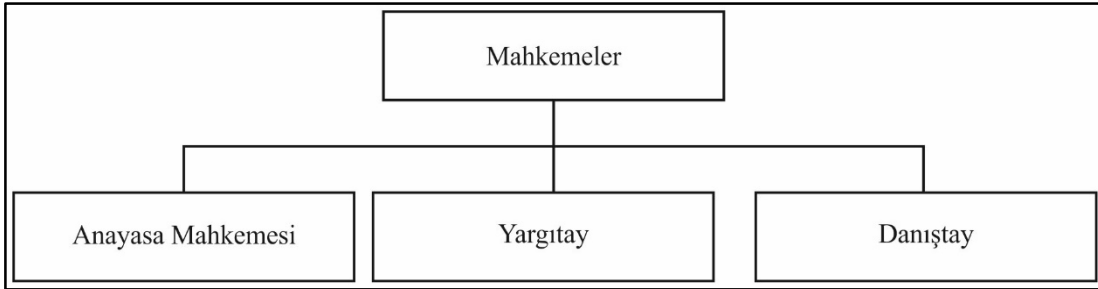
Kaynak: Rusya Federasyonu 1993 Anayasası, m.68-79

Şekil 2: 1993 Anayasasına Göre, Yasama Organı

Kaynak: Rusya Federasyonu 1993 Anayasası, m. 110-117.

Şekil 3: 1993 Anayasasına Göre, Yargı Organı

Kaynak: Rusya Federasyonu, 1993 Anayasası, m. 118-129.

1.4. Rusya Federasyonu'nda Yasama, Yürütme, Yargı

Rusya Federasyonu iki meclisli bir yasama organına sahiptir. Yasama organı olan Federal Meclis finansal açıdan özerktir ve anayasaya aykırı olmamak şartıyla, kendi iç yapısını ve çalışma

yöntemlerini belirleyebilmektedir. Meclis, bir takım sınırlandırmalar dışında, yetkilerini sınırsız olarak kullanmaktadır. Bu sınırlamalar şu şekilde ifade edilmektedir: Anayasada belirtilen bazı kanunlar, Federal Meclisin iradesi dışında ve referandumla kabul edilebilir; Olağanüstü hal durumunda yasaların uygulanması askıya alınabilir; Uluslararası anlaşmalar yasalardan, kanunlardan üstün tutulabilir; Devlet Borçlanması, Federal bütçeyi kapsayan harcamaların sağlanması gibi mali konularla ilgili yasa tasarıları sadece Rusya Hükümeti tarafından sunulabilmektedir. Federal Meclis, başkan tarafından toplantıya çağırılmasının yanı sıra, kendi inisiyatifiyle de toplanmaktadır. Federal meclis, kendiliğinde iki kuruma bölünmektedir: Federasyon Konseyi ve Devlet Duması. Federasyon Konseyi üyelerine senatör ismi verilmesine karşılık дума üyelerine temsilciler denilmektedir (Ağır, 2015: 29).

Federasyon Konseyi, ABD'deki senatoya benzeyen bir federal temsil organıdır. Federasyon Konseyi, federasyonun her unsurundan, biri yasama biri de yürütme organlarından olmak üzere iki üyenin katılımıyla 178 üyeden oluşmaktadır (Şen, 2003: 89). Federasyon Konseyinin temel görevlerine bakacak olursak:

- a) Cumhurbaşkanlığı seçimlerinin belirlenmesi;
- b) Cumhurbaşkanının görevden uzaklaştırılması;
- c) Cumhurbaşkanının olağanüstü hal ilan edilmesine ilişkin kararnamesinin onaylanması;
- d) Rusya Federasyonu başsavcısının göreve atanması ve görevden alınması;
- e) Rusya Federasyonu federe unsurları arasındaki sınır değişikliklerinin onaylanması.

2000 yılında anayasaya yapılan bir değişiklikte, seçme ve seçilme hakkına sahip olan ve 30 yaşını doldurmuş her bir Rus vatandaşı Federasyon Konseyine üyelik başvurusu yapabilmektedir. Federasyon Konseyine gidecek olan üyenin atanması, yürütme organının başkanının atama kararnamesi ile hayata geçmektedir. İlgili karar 3 gün içinde yerel yasama organına sunulmaktadır. Eger yasama organı atama kararını üye sayısının 2/3'lük bir çoğunluğu ile kabul ederse, atanan temsilcinin Federasyon Konseyi üyeliği kesinleşir. Konseyde 23 tane komite ve komisyon yer almaktadır. Komite ve Komisyonlara örnek olarak: Hukuk ve Yasa Komitesi, Anayasa Yasama Komitesi, Dışişleri Komitesi, Savunma ve Güvenlik Komitesi, Parlamento işlemlerini İzleme Komisyonu gösterilebilir. Komite ve Komisyonların görevleri yasa tasarılarını hazırlamak, parlamento denetimlerini yükseltmek'tir. Federasyon Konseyi başkanı Valentiono Matviyenko'dur. Federasyon Konseyi başkanı aynı zamanda ülkenin ulusal güvenlik konseyinin daimi üyeleri arasında yer almaktadır (Thoburn, 2015: 58).

Federal Meclis'in diğer yasama organı olan Devlet Duması ise ABD'deki Temsilciler Meclisi'ne benzer bir yasama ve temsil organıdır. Dumada seçimler 4 yıldan bir yapılmaktadır. Duma 450 milletvekilinden oluşmaktadır. Bu milletvekillerini yarısı yani 225'i tek isimli seçim yasasına göre seçilirken, diğer 225'i nispi temsil ve milli çevre esasına dayanan listeli seçim yöntemiyle

seçilmektedir. Listeli seçimlerde partilerin veya seçim bloklarının Dumaya girebilmeleri için aldıkları oyların %5'lik barajı geçmesi gerekmektedir. Bunun dışında, seçimlerde partilerin 5% ile %6 arasında oy alması Duma'da 1 sandalye kazanması anlamına gelmektedir. Parti %6 ile %7 arasında oy aldığıında ise Duma'da 2 sandalye kazanması anlamına gelinir. Bunun yanısıra, bir parti seçimlerde %7'den fazla oy aldığıında o partiye seçmen oranı ile belirlenen miktarda sandalye ayrılmaktadır. 21 yaşına ulaşmış ve seçimlere katılma hakkına sahip her bir Rusya vatandaşı Duma'ya milletvekili seçilebilmektedir. Bunun yanısıra, bir kişi aynı anda Federasyon Konseyi üyesi ve Duma'da milletvekili olamaz. Bunun yanısıra Duma milletvekili, diğer temsili devlet hakimiyet organlarında ve yerel yönetimlerde görev alamaz. Rusya anayasası, milletvekillerinin hukuki statülerinde de yer ayırmıştır. Şöyle ki, milletvekillerine dokunulmazlık hakkı tanınmıştır ve suçüstü yakalanma durumları hariç, tutuklanamazlar. Duma milletvekilleri, devlet memuriyetinde bulunamaz, öğretim, bilimsel ve diğer yaratıcı faaliyetler dışında herhangi bir ücretli faaliyetle uğraşamazlar (Şen, 2003: 95). Devlet Duma'sının temel sorumlulukları ve yükümlülüklerinden en önemlileri ise bunlardır:

- a) Cumhurbaşkanı'nın Başbakan adayını onaylamak;
- b) Kararnameler çıkarmak;
- c) Af ilan etmek;
- d) Hükümetle ilgili güven oylaması düzenlemek;
- e) Rusya Federasyonu Merkez Bankası Başkanı'nın görevden alınması ve atanmasını onaylamak.

Devlet Duması başkanı ise Birleşik Rusya Partisi'nden Sergey Narişkin'dir. Federasyon Konseyi'nde olduğu gibi, Devlet Duması'nın da Başkanı ülkenin Ulusal Güvenlik Konseyinin daimi üyeleri arasında yer almaktadır (Thoburn, 2015: 60).

Rusya Federasyonu'nda yürütme, Cumhurbaşkanlığı ve Rusya Federasyonu Hükümeti tarafından yerine getirilmektedir. Rusya Federasyonu'nda yürütmenin başı devlet başkanıdır. Başkan aynı zamanda devletin de başıdır. Devlet başkanı, halk tarafından genel seçimle doğrudan seçilmektedir. Devlet başkanı olmak için gereken şartlar, 10 yıldan fazla olarak Rusya Federasyonu'nda ikamet ediyor olmak ve 35 yaşından büyük olmaktır. Her Rus vatandaşının aday olma hakkı vardır. Başkan ardarda iki defadan fazla olmamak üzere, dört yıllığına seçilmektedir. Cumhurbaşkanının yetkilerine bakacak olursak:

- a) Hükümet başkanını göreve atar;
- b) Hükümetin oturumlarına başkanlık yapar;
- c) Rusya Federasyonu Güvenlik Konseyini kuras ve yönetir;
- d) Rusya Federasyonu dış politikasını yönetir;
- e) Kararname çıkarır ve emirler verir;

- f) Anayasada öngörülen durum ve şekillerde Devlet Dumasını fesheder;
- g) Sıkı yönetim ve olağanüstü hal ilan eder (Thorburn, 2015: 60).

Rusya Federasyonu cumhurbaşkanı dokunulmazlık hakkına sahiptir. Milletvekillerinin dokunulmazlıklarında bir dizi sınırlamalar olmasına karşılık, cumhurbaşkanı dokunulmazlığına herhangi bir sınırlama koyulmamıştır. Bunun dışında Rusya devlet başkanının siyasi sorumluluğu bulunmamaktadır. Sadece Devlet Duma'sı tarafından ileri sürülen devlete ihanet veya diğer ağır suç işlemesi konusundaki iddialarına dayanılarak, Anayasa Mahkemesinin görüşü alınarak, Federasyon Konseyince görevden uzaklaştırılabilir (Şen, 2013: 90). Rusya Federal Anayasasının 1.maddesinde, "Rusya Federasyonu Hükümeti, Rusya Federasyonunun en üst yürütme organıdır" diye belirtilmiştir. Hükümetin en temel görevi, iç ve dış siyasetin belirlenmesi ve uygulanmasıdır. Hükümet, başbakan, başbakan yardımcıları, bakanlar kurulu ve çeşitli kurumların yöneticilerinden oluşmaktadır. İlk olarak Başbakan'a bakacak olursak, Başbakan, Rusya Devlet Başkanı tarafından günlük hükümet faaliyetlerinin yapılması için aday gösterilir. Bu adaylığın, Devlet Duma'sı tarafından onaylanması gerekmektedir. Rusya Federasyonunun şuanki Başbakan'ı Dmitriy Medvedev'dir (Thoburn, 2015: 65).

Hükümeti oluşturan kurumlardan bir tanesi de Bakanlar Kurulu'dur. Bakanlar Kurulu, farklı görevleri yerine getiren 20 bakandan oluşmaktadır. Bakan olmayan, fakat bakanlık statüsünde olan on kişilik bir grup da vardır. Bu makamların en önemlileri olanları aşağıda belirtildiği şekilde sıralanabilmektedir:

- a) Dışişleri Bakanlığı;
- b) Ekonomik Gelişme Bakanlığı;
- c) Savunma Bakanlığı;
- d) Rusya Merkez Bankası.

Başbakan yardımcılarına bakacak olursak:

- a) İgor Şuvalov – Başbakan Birinci Yardımcısı;
- b) Arkadi Vorkoviç – Teknolojiden sorumlu Başbakan Yardımcısı;
- c) Dmitriy Rozogin – Savunma Sanayisinden sorumlu Başbakan Yardımcısı;
- d) Aleksandr Kloponin- Kuzey Kafkasya'dan sorumlu Başbakan Yardımcısı;
- e) Sergey Prihodko- Genel Sekreterlik İdari Başkan Yardımcısı;
- f) Dmitriy Kozak- Kırım Cumhuriyeti ekonomik gelişiminden sorumlu Başbakan Yardımcısı.

Rusya Federasyonu'nun Başbakan Danışmanlar'ına bakacak olursak:

- a) Sergey Glazyev;
- b) Sergey İvanov;
- c) Viktor İvanov;
- d) Vladislav Surkov;
- e) Aleksey Gromov;
- f) Vladimir Kojin;
- g) Yuri Uşakov (Thorburn, 2015: 70).

Yargı, devletin üç temel erkenden biridir. Rusya Federasyonu hukukunda üç federal mahkeme faaliyet göstermektedir. Bu mahkemeler: Anayasa Mahkemesi, Yargıtay ve Danıştay'dır. Bu üç önemli mahkemelerin kademe olarak altlarında çalışan bölgesel mahkemeler de vardır. Bu üç önemli mahkemelerden ilki olan Anayasa mahkemesi, sadece anayasada konu olan hak ve özgürlüklerle ilgili mevzularla ilgilenmekte ve kararlar almaktadır. Bunun dışında Anayasa mahkemesi, bölgesel düzeyde yaşanan sorunları çözmekte ve yine federal düzeyde kimin ne tür yetkisinin olup olmadığı konusundaki anlaşmazlıkları çözmektedir. Fakat hükümetteki değişiklikler Anayasa Mahkemesini de doğrudan etkilemektedir. Şöyle ki, Vladimir Putin'in göreve gelmesinden sonra Anayasa mahkemesinin aldığı kararlarda, bölgesel yönetimler değil, hükümete daha fazla yetki veren kararlar almaktadır (Thoburn, 2015: 75).

Rusya Federasyonu Anayasa mahkemesinde 19 hakem görev yapmaktadır. Bu hakemler, cumhurbaşkanı tarafından aday gösterildikten sonra, Federasyon Konseyi tarafından onaylanmaktadır. Ayrıca, Anayasa Mahkemesinin faaliyet göstermesi için mahkemede hakemlerin %75'i bulunmalıdır. Anayasa Mahkemesinde hakem olarak görev yapmak için en az 15 yıllık bir deneyim ve en az 40 yaş gibi kriterler vardır. Mahkeme başkanı dışında olan diğer tüm üyeler için emeklilik yaşı ise 70 olarak belirlenmiştir. Bunun dışında Rusya Federasyonu'ndaki mahkemelerde alt düzey bir hakem olarak görev yapmak için talep edilen kriterler ise, 25 yaşın tamamlanmış olması, hukuk alanında yüksek öğrenimin yapılmış olması ve beş yıldan az olmayan bir iş deneyiminin olmasıdır. Rusya Federasyonu Anayasa Mahkemesinin başkanı Valey Zorkin'dir. Zorkin'in son dönemlerde hukuk konusunda, hukukun devlette ve devletin korunmasındaki yeri hakkındaki düşüncelerini desteklediği görünmektedir. Rusya Anayasa Mahkemesi kurumsal olarak dünyanın en büyük Anayasa Mahkemesidir ve bu mahkemede 295 kişi çalışmaktadır ki, onların da 119'ü yüksek eğitim almış personeldir. Her mahkeme üyesinin iki yardımcısı faaliyet göstermektedir. Bu yardımcılarından biri sekreterlik görevini yaparken, diğeri ise, hukukçular arasından seçilmektedir (Thoburn, 2015: 76).

Rusya Federasyonunda faaliyet gösteren üç yüksek mahkemeden diğeri olan Yargıtay'a bakacak olursak, bu mahkeme Rusyanın en büyük ve en yoğun Mahkemesi'dir. Yargıtay'da, 115

hakem görev yapmaktadır. Yargıtay içerisinde, Ceza, Askeri İlişkiler ve Sivil hakem heyetleri faaliyet göstermektedir. Ayrıca Yargıtay, diğer federal mahkemeler içinde en karmaşık yapıya sahip olan mahkemedir. Askeri Mahkemeler, ceza, idari ve sivil hukuk davalarında en son yargı yetki görevi Yargıtaydadır. Yargıtay hakemlerini, Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Yargıtay başkanı ise Vlaçislav Lebedev'dir (Thoburn, 2015: 77).

Rusya'daki üç yüksek mahkemeden sonuncusu olan Danıştay'ı inceleyecek olursak, heyeti 53 hakemden oluşmaktadır. Temel görevi ise, ticari ve iktisadi konularda inceleme yaparak karar vermektir. Danıştayın başkanı ise, Rusya Federasyonunda tarafsızlığı ve objektifliği ile tanınan, aynı zamanda, Dmitriy Medvedev'in üniversiteden, yani hukuk fakültesinden arkadaşı olan Anton İvanov'dur. Danıştay Hakemleri de, Yargıtay'da olduğu gibi, anayasada görüldüğü üzere, Cumhurbaşkanı tarafından atanmaktadır. Rusya Federasyonunda hükümet 2014 yılında mahkeme sisteminde yapısal değişime gitmiştir ve bunun sonucu olarak, Danıştay feshedilerek, Yargıtay'a birleştirilmiştir. Bu birleştirilme halk tarafından çok eleştirilmiştir. Birçok hukuk firması tarafından hükümete bu kararın eleştirilmesi yönünde mektuplar yazılmıştır. Fakat bu durumu Vladimir Putin açıklığa kavuşturmuştur. Putin'e göre, bazen çok önemli konularda mahkemelerimiz tarafından birbirine ters olan kararlar verilebilmektedir. Bu durum bazen adaletsizliğe yol açmakta ve insanları direk olarak etkilemektedir. Bu iki federal mahkemenin birleştirilmesi ile, artık kararlar daha da net ve doğru olarak alınacaktır (Thoburn, 2015: 79).

Genel olarak bakıldığında Rusya Federasyonu'nda vatandaşlar, ülkede olan yargıdan tam olarak memnun değildir. Şöyle ki, halkın sadece 1/3'ü bir Rus vatandaşının adil olarak yargılanacağına inanmaktadır. Bu memnuniyetsizliğin gerçek olması uluslararası ortam da açıklanmıştır. Şöyle ki, 2010 yılında Uluslararası Hakemler Komisyonu'nun Rusya Federasyonunda Yargının durumu konusunda yayınladığı raporda da, Rusya'da hakem atamalarının şeffaf olmaması ihtimali ortaya konulmaktadır. Bunun dışında mahkeme hakemlerine tanınmış çok geniş yetkiler ve tanınan maddi ayrıcalıklar, onların bundan sui-istimal etmesi ihtimalini yaratmaktadır. Hükümet, önemli davalarda hakemlere, alacağı kararlarda devleti tutmaları konusunda baskı yapmaktadır (Thoburn, 2015: 80).

İKİNCİ BÖLÜM

2. RUSYA'DA SİYASAL PARTİLER

Rusya'da "Sovyetler Birliği Komünist Partisi" dışındaki siyasal fikirlerin ve partilerin ortaya çıkışı Mikhail Gorbaçov'un uyguladığı Glasnost-Perestroyka politikaları dönemine, yani SSCB'nin dağılma dönemlerine tesadüf etmektedir. Özellikle bu politikaların ortaya çıkardığı bir özgürlük düşüncesinin sonucu olarak yeni siyasal fikirler "Komünist Parti"nin tekeli olan gücüne karşı ortaya çıkmaya başlamıştır. Fakat gerçek anlamda Rusya Federasyonu'nda siyasal partiler ancak 1993 Anayasası'ndan sonraki dönemde ortaya çıkmıştır (Şen, 2003: 98). White, Rusya'daki siyasal partileri, görüşlerine göre dört sınıfa ayırmıştır:

- a) Demokratik Reformcu Grup: Siyasal görüşleri temel olarak Batı'nın değerlerini savunmak, piyasa ekonomisine geçiş ve Boris Yeltsin döneminde yapılan politikaları eleştirmek olan bu grup partilere örnek olarak "Yabloko Partisi"ni göstermek mümkündür.
- b) Hükümet Yanlısı Merkez Partiler: Bu tür partiler, sadece hükümeti, seçilen başkanı desteklemekte, bunun sonucu olarak çıkarlarını temin etmekte ilgili olan partilerdir. Bu tip partiler, siyasette "İktidar Partisi" olarak adlandırılmaktadır. Şöyle ki, bu partiler, o anda görevde olan hükümetin politikalarını daha da meşrulaştırmak için hükümet tarafından kurulan partilerdir. İktidar Partileri'nin diğer bir amacı, yürütmedeki kararlar açısından Duma'da egemen olmaktır. Bu partilere örnek olarak "Rusyanın Seçimi", "Bizim ev Rusya" ve "Birleşik Rusya" Partilerini örnek göstermek mümkündür.
- c) Milliyetçiler: Bu siyasal görüşte olan partiler, aşırı sağ eğilimdeki siyasal partilerden oluşmaktadır. Rusya'da "Liberal Demokrat Parti" bu gruba ait edilebilir.
- d) Solcular: Bu siyasal görüşte olan partilere örnek olarak "Komünist Parti"yi göstermek mümkündür. Bu parti, Rusyada en çok üyesi olan ve en iyi örgütlenmiş partilerden biridir (Şen, 2003: 99).

Rusya Federasyonu'nun iç politikasında günümüzde de geçerli olan kendine özgü demokrasi kavramının siyasal partilere de etkisi vardır. Şöyle ki, devletin kalkınması ve etkin bir biçimde idare edilebilmesi için hegemon parti demokrasisine ihtiyaç duyulduğu düşüncesi savunulmakta ve farklı siyasal programları olan partiler meclisten ve iktidardan uzak tutulmaktadır. Sisteme hakim olan Parti, kendi vizyonunu paylaşan diğer siyasal partilere iktidarda küçük roller vererek meclisi kurmakta ve idare etmektedir. Bu bağlamda Rusya Federasyonu kurulduktan sonraki on yıl içerisinde yani 1991 ve 2000 yılları arasındaki süreçte sırasıyla "Rusyanın Seçimi" Partisi ve "Bizim ev Rusya" Partisi ülkedeki hegemon partiler olmuşlardır. 2000 yılından itibaren ise, Rusya Federasyonu'nda halen

günümüzde de devam eden bir egemen parti istikrarı vardır. Şöyle ki, “Birleşik Rusya” Partisi Vladimir Putin’in iktidara gelmesinden itibaren ülkedeki hegemon parti olarak kalmaktadır. Duma seçimleri, diğer yerel seçimler, Partinin bu seçimleri kazanma oranları ve seçim sürecinde devlet tarafından partiye tanınan avantajlar bu hegemonyanın göstergesidir.

2.1. “Rusyanın Seçimi” Partisi

“Rusyanın Seçimi” Partisi Sovyetler Birliği sonrası Rusya’nın ilk iktidar partisidir. Bu partinin oluşum sürecine bakacak olursak, Yeltsin, 21 Eylül 1993 tarihinde Halk Meclisini feshettiğinden sonra Yeltsin’e karşı çıkan diğer bazı muhalefet liderleri tutuklanmıştır. Bu olaylar arasında, 1 Ekim tarihinde Yeltsin, yeni bir parlamento seçme kurallarını tanımlayan bir kararname çıkarmıştır. Yeni kararnameye göre Federal Meclis iki meclisten oluşacaktı. Alt meclis olan ve 450 üyesi olan Devlet Duması’nın karışık bir seçim sistemi tarafından seçilmesi belirlenmiştir. Bu sistemde, üyelerin yarısı ülke çapında tek bir ilçede orantılı temsil tarafından seçilecek iken, diğer yarısı tek üyeli ilçelerde çoğulluk tarafından seçilmesi şartı belirlenmiştir. Orantılı temsil eşiği %5 olarak ayarlanmış ve bu temsil seçimleri, Yeltsin’in en yaratıcı kararlarından biri olmuştur. Bununla birlikte, Cumhurbaşkanı Yeltsin için, yürütmeyi temsil edebilecek bir siyasi partinin, bir iktidar partisinin olmaması, ciddi bir sorun yaratmaktaydı. 1992-1993 yılları arasındaki dönemde, böyle bir siyasi parti yaratmaya yönelik bir çok girişimde bulunulmuştur. Bu girişimlerden biri “Demokratik Güçler Forumu” adında bir toplantı olmuştur. Toplantıda iki tür katılımcı vardı. İlk katılımcı grup, tamamen hükümeti destekleyen “Demokratik Rusya”nın ulusal liderlerinden bazılarını içermekteydi. İkinci grup, başbakan yardımcısı olan Egor Gaidar ve reform programının ana planlayıcısı olan bazı üst düzey yetkililer tarafından temsil edilen hükümetin kendisi olmuştur. Yürütmeyi temsil edebilecek bir siyasi partinin oluşturulmasına Haziran 1993’te karar verilmiştir. Sonunda, Ekim 1993 tarihinde, “Rusyanın Seçimi”nin kurucu kongresi gerçekleşmiştir (Günay, 2008:32).

“Rusyanın Seçimi” Partisi, “Demokratik Rusya” Partisinin ardılı olarak faaliyet göstermekteydi. “Demokratik Rusya”, Sovyetler Birliği’nin son yıllarında anti-komünist fikirlerin harekete geçirilmesinde önemli rol oynamıştır. Bununla birlikte, komünizmin çöküşüyle birlikte “Demokratik Rusya”, temel motivasyonunu ve varoluş nedenini kaybetmiştir. Akabinde, siyasi partiler ve “Demokratik Rusya” adı altında birleşmiş bazı önemli liderler hareketten ayrılmıştır. “Demokratik Rusya”dan birkaç milletvekili, Halk Milletvekilleri Kongresi’nde yeni gruplar kurmuş ve 1993 yazına gelindiğinde, hükümet içindeki ve dışındaki demokratik liderler seçimlerden sonra statülerini korumak zorunda olduklarının farkına varmıştır. Bununla birlikte, Cumhurbaşkanı Yeltsin çevresindeki hükümet yetkilileri ve politikacılar, “Demokratik Rusya”dan adayların yeni parlamentoya seçilemeyeceklerinden korkuyorlardı. Bu nedenle birçok önde gelen kişi, “Demokratik Rusya”nın yerini almak üzere “Rusyanın Seçimi” adlı yeni bir örgüt kurdu ve aynı zamanda eski “Demokratik Rusya” destekçilerinden ve Sovyet sonrası siyasi ortamdan yararlanan gruptan destek almayı hedeflemişlerdir. Bu ikinci grup, Yeltsin’in hükümet ve başkanlık ekibinin üyelerini, bölgesel

idarelerin başkanlarını ve özel işletmelerin yöneticilerini içermiştir. Bu nedenle, “Rusyanın Seçimi”nin bu seçim bloğu artık devrimci olmasa da, ancak yeni statükoyu desteklemiştir (Günay, 2008: 33).

Bloğun lideri olan Egor Gaidar, “Rusyanın Seçimi”ni profesyonel ve iyi organize olmuş bir siyasi partiye dönüştürme çalışmalarına başlamıştır. “Rusyanın Seçimi”, demokratik eylemcilerin, hükümet liderlerinin, yerel yönetim başkanlarının ve diğer yetkililerin katılımıyla önemli bir siyasi sermayeye sahip bir parti olmuştur. Parti, ünlü politikacıları içermiştir: partinin resmi lideri Egor Gaidar ve eski Başbakan Anatoly Chubais, Özelleştirme Çarı ve Dışişleri Bakanı Andrei Kozyrev gibi politikacıları örnek göstermek mümkündür. Rus halkı nezdindeki bu liderler batı tarzı serbest piyasa ekonomisi ve radikal şok yöntemine verilen desteği komünist rejime muhalif fikirlerini temsil etmiştir. “Rusyanın Seçimi”nin ana bileşeni hükümetin kendisi idi ve buna göre iktidar partisi olarak algılanmaktaydı. İktidar partisi olan “Rusyanın Seçimi” bazı avantajlara sahip idi. Parti lideri olan Cumhurbaşkanı Yeltsin, ilk Duma seçimlerini üç aydan daha kısa bir süre içinde yasadışı yollarla çektikten ve Kongre’deki muhalefeti bastırdıktan sonra planlamıştır. Bu ani seçim, “Rusyanın Seçimi”ne rakiplerine hazırlık yapmaları için zaman vermemiştir. Ayrıca, Yeltsin’in ana muhalifleri seçimlerden men edilmiştir (Hale, 2006: 55).

“Rusyanın Seçimi”, yeni başkanlık rejiminden faydalanmak isteyen bölgesel liderleri istihdam etme avantajına sahip idi. Büyük bankalar, “Rusyanın Seçimi” Partisine önemli destek vermeye başlamıştır. Parti, Rusya’nın tüm büyük televizyon ağlarının devlete ait olması nedeniyle rakiplerine kıyasla televizyonda orantısız bir şekilde yer almıştır. “Rusyanın Seçimi” taraftarları partinin 1993 seçimlerinin galibi olacağından eminlerdi. Bunun temel nedeni ise “Rusyanın Seçimi”nin iktidar partisi olması idi. İktidar partisi olarak, Yeltsin’in aldığı desteği alabileceği düşünülmüştür. Partinin, devam eden ekonomik reformlardan yana olan seçmenlerin desteğini alacağını varsaymışlardır. Ancak, 1993 Duma seçimlerinin asıl sonucu kesinlikle “Rusyanın Seçimi” için bir sürpriz olarak sonuçlanmıştır (Hale, 2006: 56).

Aralık 1993 parlamento seçimlerinin sonuçları, “Rusyanın Seçimi” için hayal kırıklığı olarak yorumlanmıştır. Parti’nin, oyların yüzde 40’ını alacağını varsaydığı kamuoyu yoklamaları aksine, sadece %14,5 oy almıştır. Bu puan Vladimir Zhirinovski’nin “Rusya’nın Liberal Demokrat Partisi”nin aldığı % 21,4’lük oy oranının çok altında idi. Genel olarak bakıldığı zaman, “Rusyanın Seçimi”nin performansı, 1993 yılında yapılan parlamento seçimlerinden sekiz ay önce şaşırtıcı bir durum idi. Yeltsin, cumhurbaşkanlığı ve 1993’teki referandumdaki ekonomik reform planının çoğunluğunun onayını almayı başarmıştır. Aralık 1993’te yapılan parlamento seçimlerinde “Rusyanın Seçimi”nin başarısız olmasına yol açan faktörler, partinin seçim sürecinde “Rusyanın Seçimi”nin bileşimi, örgütlenmesi ve liderliği ile ilgili seçim kararlarında verdiği stratejik karar hatalarında bulunabilir. Ancak partinin başarısızlığına yol açan ana etken, Yeltsin’in partiye katılmaması olmuştur. Yeltsin’in

parti siyasetinin üstünde olmak istemesi, parti başarısızlığının nedenlerinden biri olarak görülebilir (Hale, 2006: 57).

Aralık 1993'te "Rusyanın Seçimi"nin başarısızlığına yol açan faktör, Yeltsin'in partiye katılmaması olmuştur. "Rusyanın Seçimi"nin seçim stratejisi, esas olarak idari sermayesine dayanmaktaydı. Bu strateji, Cumhurbaşkanı Yeltsin'in partiye katılmayı gerçekten reddettiği ve Başbakan Viktor Chernomyrdin'in "Rusyanın Seçimi"nden olduğundan daha fazla olduğunu belirtmiştir. Nitekim, kabine üyeleri dört farklı bloğa katıldığı için seçim bloğunu desteklemesi zor bir durumdur. Reform yanlısı hareketlerin seçimden sonra sandalye çoğunluğunu kazanacağına inanmakta ve bu nedenle aralarında bir güç komisyoncusu ve arabulucu rolü oynamak istemekteydi. Aralık ayında yapılan seçimlerde "Rusyanın Seçimi"nin başarısızlığına yol açan ikinci faktör, parti kurma planıyla ilgili olmuştur. Plan, eski Demokrat Rusya ağını ve ideolojisini geliştirmek yerine değiştirmeyi amaçlamış ve piyasaya veya demokrasiye bağlı olmayan güçlü elitlerin ve valilerin istihdamına vurgu yapmıştır. Bu, bir grup aktivist ve destekçinin yabancılaşmasına yol açmış ve partinin fikri temelini zayıflatmıştır. Buna göre dört seçim bloğu ortaya çıkmıştır: "Rusyanın Seçimi", "Yabloko", "Rus Birlik ve Anlaşma Partisi" ve "Rus Demokratik Reform Hareketi" Partileri. Sonunda, reformist hareketlere orantılı temsil oyları bölünmüştür. Bu bloklardan gelen adaylar, 225 tek kişilik yarışın 122 semtinde birbirlerine karşı çıkmışlardır. Özellikle Gaidar ve Yavlinsky, Zhirinovski'yi hedef almak yerine birbirleriyle çarpışmıştır. "Rusyanın Seçimi"nin başarısızlığının ardındaki üçüncü faktör, 1993 Duma seçimleri için başarısız olan seçim kampanyası idi. Kampanyanın hataları, "Rusyanın Seçimi" uygulamalarına dayandırılabilir (Hale, 2006: 58).

"Rusyanın Seçimi"nin seçim kampanyası düzensiz ve etkisiz bir kampanya olmuştur. Kampanya, belirli bir seçim takvimi, bir kampanya mesajı veya toplumda bir hedef grup içermemiştir. Kampanya stratejisti olan Gennady Burbulis, parti için statüko partisi: iktidar partisi, eylem partisi, cumhurbaşkanı partisi ve devam eden reform partisi imajını oluşturmayı tercih etmiştir. "Rusyanın Seçimi"nin kampanya sürecinde medya araçlarının etkisiz kullanılması, Duma seçiminde başarısızlığa neden olmuştur. Her ne kadar parti televizyonda diğer rakiplerden daha fazla vakit geçirse de, seçmenlerin genel sorunlarına odaklanamamıştır. Seçim, Rusya'nın gerçeklerinden çok uzak olduğunu göstermiştir (Hale, 2006: 60).

2.2. "Bizim Ev-Rusya" Partisi

"Bizim Ev-Rusya" Partisi, Sovyetler Birliği sonrası Rusya'da ikinci iktidar partisidir. "Rusyanın Seçim"i Partisi, 1993 yılındaki parlamento seçimlerinden sonra ilk Duma'da çoğunluğu kazanamadığında Başkan Yeltsin ve Kremlin, 1995 Duma seçimleri için yeni bir iktidar partisi yaratmaya karar vermiştir. Cumhurbaşkanı Yeltsin, "Rusyanın Seçimi"ne olan güvenini yalnızca seçim beklentilerini karşılamadığı zaman değil, aynı zamanda parti 1994 yılının sonlarında ve 1995 yılının başlarında ilk Çeçen savaşını başlatma kararına karşı çıktığında da güvenini kaybetmiştir.

Başbakan Viktor Chernomyrdin liderliğindeki “Bizim Ev-Rusya” (Nash dom-Rossiya) Mayıs 1995’te kurulmuştur. Partinin asıl işlevi 1995 Duma seçimlerinde Chernomyrdin hükümetini desteklemek ve ardından gelecek cumhurbaşkanlığında Yeltsin’in yeniden seçilme kampanyası için temel oluşturmak olmuştur. “Bizim Ev-Rusya”, “Rusyanın Seçimi Partisi” nin 1993’te olan faaliyeti gibi hükümet yanlısı veya iktidar partisi rolünü oynamaya devam etmiştir. Parti, yeni iktidar partisi olarak kabul edilmiş ve partiye çok sayıda kabine üyesi, hükümetteki önemli kişiler ve üst düzey bölgesel yetkililer katılmıştır. “Bizim Ev-Rusya”, 1993’te “Rusyanın Seçimi” örneğinde olduğu gibi devlet idaresini özel sermayeyle birleştirmeyi başarmıştır. Ancak, 1995’teki iktidar partisi daha merkezci bir hal almıştır. Nisan 1995’te, Chernomyrdin seçimlere merkez sağ bir parti öne süreceğini açıklamıştır. Bu değişim, 1992’den 1995’e kadar uygulanan şok terapisi politikalarını izleyen sert ekonomik gerilemeye yanıt olarak, Yeltsin hükümetinin politikasındaki değişikliklerle doğrudan ilişkili idi (Robinson, 1998: 175).

“Bizim Ev-Rusya”, istikrar ve kalkınma, demokrasi ve yurtseverlik, güven ve düzen iddiasıyla izlenen bir programının olduğunu belirtmiştir. Başkan Yeltsin ve Viktor Chernomyrdin, açıkça ideolojiden kaçınarak, 1995 milletvekili seçimleri için “Bizim Ev-Rusya” için bir kampanya yürütmeye karar vermiştir. Partinin kampanya sloganı ise “Sorumluluk, tecrübe ve sağlam bir temel üzerine” olarak belirlenmiştir. Seçim kampanyası sırasında, büyük işletmelerin desteğinin yanı sıra, “Bizim Ev-Rusya”, hükümet aygıtına ve kitle iletişim araçlarına erişme avantajına sahip olmuştur. Parti, kampanya harcamalarında önemli bir özgürlük elde etmiştir. 1995 milletvekili seçimlerinde, “Bizim Ev-Rusya” parti listesi oylarının yüzde %10,1’ini almış ve 10 bölge sandalyesi kazanmıştır. Sonuçlar 1993 yılındaki parlamento seçimlerinden daha da kötü olduğundan dolayı bu parti de hükümetin misyonunu yerine getirememiştir (Knox, 2006: 8).

Son olarak, 1999 Duma seçimlerinde, “Bizim Ev-Rusya” parti listesi oylarının sadece %1,2’sini ve tek üye bölge oylarının %2,6’sını almıştır. Sonuçlar, Kremlin’in iktidar partisi olarak Evimiz Rusya’yı terk ettiğini göstermiştir. Partinin, komünizmden geçişte ülkenin sosyal ve ekonomik sorunları ile ilişkisi, partinin sahip olduğu kaynakların avantajlarını gölgelemiştir. Bu, bir dereceye kadar kamuoyu muhalefetiyle sonuçlanmıştır. Kamuoyunda parti, kesinlikle hiçbir avantaj ifade etmeyen, hükümet performansı ile açıkça ilişkili olmuştur. Cumhurbaşkanı Yeltsin’in popülerliği Çeçenya’daki savaş ve ülkedeki ekonomik koşullar nedeniyle çok düşmüştür. Muhalefet partileri bu konuda oynamaya çalışmış ve Yeltsin yönetiminin sorunlarını “Bizim Ev-Rusya” ile ilişkilendirmek istedi ve bu çabalarında başarılı olmuşlardır. “Bizim Ev-Rusya”nın seçim programı, 1993 seçimlerinden bu yana hükümetin davranışı olarak görülmekteydi. 1999 milletvekili seçimlerine gelince, partinin başarısını etkileyen bir diğer önemli faktör de yine iktidar partisi olmanın maliyeti ile ilgiliydi. Maliyet, seçmenlerin zaman içinde değişebilecek olan iktidar partisi ile tanımlanmasıyla ilgiliydi (Knox, 2006: 8).

2.3. “Birleşik Rusya” Partisi

“Birleşik Rusya” Partisi Sovyetler Birliği sonrası Rusya’nın üçüncü ve günümüzde de faaliyetini devam ettiren iktidar partisidir. Duma ve bölge parlamentolarındaki sandalyelerin büyük bir çoğunluğu bu partiye aittir. 1993 yılından sonra Rusya’nın seçkinleri federal yönetimin kuvvetli parlamento desteğine ihtiyaç duyduğunu kabul etmişlerdir. Kremlin, sözde bir iktidar partisi şeklinde programına meclis desteği sağlayacak bir araç yaratmaya çalışmıştır. Bu strateji, Rusya’da siyasi partilerin kurulması sürecinde makul bir adım olarak değerlendirilmektedir. Parti, siyasi ve sosyo-ekonomik istikrarı ve Rusya’nın süper güç olarak statüsünün yeniden canlanmasını savunmaktadır. Parti, ideolojisini geleneksel Rus değerlerine ve Rusya’nın kendine özgü kimliği kavramına dayanarak merkezci ve muhafazakar olarak nitelendirmektedir (Thoburn, 2015: 53).

Putin’in başarılı politikaları ve karizması ile sürekli bir kazan-kazan ilişkisi içerisinde olan bu parti 2001 yılında kurulmuştur. Aslında Birleşik Rusya; hiçbir temeli olmaksızın sıfırdan kurulan genç bir parti değildir. Partinin kuruluş sürecine kısaca göz gezdirecek olursak, parti, siyasi arenada faaliyet göstermekte olan “Anavatan Partisi” ve “Bütün Rusya” Partisi’nin birleşmesiyle meydana gelmiştir. Şöyle ki, Anavatan Partisi esas olarak Moskova Belediye Başkanı Yury Luzhkov’un cumhurbaşkanlığı hedeflerine hizmet etmek için kurulmuştu. Luzhkov, Yeltsin yönetimini ve takip ettiği ekonomik politikaları eleştirmeye başlamıştır. Luzhkov, Yeltsin ve ekibini mafya benzeri bir örgütlenmeye benzederek onlara aile lakabı takmıştır. Luzhkov, cumhurbaşkanlığı hedeflerini Yevgeny Primakov’a devretmiştir. Daha sonra Luzhkov ve Primakov, Tataristan Cumhurbaşkanı Mintimer Shaimiev ve St. Petersburg Valisi Vladimir Yakovlev başkanlığındaki Bütün Rusya Partisi ile ittifak kurmuştur. Sonuç olarak “Anavatan - Tüm Rusya” bloğu oluşmuş oldu. 2001 yılında “Birleşik Rusya” Partisi, “Anavatan- Tüm Rusya” bloğunun birleşmesi olarak kurulmuştur (Bogdanov, 2013: 4).

Siyasi çizgi itibarıyla “Birleşik Rusya” partisinin ideolojisi muhafazakardır. Devletçi ve merkezci bir anlayışı benimsemiş olan “Birleşik Rusya”, amaçlarını ve yaratmak istediği Rusyayı bu görüşler doğrultusunda dile getirmiştir. “Birleşik Rusya” Partisinin temel düşüncelerine bakacak olursak:

- İnsanların yaşam kalitesini ve devletin rekabet gücünü arttırmak;
- Ülkedeki enflasyon oranını sürekli olarak gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin seviyesine düşürme politikasını sürdürmek;
- Vergi sistemi oluşturmak;
- İleri teknoloji imalat sanayilerinin yatırım çekiciliğini arttırmak;
- Tekelciliğe karşı mücadele etmek;
- Ulaşım altyapısını geliştirmek;

- Aileler için sosyal hizmetlerin kullanılabilirliğini arttırmak ve gelişmeyi teşvik eden, kar amacı gütmeyen kuruluşları daha da arttırmak (Устая Партия Единая Россия (т.у.), <https://er.ru/party/rules/>).

Rusya’da 2000’lerde ard arda seçim sistemi ve partiler kanununda yapılan reformlar ülkenin istikrarlı bir biçimde yoluna devam etmesi için yetmemekteydi. Rusya’dan bağımsız olarak bir şekilde yönetimde olan siyasi grubun ülke genelinde demokrasi içinde yol haritasını hayata geçirmesi için yardımcı araçlara ihtiyacı vardı. Devlet başkanı olarak Putin’in Duma’ya yasa önerisinde bulunma hakkı vardı, fakat bu önerinin Duma’dan geçmesini sağlayacak bir kolaylaştırıcıya da ihtiyaç duyulmaktaydı. İşte bu noktada “Birleşik Rusya” Partisi aranan adres olacaktı. Parti, neredeyse tüm ulusun seçkinlerini saflarına dahil etmişti ve ülkenin iki bölgesinde neredeyse iki milyon üyesi vardı (Thoburn, 2015: 54). 2001 yılında iki siyasi hareketin birleşmesinden ortaya çıkan “Birleşik Rusya”, büyük ölçüde bölgesel seçkinlerin partisiydi. Seçim bloğu 1999 yılında Başbakan Vladimir Putin’i destekleme bayrağı altında kurulmuş ve çok sayıda bölgesel ağırlıkları bir araya getirmiştir. “Birleşik Rusya” markası, farklı bölgesel seçkin grupların konumlarını federal merkez politikasına yaklaştırmaktaydı. Tarihsel olarak, parti içinde çeşitli ideolojik akımlar vardır. Partinin iç parti hiziplerine benzeyen muhafazakar ve orta sol platformları vardı (Konitzer, 2006: 508).

2003 Duma seçimlerinde cumhurbaşkanlığı güçleri çok önemli bir zafer kazanırken, buna karşılık sağ ve solcu partiler önemli bir yenilgiye uğramıştır. Şöyle ki, 1980’lerin sonlarından bu yana, başka hiçbir siyasi parti Rus Dumasında böyle baskın bir konum yakalamamıştır. “Birleşik Rusya”, oyların %37,6’sını almayı başarmıştır. Parti, 2003 seçimlerinden sonra Duma’daki diğer siyasi partiler arasında avantajlar elde etmiştir (Hale, 2006: 175). Ayrıca 2003 yılından itibaren Kremlin, parti rekabetini azaltmayı amaçlayan yeni kurumsal değişiklikler başlatmıştır. Devlet Duma’sında ve çoğu bölgesel yasama meclisinde temsil edilmek için seçim barajı %5’den %7’e yükseltilmiştir. Siyasi partilere ilişkin bu yeni federal yasa, siyasi partilere daha fazla üyelik zorunluluğu getirmiştir. Sonuç olarak 2007 yılındaki parlamento seçimlerine daha önce mevcut olan 46 partiden sadece 15’i katılmayı başarmıştır. Bu federal yasa yeni partilerin oluşumunu daha da zorlaştırmıştır. Aslında bakıldığı zaman, İktidar Partisi olmak, “Birleşik Rusya”nın ideolojisinin olmamasına neden olmuştur. Kremlin’in statükoyu korumak için “Birleşik Rusya”ya ihtiyacı vardı. Örnek olarak, 2007 yılında yapılan дума seçimlerinde, kampanya sırasında parti, Cumhurbaşkanı Putin’e ve siyasi rejime sadakati dışında, önemli konularda net politika duruşlarına sahip olmamıştır. “Birleşik Rusya”nın temel seçim kampanyası, seçmenleri “Putin’in Planı” için oy kullanmaya çağırıyordu. İdeolojisinin olmamasına rağmen, partiye siyasi manevra alanı verilmesi, partiye başarısını gerçekleştirmede yardımcı olmuştur (Reuter, Remington, 2009: 519).

Cumhurbaşkanı Vladimir Putin’in 2007 yılında Duma seçimlerinde “Birleşik Rusya”nın parti listesine başkanlık etme kararı, partiye üye olmasa da partinin seçimdeki başarısını elde etmede önemli ölçüde yardımcı olmuştur. “Birleşik Rusya”nın destekçileri, partinin kendisinden ziyade

Cumhurbaşkanı Putin'e destekleriyle dikkat çekmekteydiler. İki başkanlık döneminde de Vladimir Putin, siyasi hedefleri için "Birleşik Rusya"yı kullanmıştır. "Birleşik Rusya", Putin'e merkezin gücünü bölgelere yansıtmanın bir aracı olarak hizmet etmiştir. "Birleşik Rusya", 2007 yılındaki Parlamento seçimlerinde sandalyelerin üçte ikisini kazanmıştır. 2007 yılından sonra "Birleşik Rusya" Partisi adeta "Komünist Parti"nin Sovyetler Birliği zamanındaki rolünü oynamaktadır. Gittikçe parti üyeliği dışında kalanlara yapılan baskılar artmaktaydı. 2007 yılındaki parlamento seçim sonuçları, Putin'in cumhurbaşkanlığından ayrıldıktan sonra da stratejilerini hayata geçireceğini göstermekteydi. Şöyle ki, Putin, görevinden ayrılrsa da "Birleşik Rusya"nın parti listesindeydi. Bunun sonucu olarak, Putin görevden ayrıldıktan sonra da Rus siyasetindeki gelişmeleri kontrol etmiştir (С Фигой в Кармане, 14.03.2011, https://www.gazeta.ru/comments/2011/03/14_x_3553753.shtml).

Kremlin yetkililerinin talimatıyla, Ocak 2009'da "Birleşik Rusya", Rus hükümetinin eylemlerini Rus halkına karşı savunmada daha etkin bir rol oynamıştır. İktidardaki Birleşik Rusya partisinin Putin liderliğindeki tüm ulusal egemenliği, yalnızca gerçek muhalefet partileri için değil, Kremlin'in onayladığı partiler için de zorlaşmıştır. 2011'deki federal seçim kampanyası, ününü oylama armağanları ve sahtekarlık suçlamaları ile lekeleyen "Birleşik Rusya" için bugüne kadar en az başarılı olmuştur. "Birleşik Rusya", ilk defa düşüş eğilimi gösteren bir ekonomik eğilime karşı yaklaşan parlamento seçimlerine yönelmekteydi (Устая Партия Единая Россия (t.y.), <https://er.ru/party/rules/>).

"Birleşik Rusya"nın yeni genel kurul sekreteri olan Andrei Turchak, cumhurbaşkanlığı partisinin bağımsızlığını iç politikada ayrı bir güç olarak öne sürmektedir. İktidar rejiminin iktidarı dikey olarak parçalanmaya başladığında, "Birleşik Rusya" artık Vladimir Putin'in zaferine olan katkısı için kredi almaya çalışacaktı. 2012'nin son seçimlerinde Putin, "Birleşik Rusya" adayı olarak seçimlere katılmış, fakat kampanyası bu gerçeği hatırlatan birkaç şey içermekteydi. Putin'in zaferinin mimarı, cumhurbaşkanlığı yönetiminin genel başkan yardımcısı Vyacheslav Volodin olarak kabul edilmiştir. 2018 seçimlerinde, şu anda meclis başkanı olan Volodin ve cumhurbaşkanlığı yönetiminden Sergei Kiriyeenko dahil olmak üzere kampanyayı koordine eden birkaç adam vardır. Birkaç ay içinde iktidar partisini yenilediği, "Birleşik Rusya"nın başında yer alan Andrei Turchak'ı merak uyandırıcı bir kişi haline getirmektedir (Партия Единая Россия Сегодня (t.y.), <https://er.ru/party/today/>).

Turchak, Putin'in eski bir tanıdığı Anatoly Turchak'ın oğludur. Seçkinlerin tepesine, Pskov bölgesindeki Rusya'nın en genç valisi olarak hizmet ederek yükselmiştir. Genel Konsey başkanı ve "Birleşik Rusya"nın fiili lideri - resmi başkanı Dmitry Medvedev günlük operasyonlardan çıkarılmış - Turchak, parlamentoda anayasal çoğunluğa sahip olan modern Rusya'da kilit bir güç sütununu devralmış ve tüm bölgesel yasama organlarında çoğunluk hale gelmiştir (Vladimir, 2002: 8). Genel Konsey sekreteri olarak Turchak, çeşitli etki grupları arasında kendisini "tarafsız" bir politikacıdan ziyade "yapıcı" olarak nitelendirmekteydi. Turchak, aynı zamanda partinin yürütme dalına "tamamen bağımlı olması" gerektiği fikrini de reddetmiş ve artan etkisini gösteren statü sembolleri edinmiştir.

Ayrıca, kendisini güçlü bir federal figür olarak kabul eden yerel parti eylemcileri ve valilerle görüşerek Rusya'yı dolaşmıştır (Партия Единая Россия Сегодня (t.y.), <https://er.ru/party/today/>).

2000 yılının ilk aylarında Boris Yeltsin'in istifası üzerine vekaleten devlet başkanlığı yapan Putin; sonrasında yapılan seçimleri açık ara farkla kazanmış ve 2008 yılına kadar devlet başkanlığı görevini yürütmüştür. Aynı yıllar içerisinde Viktor Zubkov da başbakanlık görevini yürütmüştür. 2008'de yapılan seçimler neticesinde devlet başkanlığı koltuğuna Dmitriy Medvedev geçerken, başbakanlık koltuğuna da "Birleşik Rusya" nın lideri olarak Vladimir Putin geçmiştir. 2012 yılında yapılan seçimlerde bir değiş-tokuş daha yapılarak devlet başkanlığına Putin, başbakanlığa da "Birleşik Rusya" Partisi Genel Başkanı olarak Dmitriy Medvedev geçmiştir. Kurulduğu günden beri "Batıya karşı yobazlık beslemeden Rus kültürünü ve değerlerini korumak fakat muhafazakarlık uğruna ülkenin gelişimini ve kalkınmasını da engellemek" şeklinde bir yol çizen "Birleşik Rusya" Partisi, Putin'le beraber aslında ülkedeki siyasi kanatlar tarafından sürekli eleştirilen ve arada kalan parti olmuştur. Şöyle ki, batıya ve liberal ekonominin bazı avantajlarına ılımlı yaklaşması dolayısıyla ülkedeki en büyük ikinci parti olan "Komünist Parti"nin eleştirilerine maruz kalırken, halktan yana, serbest ekonomiye dayalı ve ülkenin refahını yükseltecek hamleler yapması dolayısıyla da liberal ve oligarşik kesimin eleştirisine maruz kalmaktadır. Ama sonuç itibariyle günlük yaşam kalitelerinin ve refah düzeylerinin artmasını, emekli maaşlarının ve burslarının zamlanmasını, ülkelerindeki sanayi ve endüstrinin her geçen gün ilerlediğini fark eden halk, "Birleşik Rusya" yı ve Putin'i net bir şekilde desteklemektedir. 2011 seçimlerinde aldığı %63'lük oy oranı da bunun ıspatı niteliğindedir. Son vaziyette "Birleşik Rusya", Duma'daki 450 sandalyeden 238'ine sahiptir ve 2.500'den fazla idari üye ile yerel yönetimde de söz sahibidir (Партия Единая Россия Сегодня (t.y.), <https://er.ru/party/today/>).

Rusya tarihi dikkate alındığında SSCB'nin parti devlet özdeşliğinin bir benzerinin farklı koşullar altında Putin'in yolu olarak tanımlanabilecek şekilde Rusya'da yeniden vücut bulduğu söylenebilmektedir. Üst düzey bürokratlar, 85 federe birimin yöneticilerinin neredeyse yüzde 90'ı BRP saflarında yer almaktadır. BRP'nin bu yapısı Rusya demokrasisinin yönetilen olarak anılmasına neden olmaktadır. Yani parlamento, yargı, parti sistemi, düzenli seçimler, bağımsız medya ve sivil toplum örgütlerini içermekle beraber bu unsurların merkezi otorite tarafından düzenlendiği ve kontrol altına tutulduğu sistemdir. Rusya bu tanıma kendine özgü olan demokrasi tanımıyla yanıt vermiştir. Bu demokrasi kavramı, Rusya'nın tarihsel geçmişini göz önüne alarak demokrasiyi kendi koşullarınca uygulamasını öncelemektedir. Doğru ya da yanlış, Putin yönetimi, devraldığı ülkenin zor koşullarını gözeterek kendi yollarını çizerek bir sistem kurmuştur. Demokrasi mi istikrar mı konusunda istikrarı rehber edinen Moskova'ya en büyük rakipse sistemden umudunu kesenlerden gelmektedir. Seçim zaferlerinden öte Duma nezdinde yönetimin meşruiyeti gölgelemeye yüz tutmuş durumdadır (Reuter, Remington, 2009: 508).

2.4. “Komunist Parti”

Kapitalizmin kendisi daha iyi bir sosyal sistemin kurulması için ön şartlar yaratmaktadır. Sosyalizmin kaçınılmaz çıkışının maddi temeli, üretimin sosyalleşmesiyle sağlanmaktadır. Bu sürecin itici gücü çalışan adam, işçi sınıfı olmuştur ve bu böyle de devam etmektedir. Bilimsel ve teknik ilerleme, kentsel ve kırsal işçi sınıflarının niteliksel ve yapısal bir değişimine yol açmaktadır. Sonuç olarak, modern işçi sınıfının çekirdeği olan bir öncü ortaya çıkmaktadır. Komünistler onu ana sosyal taban olarak görmektedirler. Ulusal ve uluslararası ölçekte menfaatlerinin farkına varılmasında ve desteklenmesinde yardımcı oldukları düşünceleri öncelikle bu sınıfa yöneliktir (Wegren, 2003: 2).

Rus Komünistleri geleceğe güvenle bakmaktadırlar. Yalnızca sosyalizm, kapitalist üretim ve tüketimin asli niteliği olan insanın insan tarafından sömürülmesini kaldıracaktır. SSCB’de ve diğer bazı ülkelerde gerçekleşen kapitalizmin restorasyonu, sosyalizmin geçici olarak geri çekilmesine işaret etmektedir. Sosyalizmin güçleri olgunlaşmakta ve büyümektedir. Buna örnek olarak, Sosyalist Çin hızlandırılmış bir şekilde gelişmektedir. Diğer ülkeler de sosyalizm yolunda ilerlemektedirler. Bazı eyaletler, liderleri bu yola sempati duyan komünist veya ilerici partiler tarafından yönetilmektedir. Küba’nın ardından sosyalist seçenek giderek Latin Amerika ülkelerine hitap etmektedir. Birçok ülkede ulusal kurtuluş mücadelesi, temel bir rezervin yoksun kapitalizmini ve varlığını uzatan bir potansiyeli artırmaktadır. Emperyalist küreselleşmeye karşı çıkanların hareketi ise daha yüksek sesle konuşmaktadır. İşte bu yüzden sosyalizmin doktrin, kitle hareketi ve sosyalist bir sistem olarak 21. yüzyılda ikinci bir hayat kiraladığını söylemek mümkündür (Thoburn, 2015: 54).

İnsanlığın gelişiminin düzenlerine bakıldığında, “Sovyet Komünist Partisi”, her insanın ve her ülkenin kendi özelliklerini ve tarihi deneyimlerini dikkate alarak gelişim düzeylerini takip etmesi gerektiği esasına dayanarak ilerlemektedir. Bu Rusya için de geçerlidir. Rusya, halklarının özverili çalışmaları ve askeri sömürüleri, orijinal sosyal bilinci, büyük yazarlarının, manevyatçılarının, sanatçıların, bilim adamlarının ve mühendislerinin manevi kokusu ve Rus yurtseverlerin kudretleri sayesinde insani kalkınmaya eşsiz bir katkıda bulunmuştur. Rusya’nın geleceği ancak tarihi sürekliliğin sağlam temelleri üzerine inşa edilebilir. Jeopolitik durumun, ulusal ve ekonomik koşulların iç içe geçmiş olması, kendine özgü bir kültür ve ahlaki gelenekleri olan bir Rus toplumu yaratmıştır. Temel değerleri, komünizm, kolektivizm, vatanseverlik ve birey, toplum ve devletin birbirine yakın bağlantısıdır. Dolayısıyla, halk, ulusal, dini ve diğer farklılıklarından bağımsız olarak, tüm vatandaşların eşitliği olan gerçek, iyi ve adalet gibi yüce idealleri uygulamak istemektedir. Bu nitelikler, kurtuluş ve devrimci fikirlerin kitleler arasında yayılmasına katkıda bulunan önemli bir önkoşuldur (Levintova, 2011: 733).

“Komünist Parti”, işçi sınıfının ve tüm Sovyet halkının öncüsü olmaya çalışmış, en aktif ve yetkin vatandaşları birleştirmiş ve sosyalist davaya adanmış bir kadroya sahiptir. Parti, dünya devrimci hareketinde büyük otoriteye komutalık etmiştir. Bununla birlikte, 1990’ların başında Parti’nin faaliyetinde ciddi olumsuz olaylar baş vermiştir. Sovyet toplumunu etkileyen kriz büyük ölçüde Parti içindeki krize bağlıydı. Parti kendisini teorik olarak uzun süreli bir durgunluk döneminde bulmuştur. “Rusya Federasyonu Komünist Partisi” 1993 yılında resmen kurulmuştur. Ancak, Parti Sovyetler Birliği’ni 1917’den 1991’e kadar yöneten “Sovyetler Birliği Komünist Partisi”nin halefi olarak kabul edilmiştir. 1980’lerin ortasındaki politik reformlar, oldukça merkezi ve bürokratik “Sovyetler Birliği Komünist Partisi”ni merkezsizleştirmeye başlamış ve 1990’da “Rus Komünist Partisi” resmen “Sovyetler Birliği Komünist Partisi”nin cumhuriyetçi bir örgütü olarak kurulmuştur. “Rus Komünist Partisi”, ortodoks komünizmi savunmuş ve Gorbaçov’un reformlarının çoğuna aktif olarak karşı çıkmıştır. Zorlu komünistlerin kilit rol oynadığı 1991 yılının Ağustos ayında Gorbaçov’a yapılan darbenin başarısızlığından sonra, “Rusya Komünist Partisi” ve “Sovyetler Birliği Komünist Partisi” nin Rusya’da faaliyet göstermesi yasaklanmasına rağmen partiler çalışmalarına devam etmekteydi. 1992’de, Rusya Anayasa Mahkemesi, “Rusya Komünist Partisi”nin birincil (halk kökenli) parti örgütlerinin faaliyetine izin vermiş ve yeni yönetim organları kurma hakkını kabul etmiştir. Sonuç olarak, “Komünist Partisi” resmen 1993 yılının Şubat ayında düzenlenen bir “canlanma-birleşme” kongresinde kurulmuştur (О Партия / Краткая Справка (t.y), <https://kprf.ru/party/>).

Parti tüzüğüne bakıldığı zaman, “Rusya Federasyonu Komünist Partisi”, program ve tüzüğünün amaçlarını uygulamak için ortak çıkarlar temelinde birleşmiş olan Rusya Federasyonu vatandaşları tarafından gönüllü olarak oluşturulmuştur. Marksizm-Leninizmin yaratıcı gelişimine dayanan parti, asıl amacı olarak, kollektivite, özgürlük, eşitlik ve adaletli topluluğu savunmaktadır. Parti, yurtseverlerin, enternasyonalistlerin ve halkların dostluğunun bir partisidir. Parti, ideallerini koruyarak, işçi sınıfının, köylülüğün, aydınların ve tüm çalışanların çıkarlarını korumaktadır. Parti, yabancı komünist ve işçi partileri, ilerici örgütler ve hareketlerle işbirliği ve gelişmekte olan dünya komünist hareketinin bir parçasıdır. Komünist rejimin ölümüne rağmen, “Sovyetler Birliği Komünist Partisi” ülkenin en güçlü siyasi güçleri arasında yer almıştır. Örneğin, Cumhurbaşkanı Boris Yeltsin hükümeti ile Ekim 1993’te yapılan ilk Rus parlamentosu arasındaki silahlı çatışmada baş aktör olmuş ve sonrasında “Sovyetler Birliği Komünist Partisi” nin faaliyetleri geçici olarak askıya alınmıştır. Ancak Aralık 1993’teki ulusal seçimlerde, “Sovyetler Birliği Komünist Partisi” oylama sonucunda Rus yasama meclisinin en alt binası olan Devlet Duma’daki üçüncü büyük parti olarak ortaya çıkmıştır. 1995 ve 1999 yıllarında, 1990’ların ekonomik türbülansı ile birçok Rus’un muhalifliğine kapitalize olan “Sovyetler Birliği Komünist Partisi”, Rus seçmenlerinin fazlasının desteğini almış ve Devlet Duması’nın en büyük partisi olmuştur. Ayrıca, milletvekillerinden biri Duma’nın konuşmacısı seçilmiştir (О Партия / Краткая Справка (t.y), <https://kprf.ru/party/>).

Yeltsin, 1996 yılında cumhurbaşkanı olarak tekrar seçilse de, “Sovyetler Birliği Komünist Partisi” genel başkanı Gennady Zyuganov, ulusal oyların beşte ikisini kazanarak ikinci olmuştur. Bölgesel seçimlerde parti çok sayıda seçim kazanmıştır. Ülkedeki başlıca muhalefet güçleri arasında “Sovyetler Birliği Komünist Partisi”, Yeltsin’in piyasa reformu politikasına yönelik eleştirisinde özellikle “markalaşma”yı vurgulamış ve adaylarının birkaçının başbakan olarak yenilmesinde önemli rol oynamıştır. Parti ayrıca, sosyal yönelimli ekonomik reformlar ve iç ve dış politikadaki Batı etkisinden bağımsızlık çağrısı yapan “devlet yurtseverliği” doktrinini de oluşturmuştur. Vladimir Putin Aralık 1999’da yeni Rusya cumhurbaşkanı olduktan sonra, “Sovyetler Birliği Komünist Partisi” Kremlin ile ilgili bazı önemli konularda kendisini ittifak eden daha sadık bir tutum benimsemiştir. 21. yüzyılın başlarında, “Sovyetler Birliği Komünist Partisi”nin desteği Devlet Duması’ndaki en güçlü muhalefet partisi olmaya devam etse de düşüş göstermeye başlamıştır (О Партия / Краткая Справка (t.y), <https://kprf.ru/party/>).

Parti, faaliyetlerini Rusya Federasyonu sınırları içerisinde, Program ve Şartı’nın amaçlarına uygun olarak sürdürmektedir. 18 yaşın üzerindeki, Rusya Federasyonu vatandaşları, Parti Programını ve Şartını tanıyan ve bunlara uyan, birincil bir parti hücrelerinin faaliyet ve çalışmalarına katılarak ve düzenli olarak üyelik aidatlarını ödeyerek Parti üyesi olabilirler. Partinin en üst yönetim organı “Parti Kongresi”dir. Partinin daimi yönetim organı ise “Parti Merkez Komitesi”dir. Partinin merkezi organları şunlardır: “Parti Merkez Komitesi”, “Parti Başkanlığı” ve “Parti Sekreteryası”. Partinin merkezi denetim organları, “Parti Merkezi Kontrol ve Denetim Komisyonu” ve “Parti Başkanlığı”dır. Parti bayrağı kırmızı bir perdeliktir. Parti amblemi, orak, çekiç ve işçilerin, köylülerin ve aydınların dayanışmasını simgeleyen açık kitaptır. Amblemin temelinde Parti kısaltması bulunmaktadır. Amblemin dış kenarında “Rusya”, “Çalışma”, “İnsanlar”, “Sosyalizm” kelimesi bulunmaktadır (О Партия / Краткая Справка (t.y), <https://kprf.ru/party/>).

Partinin medya kuruluşlarına bakıldığı zaman, partinin resmi basılmış organı 5 Mayıs 1912’de kurulan “Pravda” gazetesidir ve bu gazetenin haftada 3 sayısı basılmaktadır. Bunun yanısıra, Parti şubelerinin kendi 81 bölgesel gazetesi vardır. Parti, “Politicheskoye Prosveshcheniye” (Politik Aydınlanma) sosyal ve politik dergisini kurmuştur. “Komünist Parti”, stratejik amaçlarına barışçıl yollarla ulaşmanın üç aşamasını öngörmektedir. Birinci aşamaya bakıldığı zaman, bu aşamadaki asıl misyon, çalışanların demokratik yönetimi ve partinin önderlik ettiği yurtsever güçleri oluşturmaktır. Komünistler, mücadeledeki popüler kitleleri sosyal, ekonomik ve politik çıkarları için örgütlemektedirler. Çalışan kişilerin, gazilerin ve gençlerin meşru haklarını savunmaları için tezahürlerini sürdürmektedirler. Parti, tüm iktidar organlarının adil seçimleri için şartlar yaratmayı ve halkın güvendiği bir hükümeti oluşturmayı amaçlamaktadır (Программа Партии (t.y.), <https://kprf.ru/party/program>).

İkinci aşamada ise, siyasi ve ekonomik istikrarın sağlanmasından sonra “Komünist Partisi”, çalışanların devlet idaresine daha geniş katılımını sağlamak için gerekli önlemleri alacaktır.

Ekonomide, halkın refahını sağlamada en etkili olan sosyalist yönetim biçimlerinin öncü rolü açıkça ortaya çıkacaktır. Bu aşamada, ekonomik güçlerin çeşitliliği, üretim güçlerinin gelişim düzeyi nedeniyle korunacaktır. Elleriinde doğal zenginlik ve stratejik üretim sektörleri bulduktan sonra devlet, temel ekonomik göstergelerin planlamasını yapacaktır. Halkın hükümeti, ekonominin ve sosyal alanın gelişimini düzenlemek için planlama ve pazar mekanizmalarını aktif olarak kullanacaktır. Parti, tarımın yeniden dirilişinin, tarımsal ürünlerin üretim, işletme ve pazarlamasını birleştiren büyük işletmeler tarafından yönlendirilmesi gerektiğine inanmaktadır. Böylelikle, insanların yaşam standartları istikrarlı bir şekilde büyüyecektir (Программа Партии (t.y.), <https://kprf.ru/party/program>).

Üçüncü aşamanın içeriği, sosyalist ilişkilerin oluşumunu tamamlamak, sosyalist sistemin sürekli olarak kendi başına gelişmesini sağlamak için güçlü bir çalışma olacaktır. Emek ve üretimin sosyalleşmesinin gerçek seviyesi arttıkça, ekonomideki kritik rolü yavaş yavaş konsolide edilecektir. Bilimin toplumdaki doğrudan üretici gücü, daha güçlü bir şekilde kendini gösterecektir. Bilimsel ve teknik devrimin kazanımlarına dayanarak ulusal ekonomi yeniden inşa edilecektir. İnsanların ihtiyaçları giderek daha fazla karşılanacaktır. Yetkililer tarafından hızlı bir eğitim ve kültür gelişimi sağlanacaktır. “Komunist Parti”, sosyalizmi, kamu mülkiyeti temelinde ve işin niceliğine, niteliğine ve sonuçlarına uygun olarak yaşam faydalarını dağıtarak, insanın insan tarafından sömürülmesinden arınmış bir toplum olarak görmektedir (Программа Партии (t.y.), <https://kprf.ru/party/program>).

Son olarak bu üç aşamadan sonra parti, bir asgari program öngörmektedir. Asgari program, Partinin stratejik hedeflerine ulaşması için öncelikli tedbirleri öngörmektedir (Программа Партии (t.y.), <https://kprf.ru/party/program>).

Günümüz dünyasında, “Komunist Parti” bunları gerekli görmektedir:

- Mafya burjuvazisini iktidardan çıkarmak ;
- Ülke nüfusunun tükenişini önlemek, genel olarak erişilebilir anaokulları açını yeniden oluşturmak, genç aileler için konut sağlamak ;
- Ülkenin doğal refahını ve ekonominin stratejik sektörlerini kamusallaştırmak için, bu sektörlerden elde edilen gelirleri tüm vatandaşların çıkarlarına kullanmak;
- Halen yabancı bankalarda tutulan hükümet fonlarını ekonomik ve sosyal kalkınma amacıyla kullanmak için ülkeye geri getirmek;
- Gerçekten bağımsız bir yargı düzeni oluşturmak;
- Yoksullukla mücadelede acil bir önlem programı uygulamak, başlıca ihtiyaçlar için fiyatlar üzerinde devlet kontrolünü sağlamak;
- Bilimin finansmanını arttırmak, bilim insanlarına iyi maaşlar ve araştırma faaliyetleri için gerekli olan herşeyi sağlamak;
- Genel olarak erişilebilir ve kaliteli sağlık hizmetleri sağlamak;

- Ülkenin gıda ve çevre güvenliğini sağlamak, çiftlik ürünlerinin üretimi ve işlenmesi için büyük kolektif kuruluşları desteklemek;
- Düşük gelirli vatandaşları vergiden muaf tutmak için ilerici bir vergi skalası oluşturmak;
- Hükümet yönetim sistemini daha etkili kılmak, bürokrat sayısını azaltmak, iş kolektifleri ve sendikaların haklarını genişletmek;
- Küçük ve orta ölçekli girişimciliğin gelişmesi için koşullar yaratmak.

“Komunist Parti”, vatandaşlara, vatansever güçlerin sosyalizm mücadelesinde ve ülkenin ulusal devlet çıkarlarının savunmasında ittifakını güçlendirme ve genişletme çağrısında bulunmaktadır. Parti, işçilerin, köylülerin ve halkın, tüm çalışanların Rusyanın bağımsızlığını korumaları ve sosyalizme ilerlemelerini sağlama adına herşeyi yapacaktır. “Komunist Parti” geleceğin partisidir ve gelecek gençlere aittir. Parti, Sovyet geleneğine dayanan “Komsomol ve Genç Öncüler” hareketine her türlü yardımı sunmaktadır. Bağımsız bir sivil toplum kuruluşu olan “Rusya Federasyonu Komunist Partisi”, diğer tüm komunist partilerin bağımsızlığını tanımaktadır. Parti, onlarla ilişkilerini ortak sınıf çıkarları, siyasi ve sosyal hedefler, yoldaşlık ve karşılıklı yardımlaşma ve kolektivist ahlak temelinde kurmaktadır. Birçok Parti destekçisi partiyi, Sovyetler Birliği’nin bir süper güç olduğu ve tüm vatandaşlarının çeşitli sosyal güvencelere sahip olduğu “Sovyet tarihinin altın çağını” politik değerleri üssü olarak kabul ederek nostaljik olarak görmektedir. Destekçiler arasında değişen ekonomik düzenin bir sonucu olarak politik ve ekonomik olarak acı çekenler de vardır. Özellikle destekçileri arasında öne çıkan bazı seçmenler, bazı gözlemcilerin partinin seçimlerdeki başarısının uzun vadede yavaş yavaş azalıp azalmayacağını sorgulamasını sağlamıştır. Parti, genç seçmenleri çekmek için çeşitli Komsomolleri desteklemektedir (Levintova, 2011: 730).

Parti’nin temel birimi ulusal parti örgütüdür, ancak Sovyet döneminde var olan fabrikalarda, üniversitelerde ve tarımsal işletmelerdeki birçok bağlı bölüm halen faaliyet göstermektedir. En düşük seviyede parti, yaklaşık 20.000 bölge, şehir ve bölge komitesi tarafından temsil edilmektedir. Üst organı, birkaç yüz üyeden oluşan ve neredeyse tüm parti faaliyetlerini yürüten bir Merkez Komitesini seçen ve Devlet Duması’ndaki parti hiziplerinin eylemleri de dahil olmak üzere, Parti Kongresidir. Merkez Komitesi parti liderini ve milletvekillerini seçmekte ve Merkez Komitesi başkanlığı partinin günlük faaliyetlerini denetlemektedir. Parti, ayrıca günlük bir gazete olan “Sovetskaya Rosiya”yı (“Sovyet Rusyası”) ve “Zavtra”yı (“Yarın”) haftalık olarak yayınlamaktadır. Parti, yaklaşık 500.000 üyeyle parti, ülkedeki en büyük siyasi partilerden biridir (О Партия / Краткая Справка (т.у.), <https://kprf.ru/party/>).

2.5. “Yabloko” Partisi

“Yabloko Partisi” (Elma Partisi), sosyal piyasa ekonomisi, başlangıç fırsatlarının eşitliği, özel mülkiyetin dokunulmazlığı, politika ve ekonomide rekabet, demokratik kurumların güçlendirilmesi, hukukun üstünlüğü, hukukun üstünlüğü ve vatandaşların iktidar üzerindeki kontrolünü temsil

etmektedir. (Российская Демократическая Партия Яблоко (t.y), https://www.yabloko.ru/content/kratkaya_spravka_o_partii). Partinin birçok fraksiyonu vardır. Bunlar: “Yeşil Rusya”, “İnsan Hakları”, “Cinsiyet”, “Gençlik”, “Sosyal Demokrat”, “İş grubu” fraksiyonlarıdır. Parti, sosyal alandaki vatandaşların haklarını korumak için insan hakları ve çevre kuruluşları, serbest sendikalar, ulusal-kültürel topluluklar, yeni sivil girişimler ve kamu kuruluşları ile etkileşime girmektedir (Thoburn, 2015: 56).

“Yabloko Partisi”nde 76 bölgesel şube, 600’den fazla yapısal bölüm, 28 binden fazla üye vardır. Partinin ana sloganı ise “Özgürlük ve adalet için!” şeklindedir. Ülkedeki sosyo-politik ve sosyo-ekonomik durumu eleştirel olarak değerlendiren ve demokratik ideallere sadık kalan “Yabloko”, Rusya’nın farklı bir gelişim yoluna ihtiyaç duyduğunu dile getirmiş, vizyonunu ise seçim platformunda ortaya koymuştur. Siyasi bir parti olarak “Yabloko”, demokratik hareket doğrultusunda ortaya çıkmış ve gelişmiştir. Partilerin ve bu yönelimin politik birlikteliklerinin büyük çoğunluğu, liberalizm doktrini ile kendilerini ideolojik olarak tanımlamıştır. Her ne kadar bu kavram bilimsel ve politik olarak pek çok tanım ve yoruma sahip olsa da, 1990’lı yıllarda Rus siyasetinde her şeyden önce kişisel özgürlük, açık piyasa ekonomisi, politik demokrasi, devletin çıkarları üzerinde insan haklarının önceliği, evrensel insani değerlere bağlılık olduğunu vurgulamıştır. Aynı zamanda, “liberal” kavramı genellikle eski komünist sistemin restorasyonunu veya özel Rus kalkınma biçiminin restorasyonunu savunan siyasi güçlere karşı bir denge olarak yorumlanmıştır. Komünist sistemin sökülmesi mücadelesi sırasında “liberalizm” terimi çoğu zaman anti-komünist güçlere üyeliği tayin etmek için bir eş anlamlı olarak kullanılmıştır (Российская Демократическая Партия Яблоко (t.y), https://www.yabloko.ru/content/kratkaya_spravka_o_partii).

Parti, ekonomi alanında, hayatta kilit rol oynamaya devam eden tekellerin en sert ve en hızlı yıkımını yapmayı önermektedir. Aynı zamanda, “Yabloko”, ekonominin özel sektörünün genişlemesi ve kademeli bir toprak reformunun başlaması için rekabetin gelişmesi için yasal ve ekonomik koşulların yaratılmasını savunmaktadır. Okul öncesi hekimliğin ve ortaokulun korunması ve geliştirilmesi, sosyal politikada bir öncelik olarak ilan edilmiştir. Böylece, kuruluşundan kısa bir süre sonra, “Yabloko”, parlamenter bir parti haline geldiğini ve devlet politikasını etkileme fırsatını yaşadığını göstermiştir. Modern Rusya’da, bir siyasi partinin uygulanabilirliğinin kriteri, hükümette parti temsilinin varlığıdır. Son on yılın deneyiminin gösterdiği gibi, böyle bir temsili oluşturmada başarısız olan partilerin ezici çoğunluğu nihayetinde siyasi sahneyi terk etmek veya toplumda neredeyse hiçbir etkisi olmayan marjinal siyasi gruplara dönüşmek zorunda kalmıştır (Российская Демократическая Партия Яблоко (t.y), https://www.yabloko.ru/content/kratkaya_spravka_o_partii).

12 Aralık 1993 tarihinde Devlet Duması’nın seçilmesinden ve aynı zamanda ulusal referandumda yeni Rusya Anayasası’nın kabul edilmesinden sonra, ülkede yeni bir siyasi gerçeklik oluşmaya başlamıştır. Zaten Duma’daki ilk seçimler, toplumun demokratik yenilenmesinde nüfusun

artan sıkıntılarını göstermiştir. Parti listelerine oy vererek kazandıkları zaferin, oyların 22.91%'ini kazanması tesadüf değil, oylar seçmenlerin milliyetçi ve protesto hallerinin büyümesini demagojik olarak kullanan Liberal Demokrat Parti Vladimir Zhirinovski tarafından kazanılmıştır. Bu düşünceler, cumhurbaşkanı ve hükümetin resmi oranına güven duyusunun düşmesi ve Rus çoğunluğunun eski Sovyet düzenine geri dönme konusundaki isteksizliği sonucuydu. Seçim yarışmalarının tartışmasız favorisi olarak kabul edilen ve iktidar partisi olarak adlandırılan ve devlet ve büyük işletmelerin sağladığı büyük mali ve siyasi desteğe rağmen, iktidar partisi olarak nitelendirilen Egor Gaidar'ın partisi oyların %15,51'ini alarak parti listeleri yalnızca ikinci sırayı almayı başarmıştır (Российская Демократическая Партия Яблоко (t.y), https://www.yabloko.ru/content/kratkaya_spravka_o_partii).

Partinin en verimli olan fraksiyonu ekonomik ve sosyal mevzuat alanındaki etkinliği olmuştur. Böylece “Yabloko”, bütçe, vergi konusunda , Rusya Federasyonu'nun Orman, Hava ve Arazi Kodları, düz gelir vergisi ölçeğinin getirilmesinin başlatıcılarından biri olmuştur. Yabloko partisi fraksiyonu, Rusya finansal sistemi için “Bankalar ve bankacılık faaliyeti” (1995) ve Rusya Federasyonu Merkez Bankası'na ilişkin en önemli yasaların geliştirilmesine ve kabul edilmesine önemli katkılarda bulunmuştur. Bu yasa, hükümetin Merkez Bankası üzerindeki kontrolünü güçlendirmek ve ikincisinin yürütme organından geleneksel bağımsızlığı korumak arzusu arasında gerekli çıkar dengesini bulmayı başarmıştır. “Yabloko” hizipi tarafından geliştirilen ve Parlamento tarafından onaylanan ekonomik yasalar arasında, “Üretim Paylaşım Sözleşmeleri Kanunu” özel bir yere sahiptir. “Üretim Paylaşım Sözleşmeleri Kanunu” yasaları sistemi üzerindeki çalışmalar, “Yabloko”nun “Çoğunluk İçin Reformlar” program açıklamasına uygun olarak ve 1995'teki parlamento seçimlerinin arifesinde yapılmıştır. Parti, 5 yıl boyunca Devlet Duma'sı aracılığıyla Üretim Paylaşım Anlaşmaları Yasasını ısrarla uygulamıştır. Aynı zamanda, federal mevzuatı kabul edilen yasaya uygun hale getirmek için uzun vadeli bir çalışma vardı. “Yabloko”nun girişimi üzerine, “Rusya Federasyonu İstihdamına İlişkin Rusya Federasyonu Kanunu'nda Değişiklikler ve İlaveler” (1999) geliştirilmiştir. “Yabloko”nun önerileri, işsiz vatandaşların geçici sakatlık döneminde, normal işsizlik maaşının ödenmesini sağlamıştır. Bu yasa, geçici işsizler için işlerin ödenmesi ve iş organizasyonu prosedürünü düzenleyen önemli hükümler içermektedir. Genel olarak, “Yabloko” tarafından geliştirilen bu konularda mevzuattaki değişikliklerin özü, işsizlere yönelik sosyal destek sistemini güçlendirmek ve dengelemek olmuştur (Российская Демократическая Партия Яблоко (t.y), https://www.yabloko.ru/content/kratkaya_spravka_o_partii).

“Yabloko” nun ana önceliklerinden biri daima eğitime destek ve eğitimin gelişimi olmuştur. “Yabloko” nun aktif katılımı ile genel eğitim sisteminin finansmanı devlet garantisi altına alınmıştır. Üçüncü toplantıya katılan Duma'da, hizip, parlamentonun alt meclisinde (2002–2003) iki okumadan geçen “Genel Eğitim Devlet Standartları Kanunu” nun ana geliştiricilerinden biri haline gelmiştir. “Yabloko” nun girişimi üzerine geliştirilen yasaların bir kısmı nüfusun sosyal açıdan savunmasız gruplarını desteklemeyi amaçlamıştır. Bunlar, Semipalatinsk Test Bölgesi'ndeki (2000–2002)

Çernobil Nükleer Santrali, Mayak Üretim Birliği (2000–2002) ’ndeki radyasyon mağdurlarına destek yasası, II. Dünya Savaşı’nda (2000) ölen askerlerin mali durumlarını iyileştirmeyi amaçlayan mevzuattaki değişikliklerdir. Ayrıca, “Yabloko”nun aktif katılımıyla, belirli emekli kategorilerinin haklarını koruyan yasalar çıkarılmıştır. (2000–2002) İş mevzuatındaki değişiklikler, “Yabloko” hizipinin sosyal ve emekle ilgili konularda uzmanlaşmış bölümünün ana faaliyet yönüdür. Bu seride, fraksiyonun anneliğin ve çocukluğun korunmasına yönelik programlar geliştirmeye ve daha sonra adlandırılan Cerrahi Enstitüsü’nün yanma merkezinin yeniden yapılandırılmasına yönelik programlar geliştirmeyi amaçlayan önemli değişiklikler yaptığı “1997 Federal Sağlık Sigortası Fonu Bütçesi” Kanunu’ndan bahsetmek gerekmektedir (Российская Демократическая Партия Яблоко (t.y), https://www.yabloko.ru/content/kratkaya_spravka_o_partii).

“Yabloko”, yerel öz idare düzeyinde hareket etmeli ve çok sayıda küçük davadan genel yargı mahkemelerini serbest bırakması gereken “Rusya Federasyonu’nda Barış Adaleti Hakkında Kanun”un (1998) hazırlanmasına aktif olarak katılmıştır. Bu Kanun Aralık 1998’de yürürlüğe girmiştir. Yasal mevzuatın iyileştirilmesinin bir parçası olarak, “Yabloko”, Rusya Devlet Duması’nın (1997) kabul ettiği ve Mahkeme kararlarının yürütülmesi prosedürünü düzenleyen İcra Bildirileri Yasasını geliştirmiştir. Fraksiyonun, yargıç iktidarının bağımsızlığını güçlendirmeyi amaçlayan “Hakimlerin Statüsü” Kanunu ve değişikliklerine (1995-2001) kabul edilmesinde katkısı dikkat çekiciydi. Rusya’nın sosyo-ekonomik ve tarihi evriminin özelliklerini karakterize ederken, “Yabloko” temsilcileri ülkenin kalkınmasındaki uyumsuzlukların analizine özellikle dikkat etmiştir. Dolayısıyla, Rusya’da piyasa koşullarına adapte olan nüfusun oranı Batı ülkelerinde olduğundan önemli ölçüde düşüktür. Bu, hem ülkenin attığı tarihi yolun özelliklerinden hem de başarısız reformların sonuçlarından kaynaklanmaktadır. Rusya ekonomisinde ve sosyal alanda, çeşitli bölgelerin doğal coğrafi konumlarından dolayı büyük farklılıklar vardır (örneğin, Uzak Kuzey bölgelerinin devlet desteği olmadan yaşayamayacağı açıktır). Ek olarak, merkez ile çevre arasındaki, gelişmiş ve çöküntü bölgeler arasındaki farklar önemlidir. Başarısız reformların bir sonucu olarak, fakir ve zengin bölgeler arasında, özelleştirme sırasında zenginleştirilen iş seçkinleri ile orta sosyal tabakalar arasında ve aynı zamanda güç yapılarına yakınlıkları nedeniyle tercih edilen oligarşik gruplar ve Rus nüfusun çoğunluğu arasındaki çelişkiler vardır (Российская Демократическая Партия Яблоко (t.y), https://www.yabloko.ru/content/kratkaya_spravka_o_partii).

Partinin temel hedeflerine bakacak olursak:

- Fiyatlardaki artışın yavaşlatılması;
- Ekonomik gelişme için uygun koşulların yaratılması;
- Ulusal güvenliği doğrudan veya dolaylı etkilemeyen çatışmalara asgari katılım;
- Ekonomik çevreyi etkileyen büyük uluslararası kararların alınmasında azami katılım;
- Devletin kamu parasını harcama planının oluşturulması.

Parti, devlet planlamasında öncelikleri değiştirmeyi teklif eder. Bunun için ise temel üç alan olmalıdır:

- Vatandaşların sağlığı (tıp, ekoloji, kitle sporları);
- İnsani gelişme (eğitim, bilim, kültür, sanat);
- Ülke düzenlemesi (“arazi - evler - yollar” programı, kamu hizmetleri, ulaşım, iletişim).

Böyle bir maliye politikasının amaçları açıkça bellidir: İnsanların yaşam kalitesini, sağlıklarını ve uzun ömürlerini, emek üretkenliklerinin artmasını, bilgi ekonomisini, topluma yüksek güven düzeyinin artmasını, saldırganlık seviyesini düşürmeyi ve insan ilişkilerini uyumlaştırmayı sağlamak. “Yabloko Partisi”nin 18 Eylül 2016’daki parlamento seçimlerine ve 2018 cumhurbaşkanlığı seçimlerine gittiği program, Rusya’da yeni, modern, gerçekten Rus devletinin kurulması - akıllı, güçlü, etkili ve açık anlamına gelmektedir. Partinin resmi yayınında şöyle yazılmaktadır: “Kişiliğin ve onurun kutsal olduğu devlet politikasının amacı her insanın yeteneklerini tam olarak açıklamak için özgür insanın kendini geliştirmesi için koşulların yaratılmasıdır. Rusya’yı, Anayasa’nın gerçek anlamda uygulandığı bir devlet yapacağız, içinde her bir kişinin, hak ve özgürlüklerinin pratikte, kağıtta değil, gerçekten de devlet politikasında değeri, amacı ve anlamı olacaktır” (Российская Демократическая Партия Яблоко (t.y), https://www.yabloko.ru/content/kratkaya_spravka_o_partii).

2.6. “Liberal Demokrat Parti”

Vladimir Volfovich Zhirinovski: “Bugün, çoğu siyasi liderler liberalizmden bahsetmektedirler. Liberalizm, toplumun özgür gelişmesi anlamına gelmektedir”. Liberalizme bağlılığını gösteren ilk parti olan “Rusya’nın Liberal Demokrat Partisi” 1989 yılında kurulmuştur. Ayrıca “Liberal Demokrat Parti”yi 1980’lerin sonlarında gündeme getiren ilk kişi Zhirinovski olmuştur. Mayıs 1991’den bu yana, cumhurbaşkanı aday olarak Zhirinovski, “Rusya Liberal Demokrat Parti”sinin (LDPR) ideolojisinin temeli olarak vatanseverlik kavramını ilan etmiştir. Ülkenin siyasi sisteminde, LDPR iki yönün atası haline gelmiştir, bu ideolojiler ise liberalizm ve vatanseverliktir. “Liberal Demokrat Parti”, Rusya’daki siyasal kültürün gelişimine çok büyük bir katkı yapmıştır (Russell, 2014: 2).

“Liberal Demokrat Parti”, demokratik yurtseverlerin partisidir. Parti, özgürlük için savaştadır, fakat özgürlük anarşiye dönüşmemelidir. Eline bir silah almak ve ateş etmek bazıları bir özgürlük olarak kabul edilebilmektedir, ancak böyle bir kurtuluş büyük fedakarlıklarla sonuçlanabilir. 1991 yılında “Liberal Demokrat Parti”, SSCB’nin çöküşüne karşı çıkmıştır. Nüfusun sadece %5’i yıllar içinde zenginleşmiş ve on milyonlarca insan yoksullaşmıştır. Ve kazanmak için bir çıkış yolu vardır, bu yol ise üretiminin hızlı gelişimi, tam istihdamı, sosyal alanın yükselişi

yoludur. Güçlü, gelişmiş bir ekonomi ve askeri-sanayi kompleksi çok güzel sonuçlar verecektir (Shekhovtsov, 2011: 16).

Ülkede “Liberal Demokrat Parti” sayesinde çok partili bir sistem kurulmuştur. 1993, 1996 ve 1999 yıllarında LDPR ülkeden zulüm ve iktidar ele geçirme tehdidini geri çekmiştir. 1993’te Anayasa kabul edilmezse, ülke otoriter bir rejim tarafından tehdit edilmiştir. Yalnızca “Liberal Demokrat Parti”, Anayasa’yı kabul etmeye ve Rusya’yı tiranlık ve otoriterizm korkusundan kurtarmaya yardımcı olmuştur. “Liberal Demokrat Parti”, ülke ve bölgelerin en acil, en yakıcı sorunlarının ayrıntılı olarak değerlendirildiği düzenli olarak kitap, broşür, dergi, gazete yayınlamaktadır. Parti, bu yayınlarda, seçmenlere, partinin çalıştığı belirli alanları sunmakta ve LDPR’ye tamamen güvenildiği zaman bunları gerçekleştireceğini söylemektedir (Thoburn, 2015: 55). Partinin temel önerilerine bakacak olursak, bu öneriler gerçek ve somuttur. Rusya, doların, yaptırımların ve erişilemeyen kredilerin yardımı ile ekonomik bir savaşa girmektedir. Partinin temel önerileri ise bunlardır:

- Yoksulluğu sona erdirmek;
- Fiyatlardaki artışı durdurmak;
- Yetkililer ve girişimciler tarafından gençler ve yetişkinler için iş kurmak, iş yaratmak, istihdam sağlamak;
- Üretim ve bilim alanında çalışan girişimciler için uygun fiyatlı krediler sağlamak;
- Tüm tarım işçilerini ve çiftçilere desteklemek. Borçlarını iki yıl boyunca dondurmak;
- Hastanelerin, okulların, engellilerin evlerinin, yaşlıların, öğretmenlerin, doktorların, hemşirelerin maaşlarını artırmak için bölgesel bütçeleri desteklemek ;
- Yurtdışında altın satışı ve ihracatını durdurmak. Altın ve stratejik malların devlet rezervlerini oluşturmak;
- Her yıl bir trilyondan fazla ruble ithal ilaç alımına harcanmaktadır, ülkenin ilaç güvenliğini sağlamak;
- Tarımın ülkeye et, süt, sebze, meyve temin etmesini ve ayrıca gıda ihracatı yapmasını sağlamak;
- Ticaretteki tekeli sınırlandırmak, Büyük miktarlarda kalitesiz ithal yapıyor ve tesis içi girişimciler mükemmel mallarını satamıyorlar. Yerel çiftçilere, kendi mağazalarını açabilecekleri yumuşak krediler vermek;
- Döviz piyasasının çalışmalarını düzenlemek;
- Merkez Bankası’nı Devlet Duma’sının kontrolüne vermek ve sanayi, tarım, inşaat, ulaştırma işletmelerine %4 oranında borç vermek;
- Makine mühendisliği, hafif ve gıda endüstrisi işletmeleri için gelecek üç yıl için katma değer vergisinin %10’a düşürülmesini sağlamak;
- Avrupa yerine - Rusya’daki her eve gaz projesi;

- Hammaddeleri satmak yerine, değerli ürünleri ihraç etmek. (Либеральное Демократическое Партия Из России (t.y), https://ldpr.ru/party/History_of_the_Liberal_Democratic_Party/).

2.7. “Adil Rusya” Partisi

“Adil Rusya” partisinin tarihi, 29 Ağustos 2006’da, haftalık “Argumenti i Fakti” basım merkezinin Anavatan Partisi, Rus Yaşam Partisi ve Rus Emekli Partisi’nin birleşmesinin temel ilkeleri üzerine bir anlaşma imzalamasıyla başlamıştır. Belge, Alexander Babakov, Sergei Mironov ve Alexander Zotov tarafından imzalandı. Partinin lideri Sergei Mironov’dur. Parti ağına bakacak olursak, ülkenin tüm bölgelerinde 170.000 üyesi vardır. Duma’da 64 milletvekili, bölge parlamentolarında 262 milletvekili ve 1519 belediye üyesi vardır. Partinin ideolojisine gelince, “Adil Rusya” programının ifadesi, örgütün amacının “Rusya’da güçlü bir sosyal odaklı ve adil bir devlet inşa etmek” olduğunu ve bu nedenle parti “Rus halkını kurtarmak ve insan potansiyelini inşa etmek” konusunu ortaya koymaktadır. Partinin faaliyetlerinin konusu, toplumun siyasi iradesinin oluşumu ve ifadesi, kamu ve siyasal eylemlere seçimler ve referandumlar yoluyla katılımını sağlamak amacıyla örgütlenme hakkının Rusya Federasyonu gerçekleştirilmesiyle bağlantılı olarak ortaya çıkan sosyal ilişkilerdir (Thoburn, 2015: 56). Parti, aşağıdaki ana hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik faaliyeti yaratmakta ve yürütmektedir:

- Rusya’da adil, özgür ve birleşik bir toplumun inşası;
- Ülkenin kalkınmasının stratejik hedeflerinin uygulanmasını kolaylaştırmak-Rusya Federasyonu vatandaşları için iyi bir yaşam standardının oluşturulması ve sosyal ve etkili bir devlet oluşturulması;
- Rusya Federasyonu vatandaşlarına sosyal güvenlik sağlanması;
- Rusya Federasyonu Anayasası, federal yasalar ve uluslararası hukuk normları ile güvence altına alınan vatandaşların yasal hak ve özgürlüklerini sağlamada yardım;
- Rusya’da sivil toplum kuruluşlarının ve vatandaşlık kültürünün oluşumunu kolaylaştırmak;
- Vatandaşların herhangi bir kamusal yaşam konusundaki görüşlerini ifade etmek, bu görüşleri genel kamuya, devlet otoritelerine ve yerel özyönetim organlarına bildirmek;
- Siyasal eğitim ve vatandaşların eğitimi, toplumda siyasi ve yasal bir kültürün oluşumu;
- Rusya Federasyonu’nun referandum mevzuatına uygun olarak, referandum girişimlerinin başlatılması, referandum girişim gruplarının oluşturulması, referanduma katılım (История Партия (t.y), <http://www.spravedlivo.ru/4774510>).

Bu şartların öngördüğü hedefleri gerçekleştirmek için, parti aşağıdaki görevleri yapmaktadır:

- Siyasal eğitim, propaganda, bilgilendirme ve vatandaşlarla yapılan diğer çalışmaları yapar; partinin faaliyetlerinin her alanında halkla etkileşime girer;

- Rusya Federasyonu'nda gerçek demokrasiyi ve sosyal ve etkili bir devletin oluşumunu sağlamak için toplumun siyasi yaşamına katılır;
- Rusya Federasyonu vatandaşlarının çıkarlarına devlet ve toplum arasında çıkar dengesi sağlamaya dayanan bir sosyal ortaklık sisteminin kurulmasına ve geliştirilmesine katkıda bulunur;
- Rusya Federasyonu vatandaşının anayasal haklarını makul bir yaşama korumak için Rusya Federasyonu sosyal güçlerinin birleştirilmesini teşvik eder;
- Partinin bu şartın öngördüğü amaç ve hedeflerin uygulanmasındaki pozisyonunu açıklamaya ilişkin kitlesel örgütsel ve propaganda amaçlı kamu etkinlikleri düzenler;
- Oylama sonuçlarının tespiti ve seçim sonuçlarının ve referandumların belirlenmesi de dahil olmak üzere seçim ve referandum çalışmalarının, seçim sonuçlarının ve referandumların çalışmalarının ve diğer seçim eylemlerine ve Rusya Federasyonu'nun seçim ve referandum yasasında öngörüldüğü şekilde izlenir;
- Devlet otoritelerinin ve yerel özyönetim organlarının kararlarının geliştirilmesine katılır, Rusya Federasyonu mevzuatı ile belirlenen şekilde yasama girişimlerinin geliştirilmesine, Rusya Federasyonu'nun kurucu kuruluşlarının bölgesel kalkınma programlarının geliştirilmesine katkıda bulunur (История Партия (t.y), <http://www.spravedlivo.ru/4774510>).

Programda, partinin yaratılmasının, insan yaşamının değerini artırmak, Rus devletliğini güçlendirmek ve halklar arasında karşılıklı anlayış ve karşılıklı anlayış içinde Rusya'da sağlıklı bir toplum inşa etmek için uzun yıllar süren siyasi mücadelenin bir sonucu olduğu ve geleceğe barışçıl bakılması önerilmektedir (История Партия (t.y), <http://www.spravedlivo.ru/4774510>).

26 Şubat 2007 tarihinde, Sankt Petersburg'daki Partinin Siyasi Platformu tarafından kabul edilen "Adil Rusya" Partisi 1. Kongresi yapılmıştır. Bu belgede parti, değerlerini beyan etmiştir:

- Herkes için eşit hak ve özgürlükler - Bir kişi şiddetten ve hakaretlerden, aldatma ve keyfi güçten korunmalıdır ve kişinin politik özgürlüğü olmalıdır.
- Nesillerin dayanışması - Gençlerin yaşamlarına başlamalarına yardımcı olmak gerekmektedir ve yaşlı insanların yaşlanma sınırları vardır, gelir dağılımını eşit hale getirmeye ve nesiller arasında harcama yapmaya çalışmak mümkündür.
- Yurtseverlik - Rusya çok uluslu ve çok uluslu bir devlettir. Halkının kaderi ve kültür çeşitliliği, asırlardan günümüze gelen değerlerdir.
- Katılımcı demokrasi-Kitlesel demokratik hareketler, serbest girişim, kamu ve profesyonel girişimler için destek verilmelidir.
- Ailenin refahı - Aile güçlendirme, Rus halkının tutarlı ve konsolide bir stratejisi olmalıdır.

- Sosyal güvenlik - Herkes çalışabilmeli, eğitebilmeli, bir aile kurabilmeli ve sağlıklı çocukları ve torunları yetiştirebilmelidir (История Партия (т.у), <http://www.spravedlivo.ru/4774510>).

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3. RUSYA'DA SİYASİ SEÇİMLER

Rusya Federasyonu anayasasına göre, başkan halk tarafından genel seçim ile doğrudan seçilmektedir. Bunun yanısıra, başkan seçilmek için gereken en temel iki şart, en az 10 yıldır Rusya'da ikamet ediyor olmak ve 35 yaşından büyük olmaktır. Her bir Rusya vatandaşının aday olma hakkı vardır. Başkan ard arda iki defadan fazla seçilemez. Fakat, anayasada, başkanın görev süresinin 4 yıl olarak gösterilmesine rağmen, 2008 yılında Dmitriy Medvedev'in başkanlığı zamanı yapılan değişiklikle, bu süre 6 yıla çıkarılmıştır (Şen, 2004: 35). Rusya Federasyonu Başkanı'nın seçilmesi üzerine Federal Yasanın 29. Ve 35/1 maddeleri, başkanlık seçimlerine siyasi partilerin katılabileceğini ve bu partilerin seçim için aday ileri sürebileceklerini öngörmektedir (Ağır, 2015: 28).

Rusya Anayasası'nda devlet dumasının üye sayısı 450 olarak belirlenmiştir. Rusya Federasyonu anayasası, дума seçimlerinin de federal yasa ile düzenleneceğini belirlemektedir. 21 yaşına ulaşmış ve seçimlerde oy kullanma hakkına sahip olan her bir Rus vatandaşı Milletvekili adayı olabilir. Дума seçimleri ülke çapında yapılan genel seçimlerle ve 4 yıl görev süresiyle seçilmektedir. Siyasi Partilerin dumaya katılımı için seçimlerde belli bir yüzde barajını geçmesi gerekmektedir. Rusya Federasyonu'ndaki seçim sistemi aslında karma bir sistemdir. Şöyle ki, milletvekillerinin tam yarısı yani 225'i tek isimli seçim sistemine göre seçilmekte, yani ülke, seçilecek olan milletvekili sayısına yani 225 seçim çevresine bölünmektedir. Seçim bölgeleri, Rusya Federasyonu'ndaki toplam seçmen sayısının, seçilecek olan milletvekili sayısına yani 225'e bölünmesiyle sonuç alınan birleştirilmiş seçmen temsil kontenjanına göre oluşturulmaktadır. Ancak, nüfusu kontenjanın altında olan unsurlara bu yöntem uygulanmaz. Diğer 225 milletvekili ise milli çevre ve nispi temsil esasına dayanan listeli seçim yöntemiyle seçilmektedir. Listeli seçimlerde seçim bloklarının Devlet Duması'na girebilmeleri için aldıkları oyların %5 barajını geçmesi gerekmektedir (Babaoğlu, 2017: 291).

3.1. Rusya Federasyonu'nda Demokrasiye Geçiş Dönemi, İç Siyaset ve Seçimler

Bu dönem, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonraki 10 yıllık bir süreci ifade etmektedir. Bu süreç, SSCB'nin dağılmasının kendi beraberinde getirmiş olduğu ekonomik ve politik sorunlarla beraber, kurulan Rusya Federasyonu'nda yeni düzenin, demokrasinin oluşması sürecini ifade etmektedir. Bu dönemde, 1991 yılında Rusya'da ilk seçimler yapılmıştır. Bundan sonra 1993 ve 1995

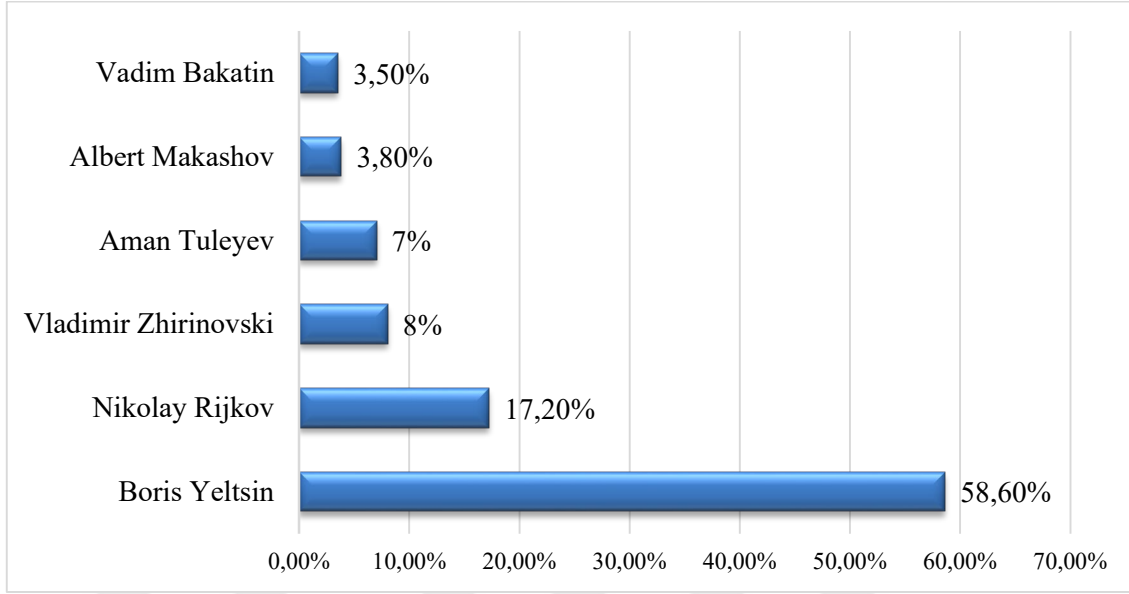
yılında дума seçimleri, 1996 yılında cumhurbaşkanlığı seçimleri ve 1999 yılında дума seçimleri yapılmıştır. Rusya tarihindeki ilk ulusal cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, 1991 yılında, seçimi demokratik güçlerden tek bir aday kazanmıştır. Katılımın %76,66 olduğu bu seçimde, Boris Nikolayevich Yeltsin, %57,3 oy ile seçimi kazanmıştır (Myagkov, 2013: 134). Bu seçimlerde Boris Yeltsin'in rakiplerine bakacak olursak, bu rakipler: SSCB eski Başbakanı olan ve “Komunist Parti” adayını Nikolay Ryzkhov, “Liberal Demokrat Partisi” adayını Vladimir Zhirinovski, Kemerovo Bölge İcra Kurulu Başkanı olan “Komunist Parti” adayını Aman Tuleyev, Komunist Parti Volga-Urallar Askeri Bölgesi Komutanı Albert Makashov ve SSCB'nin KGB'nin son başkanı olan Vadim Bakatin'dir. Bu seçimlerde partilere, ileri sürdükleri adaylarına ve adayların topladıkları oy sayısına ve seçim sonuçlarına yüzdesel olarak detaylı olarak bakacak olursak:

Tablo 1: Rusya Federasyonu'nda 1991 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları

Aday	Parti	Oy
Boris Yeltsin	Bağımsız	45,552,001
Nikolay Rijkov	Sovyetler Birliği Komünist Partisi	13,395,335
Vladimir Zhirinovski	Sovyetler Birliği Liberal Demokrat Partisi	6,211,007
Aman Tuleyev	Sovyetler Birliği Komünist Partisi	5,417,464
Albert Makashov	Sovyetler Birliği Komünist Partisi	2,969,511
Vadim Bakatin	Sovyetler Birliği Komünist Partisi	2,719,757
Karşıtlar		1,525,410
Geçersiz oy		1,716,757
Toplam		79,507,282
Kayıtlı seçmenler		106,484,518

Kaynak: Федеральное государственное унитарное предприятие Информационное телеграфное агентство России (ИТАР-ТАСС), Результаты Победителей На Выборах Президента России 1991 Года.

Grafik 1: Rusya Federasyonu'nda 1991 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları

Kaynak: Федеральное государственное унитарное предприятие Информационное телеграфное агентство России (ИТАР-ТАСС), Результаты Победителей На Выборах Президента России 1991 Года.

Ülke tarihindeki ilk ulusal cumhurbaşkanlığı seçimleri, 12 Haziranda RSFSR'nin egemenliğine ilişkin duyurunun kabul edildiği gün yapılmıştır. Bu tarih 1992 yılından bu tarafa resmi tatil olarak bilinmektedir. Seçimler, çoğunluk sistemi ile yapıldı, yani kazanan adayın oyların 50%'den fazlasını alması gerekmektedir. Aksi takdirde, rakipler, ikinci tura dahil olacaktır. Seçim kurallarına göre, adayın onaylanması için ya 100 bin sayıda imza toplaması ya da RSFSR'nin toplam milletvekili sayısının 1/5'i kadar imza toplaması gerekmektedir (Myagkov, Ordeshook, 2013: 135).

Seçimi kazanan Boris Yeltsin'in kim olduğunu inceleyecek olursak, 1955'te Ural Politeknik Enstitüsü'nden inşaat mühendisi olarak mezun olduktan sonra bir inşaat işletmesinde idareci olarak vazife almıştır. 1961'de "Sovyetler Birliği Komünist Partisi"ne dahil olan Yeltsin, Parti içinde hızla yükselerek Sverdlovsk bölgesi parti birinci sekreterliğine getirilmiştir. SSCB'nin son lideri Mikhail Gorbaçov tarafından Moskova'ya getirilen ve Ekim 1985'de Komünist Partisi Moskova Şefi olan Yeltsin, hemen ardından, reformcu Gorbaçov'a muhalefet eden ve daha radikal reformları savunanların lideri haline gelmiştir. Gorbaçov'un reformculuğu karşısında, "hızlı reformcu" olarak tanınmıştır. Bu anlaşmazlıklardan sonra, partisinin 1990'daki 28. kongresinde istifasını açıkladı. SSCB'nin dağılmasından önce, Haziran 1991'de yapılan Rusya Federasyonu Devlet Başkanlığı seçimini %57,3 oyla kazanmıştır (Myagkov, Ordeshook, 2013: 136).

Boris Yeltsin, tutucu komünistlerin, SSCB lideri Mikhail Gorbaçov'a karşı düzenlediği darbe girişiminin bastırılmasının liderliğini yapmış, darbeyi şiddetle protesto etmiş, darbenin başarısızlığa uğratılmasında ve Gorbaçov'un yeniden göreve dönmesinde en önemli rolü oynamıştır. Darbecilere karşı gösterdiği kararlı tutumuyla büyük bir prestij kazanan Boris Yeltsin, Gorbaçov'un göreve dönmesinden sonra asıl liderin kendisi olduğunu ortaya koymuştur. Anayasaya aykırı kararnameler çıkaran ve Gorbaçov'dan bağımsız uygulamalara girişen Yeltsin, Komünist Partiyi yasaklamış ve bütün parti mallarına el koymuştur. Siyasi reformların yanı sıra, ekonomik konularda da reformlara giden Yeltsin halktan ve parlamentodan destek istemiş ve Rusya parlamentosundan olağanüstü yetkiler almıştır (Chernyaev, 2011: 67).

SSCB'nin aynı yıl dağılması ve Gorbaçov'un Aralık ayında istifasından sonra da, Rusya'nın tartışmasız lideri Boris Yeltsin olmuştur. Gorbaçov, kendisini koltuğundan eden, SSCB'yi elinden alan bu kişi hakkında yıllar sonra, "Onu Sibirya'dan Moskova'ya asla getirmemeliydim, bu benim en büyük hatalarımdan biri oldu" demiştir. 8 Aralık 1991'de Yeltsin ile Ukrayna ve Beyaz Rusya cumhuriyetlerinin devlet başkanları Bağımsız Devletler Topluluğu'nun (BDT) kuruluşunu ilan edilmiş ve kuruluşundan iki hafta sonra artık geri kalan Cumhuriyetlerin 11'i BDT'ye katılmıştır. Gorbaçov 25 Aralık 1991'de devlet başkanlığı vazifesinden istifa etmiştir. Yeltsin'in bu seçimlerdeki başarısı çok etkileyici olmuştur. Şöyle ki, yerel Sverdlovsk bölgesinde, seçimlerde yer alanların %85'inden fazlası, Çelyabinsk'te %77, Moskovada %50 katılımcı ona oy vermiştir. Seçimlerin karakteristik bir özelliği ise seçim sürecinde ve sonrasında sahtekarlıkla ilgili hiçbir tartışmanın olmamasıdır. Şöyle ki, yoğun rekabet koşulları ve merkezdeki güç yapılarında bir sahtekarlığın yapılması imkansızdı. 12 Haziran 1991 seçimleri, ülke nüfusunun siyasi ve ekonomik yaşamdaki gerçek ve önemli değişiklikleri desteklediğini açıkça göstermiştir. Aynı zamanda, insanlar ilk Rus cumhurbaşkanı Boris Nikolayevich Yeltsin ile umutlarını en iyi şekilde tutmuşlardır. Bu seçimlerle, ilk defa, RSFSR başkanı ile birlikte, RSFSR Başkan yardımcısı seçilmiştir. Bu, ABD'de yapılan başkan yardımcılığı seçimine benzer bir şekilde olmuştur (Sushenchev, 2012: 14).

Bu seçimlerde, "Liberal Demokrat Parti" adayı olan Vladimir Zhirinovski hariç tüm adaylar için gerekli sayıda seçmen imzası toplamıştır. Ancak Zhirinovski, cumhurbaşkanı seçimleri yasasıyla sağlanan başka bir fırsattan faydalanmıştır. Şöyle ki, RSFSR Milletvekilleri Kongresi Toplantısında gizli oylama ile kabul edilen RSFSR milletvekillerinin 1/5'i Zhirinovski'yi desteklemiştir. Bu seçimlerde Boris Yeltsin, tek bir demokratik güç adayı idi ve onu aday gösteren örgütler arasında "Demokratik Rusya Hareketi", "Rusya Demokrat Partisi" ve "Rusya Federasyonu Sosyal Demokrat Partisi" vardı. RSFSR'nin III. Halk Kongresi'ndeki Albay Alexander Rutskoi, Yeltsin'i desteklemiş ve "Demokrasi için Komünistler" milletvekili grubunu kurmuştur. Böylece Rutskoi ile bir ittifak, Yeltsin'in ılımlı Komünistleri yenmesine izin vermiştir (Sushenchev, 2012: 15).

12 Aralık 1993 tarihinde Rusya Federasyonu'nda дума seçimleri yapılmıştır. Bu seçimlerde kabul edilen yeni seçim yasası, 450 Duma üyesinin yarısının parti listeli bir orantılı temsil sistemi

tarafından seçildiğini ve yarısının tek üyeli bölgelerden bireysel temsilciler olarak seçildiğini belirlemiştir. Seçimlerde en iyi göstericilere sahip parti “Liberal Demokrat Parti” olmuştur. Şöyle ki, “Liberal Demokrat Parti” oyların %21,4’nı almayı başarmıştır. “Liberal Demokrat Parti”nin en yakın rakibi ise, %14,5 oy ile “Rusyanın Seçimi” Partisi olmuştur. 17 Aralık 1995’te Rusya’da ikinci parlamento seçimleri yapılmıştır. 1995 seçimleri için kabul edilen seçim yasası, bazı küçük değişikliklerle birlikte, 1993 seçimlerinde kabul edilene benzer yapılmıştır. İlk olarak, orantılı temsil oylamasında bir yer elde etmek için, partilerin seçimden en geç altı ay önce Adalet Bakanlığı’na kaydolmaları gerekiyordu ve bu seçimlerde toplanması gereken imza sayısı 100.000’den 200.000’e yükseltilmiştir. İkincisi, geçersiz oylar şimdi %5 eşliğinin hesaplanmasına dahil edilmiştir. Bu seçimlerde ise, “Komunist Parti”, %22,3 oy ile en çok oy alan parti olmuştur. En yakın izleyicileri ise, %11,2 oy ile “Liberal Demokrat Parti” ve %10,1 oy ile “Bizim Ev-Rusya Partisi” olmuştur (McFaul, 2013: 13).

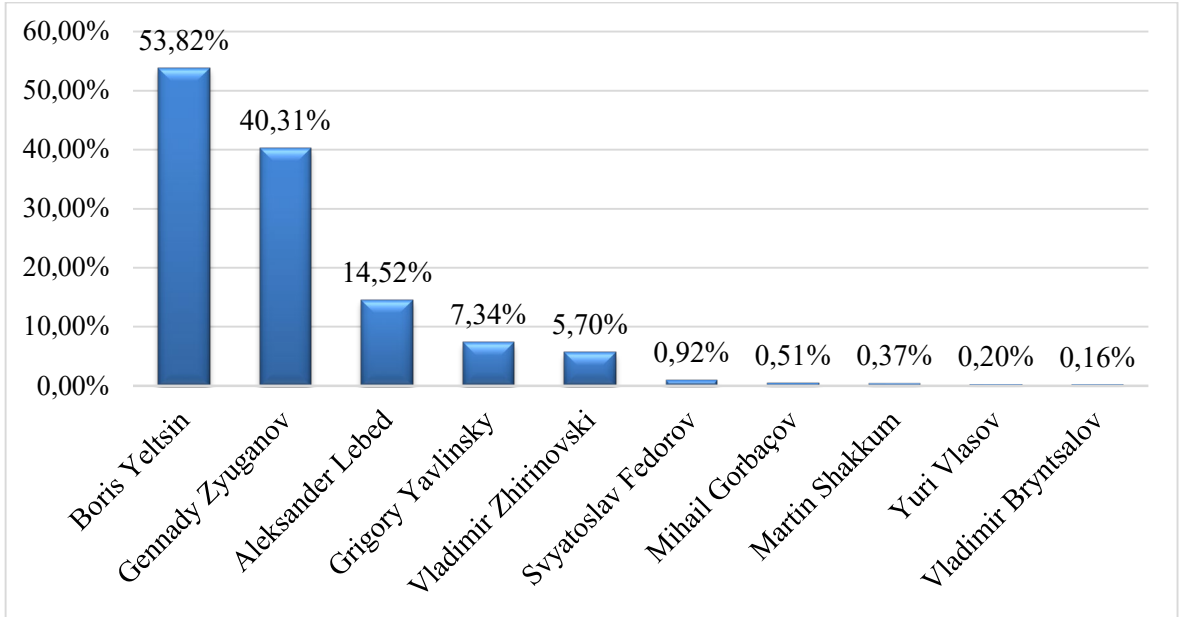
RF’da cumhurbaşkanlığı seçimlerinin ikincisi ise, 1996 yılında yapılmıştır. Bu seçimler için, Merkezi Seçim Komisyonu tarafından oluşturulan kurallar var idi. Şöyle ki, cumhurbaşkanlığına adaylık için 1 milyon seçmen imzası gerekmektedir. Bu gereken sayıda imzayı seçim öncesi sadece 16 aday toplamayı başarmıştır. İmzaların sonucuna göre Merkezi Seçim Komisyonu, 9 adayı kaydetmiş, diğer 7 kişinin adaylık başvurusu reddedilmiştir. Bu 7 kişiden 6’sı Mahkemeye itirazda bulunmuş ve çıkan Mahkeme sonucuna göre, iki kişinin daha adaylığı kabul edilmiştir. Seçimlerin detaylarını inceleyecek olursak, Bu seçimlerde Boris Yeltsin’in ana rakibi Gennady Zyuganov olmuştur. İki turdan oluşan seçimin sonucunda kazanan ise %53,82 oy ile Boris Yeltsin’dir. Şöyle ki, Boris Yeltsin ilk turu %35,28 oy ile kazanmıştır. Ve seçim kurallarına göre adaylardan %50 oyu geçen aday seçimi kazanmış olacaktı. 1996 seçimlerinin ilk turunda adaylardan hiçbiri bu oy barajını geçemediği için seçimler ikinci turda da devam etmiştir. Seçimlerin ikinci turunda Boris Yeltsin, ana rakibi olan Gennady Zyuganov’un %13 oy ile önüne geçerek seçimi kazanmıştır (McFaul, 2013: 15). Sonuçlara detaylı olarak bakacak olursak:

Tablo 2: Rusya Federasyonu'nda 1996 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları-İlk Tur

Aday	Parti	Oy
Boris Yeltsin	Bağımsız	26,665,495
Gennady Zyuganov	Komunist Parti	24,211,686
Aleksander Lebed	Rodina Partisi	10,974,736
Grigory Yavlinsky	Yabloko Partisi	5,550,752
Vladimir Zhirinovski	Liberal Demokrat Parti	4,311,479
Svyatoslav Fedorov	Bağımsız	699,158
Mihail Gorbaçov	Eski SSCB Başkanı	386,069
Martin Shakkum	Birleşik Rusya	277,068
Yuri Vlasov	Bağımsız	151,282
Vladimir Bryntsalov	Bağımsız	123,065
Karşıtlar		1,163,921
Geçersiz oy		1,072,120
Toplam		75,587,139
Kayıtlı seçmenler		108,495,023

Kaynak: Centre For The Study Of Public Policy University of Strathclyde - Presidential Election Result Report (1996).

Grafik 2: Rusya Federasyonu'nda 1996 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları

Kaynak: Centre For The Study Of Public Policy University of Strathclyde - Presidential Election Result Report (1996).

Seçimlerin ilk turunun sonuçlarını kısaca inceleyecek olursak, adaylar: “Komunist Parti” Lideri Gennady Zyuganov, Rusya Federasyonu Güvenlik Konseyi Sekreteri, “Rodina” Partisinden olan Aleksander Lebed, “Yabloko” Partisinin lideri Grigory Yavlinsky, “Liberal Demokrat Parti” Lideri Vladimir Zhirinovski, Gz doktoru, gz cerrahı, Rusya Bilimler Akademisi yesi Svyatoslav Fedorov, SSCB Eski Başkanı Mihail Gorbaçov, “Rusya Sosyalist Halk Partisi” başkanı, şimdiki Devlet Duma’sından “Birleşik Rusya” Partisi Milletvekili Martin Shakkum, Sovyet halterci, yazar Yuri Vlasov, Girişimci, ilaç şirketi olan “Bryntsalov-A”nın sahibi Vladimir Bryntsalov’dır. Seçimlerin ilk turunda katılım %69,8, ikinci turunda ise katılım %69,4 olmuştur. Seçimler 1996 yazında yapıldı ve 1993 anayasası uyarınca, başkan 4 yıllığına seçilmiştir. 1991 senesinde yapılan seçimlerde olduğu gibi bu seçimler de çoğunluk sistemi ile yapılmıştır (McFaul, 2013: 18).

Aslında bu seçimler eski SSCB cumhurbaşkanı olan Mihail Gorbaçov’un yeni devlet başkanı seçimine katıldığı tek seçimdir. Bununla birlikte asıl mücadele o zamanki cumhurbaşkanı olan Boris Yeltsin ve modern komunistler tarafından adaylığı ileri sürülen Gennady Zyuganov arasındaydı. Seçim zamanına kadar Yeltsin artık eski popüleritesini kaybetmiştir. Çeşitli kaynaklara göre, Yeltsin ikinci bir dönem için cumhurbaşkanlığı seçimlerine başta katılmak istememekteydi. Hatta kendi yerine Sankt Peterburg belediye başkanı olan Anatoly Sobchak’ın adaylığını ne sürmeyi de dşnmştir. Fakat 1995 yılında olan parlamento seçimleri sonucunda Komunist Partinin zaferi nedeniyle, kendi adaylığını yeniden ne sürmeyi kabul etmiştir. şöyle ki, 1995 yılında yapılan parlamento seçimlerinde Komunist Parti oyların %22’ni, yani 149 sandalyeyi kazanmıştır (McFaul, 2013: 20).

1996 yılındaki cumhurbaşkanlığı seçimlerinin öncesinde yapılan seçim kampanyasını inceleyecek olursak, aday Boris Yeltsin’in büyük bir seçim kampanyası var idi. Bu kampanya, “oy ver ya da kaybet” sloganı altında gerçekleşmekteydi. Yeltsin, şahsen ülke çapında sayısız geziler yapmış ve diğer kamu etkinliklerine de katılmıştır. Bu kampanya dışında Boris Yeltsin, rakibi olan Gennady Zyuganov hakkında negatif başlıklı haberler yayınlamıştır. Bazı gazetelerin temel haberleri Zyuganov’un zafer kazanması halinde ülkede iç savaşın başlatılacağı, kitlesel tutuklamalar ve infazın başlatılacağı yönünde olmuştur. Gazete sayfalarında Zyuganov, bazen Hitler ile karşılaştırılmıştır. Gözlemciler, gazete ve diğer medya kuruluşlarında bir manipülasyon kullanıldığı belirtilmiştir. Bunun dışında bazı gözlemcilere göre, televizyon kanalları tamamen Yeltsin’in kontrolü altında faaliyet göstermiştir. Zaten bakıldığı zaman Yeltsin’in seçim kampanyasının baş danışmanı NTV televizyon şirketinin başkanı idi. Sonuç olarak, Yeltsin tarafından kontrol edilen kitle iletişim araçlarının nüfusun beynini yıkamasının ve mevcut mali kaynaklar alanındaki üstün avantajının seçimleri kazanmasındaki rolü çok büyüktür (Brudny, 1997: 261).

Boris Yeltsin’in temel rakibi olan Gennady Zyuganov’un seçim kampanyasına baktığımız zaman ise, 1996 yılının ocak ayından mayıs ayına kadar Zyuganov sandıkta lider olarak görülmüş ve Zyuganov’un seçimleri kazanması beklenmiştir. Bunun yanısıra Zyuganov çok sadık bir seçmene

sahip olmuştur. Zyuganov'un bu seçimlerdeki başarısızlığı iki önemli faktöre dayanmaktadır. Birincisi, Aralık 1995 parlamento seçimlerinin sonucu olarak Komünist Parti tarafından çizilen, sonuçlara dayanan hatalı ve yanlış bir kampanya stratejisidir. İkincisi ise partinin ve liderinin temel ideolojik eğilimidir (Gehlbach, 2000: 7).

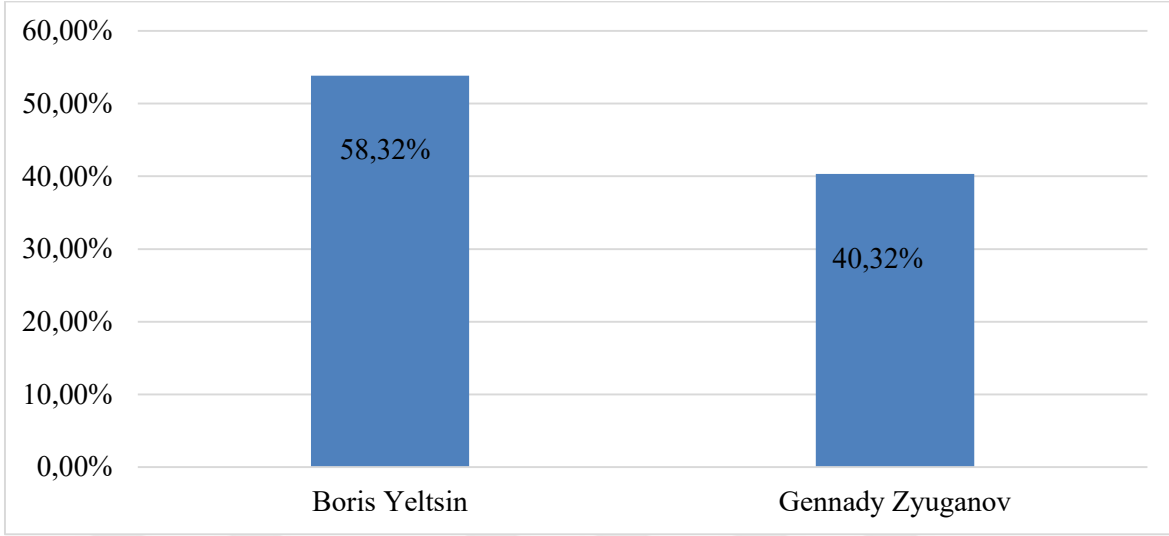
Aslında potansiyel seçmenlerin en büyük rezervinin Yeltsin'in politikasından memnun olmayan ve milliyetçiliğe duyarlı insanlardan oluştuğu varsayılmıştır. Bu sonuç, Zyuganov'u sadece "Komünist Parti" adayı değil, komünist-milliyetçi ittifakın adayı, "Rusya Ulusal Yurtsever Kuvvetleri Bloğu" olarak belirleme kararına yol açmıştır. 1996 yılında Zyuganov, "Rusya" sloganıyla programını devam ettirmiştir. Zyuganov'un seçimi kaybetmesinde önemli faktörlerden biri de, onun seçim üssünü Ulusal Yurtsever Kuvvetleri Bloğu'nu oluşturulan tarafların ötesine genişletememesidir. 16 Haziran'da, yani seçim günü, Ruslar seçimde yüksek bir etkinlik göstermişler, şöyle ki, seçimlerde 75.7 milyondan fazla insan, seçmen sayısının %69.8'ini oluşturmuştur. İlk turun sonuçlarına göre cumhurbaşkanı Boris Yeltsin %35.28 oy ile, 26.6 milyon oy almıştır. Zyuganov ise, %32.03 oy ile 24.2 milyon oy almayı başarmıştır. Eski SSCB cumhurbaşkanı Mihail Gorbaçov ise, toplamda % 0.51 oy ile yani 386 bin oy ile yenilgiye uğramıştır. (Brudny, 1997: 263) İkinci tura Boris Yeltsin ve Gennady Zyuganov gitmişlerdir. İkinci tur oylamada Yeltsin'in seçmen rezervinin Zyuganov'dan çok daha yüksek olduğu görülmektedir. 3 Temmuz'da Yeltsin 13.5 milyon ek seçmen toplamış, karşılığında Zyuganov ise yalnızca 5,9 milyon oy alabilmiştir (Philips, 1999: 20). Sonuçlara detaylı olarak bakacak olursak:

Tablo 3: Rusya Federasyonu'nda 1996 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları-İkinci Tur

Aday	Parti	Oy
Boris Yeltsin	Bağımsız	40,402,349
Gennady Zyuganov	Komünist Parti	30,104,589
Karşıtlar		3,603,760
Geçersiz oy		780,405
Toplam		74,706,645
Kayıtlı seçmenler		108,589,050

Kaynak: Centre For The Study Of Public Policy University of Strathclyde - Presidential Election Result Report (1996).

Grafik 3: Rusya Federasyonu'nda 1996 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları-İkinci Tur

Kaynak: Centre For The Study Of Public Policy University of Strathclyde - Presidential Election Result Report (1996).

Bu sonuçlar Yeltsin'in seçim stratejisinin son derece haklı olmasının ve Zyuganov'un fikirlerinin ve kampanya stratejisinin başarısızlığının göstergesidir. Yapılan anket sonuçlarına göre ikinci turda Zyuganov'u destekleyen sosyal grubun 55 yaş üstü insanlar ve yüksek öğrenim görmeyen insanlar olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun karşılığında ise, 40 yaşın altındaki ve yüksek öğrenim görmüş insanların oylarının Yeltsin'e olduğu ortaya çıkmıştır. Bunun yanısıra ankette, Lebed'in ve Yavlinsky'nin seçmenlerinin çoğunluğunun gerçekten de Yeltsin'e oy verdiği, fakat Zhirinovski'nin seçmenlerinin büyük çoğunluğunun Zyuganov'a oy verdiği belli olmuştur (Brudny, 1997: 264).

Sonuç olarak, Zyuganov'un seçimi kaybetmesinin bir diğer nedeni seçmenlerin yaş ortalamasını doğru hedeflememesidir. Bunun yanısıra, Zyuganov'un bölgesel destek tabanını genişletmemesi de açıkça ortadadır. (Gehlbach, 2000: 17) 19 Aralık 1999'da Rusya'da parlamento seçimleri yapılmıştır. 1993 seçim yasasına göre, dumanın 225 üyesine, ülke çapında parti listeleri kullanılarak orantılı olarak tahsis edilirken, diğer 225 üyeye, ilk üyeliğin ilk sistemini kullanarak, tek üyeli seçim bölgelerinde seçilmiştir. Önceki seçimlerde olduğu gibi, bu sistem orantılı sandalyeler için yarışan çok sayıda partinin yanı sıra seçilen önemli sayıda bağımsız milletvekiliyle sonuçlanmıştır. Oylamada yer almak için, partilerin seçimden bir yıl önce (önceki seçimlerde altı ay yerine) Rusya Adalet Bakanlığına kaydolması gerekmektedir. 200.000 imza toplamanın bir alternatifi olarak, parti liste oylarının en az %3'nü kazanırsa iade edilebilmekte, iki milyon ruble tutarında bir depozito ödeme seçeneğine sahiplerdi (Ordeshook, Myagkov, 2008: 17).

Rusya Federasyonunda demokrasiye geçiş adlandırılan bu dönemde sonuç olarak SSCB dağılmasından sonra kurulan RF'da yeni bir anaysal düzen oluşturulmuştur. 1993 yılında oluşturulan

Anayasa ile RF’da yasama, yürütme ve yargı organlarının işleyişi yeniden düzenlendi. Bu dönemde iki cumhurbaşkanlığı ve üç parlamento seçimi yapılmıştır.

3.2. Rusya Federasyonu’nda Siyasal İstikrar Dönemi, İç Siyaset ve Seçimler

Bu dönem 2000 - 2012 yıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde 2000, 2004 ve 2008 yıllarında cumhurbaşkanı seçimleri, 2003 ve 2007 ve 2011 yıllarında ise дума seçimleri yapılmıştır. Seçim öncesi yakın tarihe baktığımızda, 1999 yılının sonunda Boris Yeltsin, gönüllü istifasını açıklamıştır. Rus televizyonuna verdiği açıklamada, görevde daha 6 ay kalmak istemediğini belirtmiştir. Ve anayasaya göre, onun yerine Vladimir Putin geçici olarak, yani seçimlere kadar cumhurbaşkanlığı yaptı. Yalnızca bu seçimlerde değil, bundan sonraki dönemde de Rusya siyasetinde önemli rol oynayacak kişi olan Vladimir Putin’in kim olduğuna kısaca göz atacak olursak, Vladimir Vladimiroviç Putin, 1952 yılında Leningrad’da doğmuştur. Leningrad Devlet Üniversitesi’nin Hukuk Bölümünü 1975 yılında bitirdikten sonra, yüksek lisans eğitimini ekonomi alanında yapmıştır. 1975 yılından itibaren KGB’de çalışmaya başlayan Putin, bir süre Almanya’da görev yapmıştır. Görevden dönmesinin ardından da üniversite yönetiminde yer almıştır (Veshnyakov, 2000: 37).

1990 yılında Leningrad Şehir Konseyi’nde danışmanlık yapan Putin, 1991-1992 yıllarında da belediye başkan yardımcısı ve belediye konseyi dış ilişkiler komitesinin başkanıydı. Putin, 1996 yılına kadar Sankt Peterburg yönetiminde çeşitli kademelerdeki görevlerinin ardından, 1996 yılında Kremlin Sarayı Mülkiyet İdaresi Başkan Yardımcılığı’na atandı ve bu görevini 1997 yılına kadar sürdürmüştür. 1997 ve 1998 yıllarında Devlet Başkanlığı İdaresi Başkanı ile Devlet Başkanlığı Denetim İdaresi Başkanı görevlerini yapan Vladimir Putin, 1998-1999 yıllarında, Rusya Federal Güvenlik Servisi’nin başkanlığını yaparken, aynı zamanda, Sovyetler Birliği sonrasındaki yeni Rusya’nın politbürosu olarak da adlandırılan Rusya Güvenlik Konseyinin sekreterliği görevini yürütmüştür. Putin, 9-16 ağustos 1999 tarihleri arasında başbakan yardımcısı ve başbakan vekilliği, 16 ağustos trihinden itibaren ise başbakan olarak görev yapmaya başlamıştır. Putin, Devlet Başkanı Boris Yeltsin’in 31 aralık 1999 tarihinde istifa vermesinden sonra, Anayasa gereğince üç ay içerisinde yapılacak seçimlere kadar, bu görevi vekaleten üstlenmiştir (CRS, 2000: 4).

2000 yılında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde, federal yasaya göre, 3 ay içinde erken oylama yapılacaktı. 5 ocak 2000 tarihinde, Federasyon Konseyi 26 Mart tarihinde erken başkanlık seçimlerinin yapılması kararını almıştır. 13 Ocak tarihinde yapılan bir çalışma ziyareti sırasında Vladimir Putin, cumhurbaşkanlığına adaylığını ileri sürmek isteğini resmen olarak doğrulamıştır. Federal düzeydeki diğer önde gelen politikacılar arasında, “Rusya Liberal Demokrat Partisi” lideri Vladimir Zhirinovski ve “Rusya Komünist Partisi” lideri Gennady Zyuganov ve “Yabloko” Partisi lideri Grigory Yavlinsky de seçimlere katılımlarını doğrulamıştır. (CSCE, 2000: 3) 2000 seçimlerinde resmi seçim kampanyası, 18 ocak tarihinde cumhurbaşkanlığına aday olmak için gereken belgeleri kabul etmeye başlamış ve 13 şubat tarihine kadar başvuranlardan desteklerine seçmen imzaları

sağlamaları istenmiştir. Seçimlerin erken yapılması nedeniyle, gereken imza sayı 1 milyondan 500 bine düşürülmüştür. Şöyle ki, 33 aday Merkezi Seçim Komisyonu'na başvurmuş, fakat adaylık aşamasını 33 kişiden sadece 15 kişi geçmeyi başarmıştır (IRI, 2000: 4).

15 şubat tarihinde başkanlık yönetiminin genel başkan yardımcısı Dmitriy Medvedev başkanlığındaki Vladimir Putin'in seçim öncesi karargahı kurulmuştur. Seçim kampanyasının liderleri arasında Rusya FSB Genel Başkan Yardımcısı Viktor Cherkesov, Cumhurbaşkanlığı İdaresi Başkanları Alexander Abramov ve Vladislav Surkov da yer almıştır. Program ve adayın seçim stratejisi, Stratejik Kalkınma Fonu başkanı German Gref ve Etkili Politika Vakfı'nın liderlerinden Gleb Pavlovsky tarafından geliştirilmiştir. 29 Şubat'ta televizyon ve radyo kanallarında serbest zaman dağıtımının atılması gerçekleşmiş ve yazılı basında ajitasyon 25 şubat tarihinde başlamıştır (Myagkov, Ordeshook, 2002: 22).

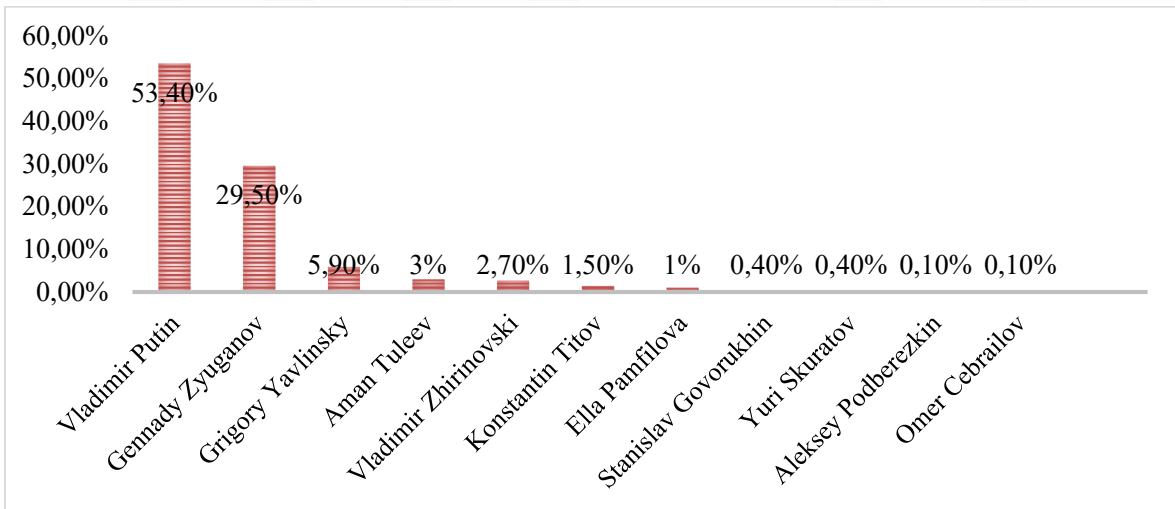
Kampanya materyalleri, 3 Mart - 24 Mart tarihleri arasında televizyonda ve radyoda kamuoyuna duyurulmuştur. Seçim kampanyası sırasında, tüm başkan adaylarından sadece bir tanesi - Vladimir Putin, diğer adaylarla ortak televizyonda yapılan tartışmalara katılmayı reddetmiştir. Rusya Federasyonu'ndaki bağımsız medya artan baskı altında kalmış ve bunun yanısıra, Duma seçimlerinde olduğu gibi, Devlet kontrolündeki ve özel medyanın önemli bölümleri, seçim kampanyası ve adaylar hakkında tarafsız bilgi verememiştir. Seçimlerde yarışan adayları, temsil ettiği partileri ve seçimde topladıkları oy sayısına bakacak olursak:

Tablo 4: Rusya Federasyonu'nda 2000 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları

Aday	Parti	Oy
Vladimir Putin	Bağımsız	39,740,467
Gennady Zyuganov	Komunist Parti	21,928,468
Grigory Yavlinsky	Yabloko Partisi	4,351,450
Aman Tuleev	Bağımsız	2,217,364
Vladimir Zhirinovski	Liberal Demokrat Parti	2,026,509
Konstantin Titov	Bağımsız	1,107,269
Ella Pamfilova	Toplumsal Haysiyet İçin	758,967
Stanislav Govorukhin	Bağımsız	328,723
Yuri Skuratov	Bağımsız	319,189
Aleksey Podberezkin	Ruhsal Miras	98,177
Omer Cebrailov	Bağımsız	78,498
Karşıtlar		1,414,673
Geçersiz oy		701,016
Toplam		75,070,770
Kayıtlı Seçmenler		109,372,043

Kaynak: Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2000).

Grafik 4: Rusya Federasyonu'nda 2000 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları

Kaynak: Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2000).

Seçim öncesi adayların kampanyalarına bakacak olursak, ilk olarak Vladimir Putin'in seçim kampanyasını inceleyelim. Bakıldığı zaman, Putin'in kampanya stratejisi, politika üzerindeki imaja odaklanmıştı ve bu stratejide Putin, cesur tavırlar almak yerine, seçmenlerin kendisiyle ilgili olumlu algılarını geliştirmeye odaklanmıştır. Üç büyük Rus televizyon ağından ikisinde olumlu kapsama

alan Putin, geleneksel televizyonda yayınlanan reklam kampanyalarının yayınlanması fikrine doğru düşmüştür (IRI, 2000: 2).

Putinin bu seçimlerdeki rakiplerinin kim olduklarına bakacak olursak, Diğer bir aday olan Vladimir Zhirinovskiy, 1996 yılında cumhurbaşkanlığına aday olan ve oyların %5,8'ini kazanan "Rusya Liberal Demokrat Partisi"nin milliyetçi lideridir. Zhirinovskiy, 1999 yılında Merkezî Seçim Komisyonu kayıt savaşının önlerinde yer almıştır. İlk önce LDPR, Devlet Duma seçimi için, adaylarının bir kısmı tarafından yanlış mali açıklama gerekçesine dayanarak, daha sonra mahkemelerce devredilen bir karar nedeniyle reddedilmiştir. Bu engellere rağmen, LDPR 1993'ten bu yana üçüncü kez Duma'da sandalye kazanmıştır. İkincisi, Zhirinovskiy, oğlunun sahibi olduğu bir daireyi ilan etmemesi nedeniyle, oy kullanmasına yaşadığı birkaç problem sonrasında izin verilen bir cumhurbaşkanı adayı olarak kalmıştır (IRI, 2000: 2).

Başka bir aday olan Gennady Zyuganov, "Rusya Federasyonu Komünist Partisi" Merkez Komitesi'nin başkanı ve Devlet Duması'ndaki Komünist Partisi hizipinin lideridir. Çoğu Rus siyasi izleyici, onun Putin'le yüzleşmenin en muhtemel aday olduğunu düşünmüştür. Yarışta tek kadın olan Ella Pamfilova ise "Sivil Onur İçin" adında bir sivil kuruluşun lideridir. Bayan Pamfilova, Rusya'da demokratik politikalarda uzun yıllardır aktif olarak görev yapmaktaydı. Aleksei Podberyozkin, Sivil ve politik hareket olan "Manevi Miras"ın lideri olan, kuruluşunu 1999 Devlet Duma seçimlerinden önce Komünist Partisi ile ittifakına son vermeye yöneltmiştir. Bu seçime Manevi Miras kendi başına katıldı ancak Duma'da sandalye kazanmak için gereken yüzde 5 barajına ulaşamamıştır. Yevgeny Savostyanov Moskova Cumhurbaşkanlığı Programları Fonu adlı bir kuruluşun yönetim kuruluna başkanlık ediyordu ve eski bir Yeltsin yardımcısıdır (Youngs, 2000: 10).

Yuri Skuratov, Rusya Federasyonu'nun askıya alınmış bir başsavcısıdır. Eski Cumhurbaşkanı Boris Yeltsin, Skuratov'u askıya almış ve onu kovmaya çalışmış, ancak Rusya Parlamentosu'nun üst odası olan Federasyon Konseyi'nde gerekli oyu alamaması nedeniyle bu eylem gerçekleşmemiştir. Skuratov, Yeltsin İdaresinde ciddi mali aksilik iddialarında bulunmuştur. Konstantin Titov'un vali olduğu Samara bölgesi, Komünizm sonrası Rusya'nın en zengin bölgelerinden biridir. Bay Titov, büyük miktarda yabancı yatırım çekmeyi başarmıştır ve bu nedenle bölgesi, Rusya Federasyonu bütçesine net katkı yapan birkaç bölgeden biridir. Ayrıca, 5% asgari oy barajını temizleyen ve şaşırtıcı bir şekilde 1999 Devlet Duma seçimlerinde üçüncü sırada yer alan merkez sağ partinin siyasi konseyi başkanlığını yürütmektedir (IRI, 2000: 5).

Başka bir aday olan Aman Tuleev, Cumhurbaşkanlığı seçimindeki ikinci vali, Kemerovo bölgesindeki Komünist Parti üyesidir. Tuleev, oyların neredeyse %95'i ile 1997 yılında Kemerovo valisi seçilmiştir. Tuleev'in Putin'i cumhurbaşkanı olarak desteklediğini, ancak Gennady Zyuganov'u baltalamaya çalıştığı bildirilmektedir. Bunun nedenleri, Zyuganov'a Komünist Parti liderliği için meydan okuma isteğinden, Putin kampına komünist oylamayı birkaç aday arasında

bölme konusunda yardım etmekten geçmektedir. Merkez sağ Yabloko hareketine hem ulusal hem de milletvekili ve hizip lideri olduğu Devlet Duma'sında Grigory Yavlinsky başkanlık etmiştir. Bay Yavlinsky liderliğinde Yabloko, 1993, 1995 ve 1999 yıllarında Devlet Duma'sında sandalye kazanmıştır. Yavlinsky, %7' den fazlasını alarak, 1996'da başkanlık görevine girmiştir (IRI, 2000: 5).

Diğer bir cumhurbaşkanı adayı olan Stanislav Govorukhin ise ünlü bir Rus film yönetmeni ve Anavatan hizasında Devlet Duma milletvekili idi. Umar Dzhabaylov ise şu anda bir alışveriş ve iş merkezi olan Radisson Slavyanskaya Hotel'in ortak sahibi olan zengin bir iş adamıdır. Şubat'ta Vladimir Putin başkan adayı olarak tescil edilmiş, Gennady Zyuganov ve Alexey Podberezkin'den sonra üçüncü aday olmuştur. Aynı gün, onun seçim kampanyası merkezi tarafından şekillendirilmiştir. Merkeze, o zamanlar Kremlin Genel Müdür Yardımcısı olarak atanan Dmitry Medvedev başkanlık etmiştir. Seçim kampanyasının liderleri arasında Cumhurbaşkanlığı İdaresi Alexander Abramov ve Vladislav Surkov'un yönetim şefleri FSB Genel Müdür Yardımcısı Viktor Cherkosov da yer almıştır. Adayın program ve seçim stratejisi, stratejik kalkınma fonu başkanı Herman Gref ve etkili politika fonu Gleb Pavlovski'nin başkanlarından biri tarafından geliştirilmiştir. Putin'in vekillerinden biri, 19-20 Şubat gecesi seçim kampanyası kapsamında gerçekleştirilen Kaliningrad Oblastı gezisi sırasında ölen eski St. Petersburg Belediye Başkanı Anatoly Sobchak'tır. Seçmenlerle iletişimi sağlamak için cumhurbaşkanlığı adayı Vladimir Putin'in halka açık konuşmaları açılmıştır (Eremin, 2000: 49).

25 Şubat tarihinde Vladimir Putin'in seçim programı olan "Vladimir Putin'in Rus seçmenlere açık mektubu" Federal Gazetede yayınlanmıştır. İçinde, politikasının üç önceliğini belirtmiştir: "yoksullukla mücadele", "piyasayı hem resmi hem de yasadışı işgalden korumak", "kendi ülkesinin ulusal çıkarlarına dayalı dış politikanın oluşumu". Vladimir Putin'in seçim kampanyasının sloganı ise "vatandaşlarımın çoğunluğu tarafından istendiği iyi bir hayat" idi. (CRS, 2000: 8) 29 Şubat tarihinde ise serbest zamanın televizyon ve radyo kanallarında dağıtımı için bir ferman düzenlenmiştir. Seçim kampanyası sırasında Vladimir Putin, diğer adaylarla televizyon tartışmalarına katılmayı reddeden tek başkan adayı idi. Putin, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından ulusal prestijin kaybına neden olan Rusların güçlü desteğini uyandıran İkinci Çeçen Savaşı için güçlü onaydan yararlanmıştı. Ancak, bazı gözlemciler çatışmaların sonunda halkın desteğini azalttığına inanmışlardır (Eremin, 2000: 51).

21 Mart'ta ORT kanalında (Putin-hizalı iş adamı Boris Berezovsky tarafından kontrol edilen bir medya kuruluşu), yahudilerin, eşcinsellerin ve yabancıların Yavlinsky'nin kampanyasını destekleyen ana gruplar olduğunu iddia ederek çok sayıda yayın yayınlamış ve böylece Yavlinsky'nin adaylığını destekleyen seçmenleri bundan vazgeçirmeye çalışılmıştır. Azınlık gruplarına karşı güçlü bir düşmanlık seviyesine sahip olan Rus popülasyonu, bu raporlar Yavlinsky'nin temyizine zarar vermek için tasarlanmıştır. Putin'in kampanya stratejisti Gleb

Pavlovski, kampanyanın bu raporları koordine etme konusundaki katılımını ve Putin'n bundan faydalandığı fikrini reddetmiş ve “Kampanya sırasında birçok gizemli ve aptalca şey olmuştur. Bay Yavlinsky'nin cinsel yönelimi hakkında hiçbir şey bilmiyorum” sözlerini söylemiştir (Eremin, 2000: 51).

Putin, kampanya sırasında pek çok sonuçta ortaya çıkan ve belirli politika tutumlarını almaktan kaçınmayı seçmiş, bunun yerine belirsiz bir gündem belirlemeyi hayata geçirmiştir. Putin, Rusya'nın Çeçenya'daki askeri müdahalesinin hem “terörle mücadele operasyonu” hem de “Rusya'nın kaderinin kararlaştırıldığı yer” olduğunu belirtmiş ve “Ne yazık ki, Batı ülkelerindeki herkes bunu anlamıyor, ancak hiçbir şekilde aşağılanmaya tahammül edemeyiz. Rus ulusal gururu veya ülkenin toprak bütünlüğüne yönelik herhangi bir tehdit söz konusu olamaz, ” sözlerini dile getirmiştir. Bu, Putin'in Çeçenistan'a fiili bağımsızlık tanıyan 1996 anlaşmasını ters çevirmekten yana olduğunu göstermekteydi. Putin, Rusya'da “güçlü bir devlet” in kurulmasına destek verdiğini belirtmiş ve şöyle söylemiştir: “Rusya kısa süre sonra liberal değerlerin derin tarihi köklere sahip olduğu ABD veya İngiltere'nin ikinci bir kopyası haline gelecek. Ruslar için güçlü bir devlet, bir anormallik değil, karşı konulması gereken bir şey değil, aksine düzenin kaynağı ve garantisidir, tüm değişimin başlatıcısıdır”. Putin, güçlü bir devletin bir devlet otoritesi ve yönetimi organlarının aerodinamik yapısı, yüksek profesyonellik, daha fazla disiplin ve memurun sorumluluğu, yolsuzlukla mücadele en iyi personelin seçimi temelinde devlet personel politikasının yeniden yapılandırılması; yetkilileri dengelemek ve izlemek için tam kanlı bir sivil toplum ülkesinde yükselişe yarar sağlayacak koşullar yaratmak; yargı için daha büyük bir rol ve daha yüksek otorite; Bütçe ve finans alanı dahil olmak üzere federatif ilişkilerin geliştirilmesi yönünde işler yapacağını söylemiştir (White, 2012: 198-200).

Putin, devletin Rus ekonomisinin serbest bir pazara ölçülmüş bir geçişini koordine etmesinde komuta edici bir rol oynamasını savunmuştur. Putin, bunun devletin ekonomideki rolünü belirleyen kurallarını geliştirmenin gerekli olduğunu söylemiştir. Putin'e göre, bugünün durumu, sosyal ve ekonomik süreçlere daha derin devlet katılımı gerektirmektedir. Putin, ekonomiyi canlandırmak için özellikle enerjik bir sanayi politikası oluşturulması çağrısında bulunmuş ve bütüncül Rus ekonomisinin toparlanmasının inandığını belirten dış yatırım lehine fikirler ileri sürmüştür. Putin ticaret konularında birkaç duruş almıştı, öncelikle, diğer ülkelerin Rus ihracatına karşı kabul ettikleri ayrımcılığı önlemeyi savunmuş, ayrıca, diğer ülkelerin toksik atıklarını Rusya'ya ihraç etmelerini engellemek için anti- dumping yasalarının başlatılması çağrısında bulunmuştur (White, 2012: 202).

Putin, Aralık 1999'da Rusya'nın dünyadaki yeri hakkında endişe duyduğunu belirterek, “Geçtiğimiz 200-300 yılda ilk kez, Rusya, ikinci ve hatta dünyanın üçüncü kısmına kayma tehlikesiyle karşı karşıya devlettir. Ulusun bütün entelektüel fiziksel ve ahlaki güçlerini zorlamalıyız. Her şey bize ve yalnız bize bağlıdır. Dünyanın ekonomik olarak gelişmiş ulusları tarafından geride bırakılma sürecimizi durdurmalı ve bize yol gösterecek bir yol bulmalıyız” kelimelerini söylemiştir. Putin ayrıca şöyle söylemiştir: “Gayri Safi Yurtiçi Hasılamızın yıllık büyümesini yılda %8 oranında

artıracağız". Bu seçimlerde, Putin'in en güçlü rakibi olan Gennady Zyuganov'un seçim kampanyasını kısaca özetleyecek olursak, Zyuganov'un Komünist Partisi, kapıdan kapıya kampanyanın büyük bir kısmına dayanarak ve mesajını yaymak için destekleyici Komünist uyumlu gazetelerden oluşan bir ağa dayanan bir ortodoks kampanya yürütmüştür. Zyuganov televizyon reklamcılığını çok az kullanmıştır. Sınırlı televizyonda yayınlanan reklamlar, genellikle seçim kampanyası platformuna odaklanmış olarak yayınlanmıştır (White, 2012: 204).

Seçimi ikinci tura götürme planlarında başarısız olan Zyuganov, önemli ölçüde genişletilmiş bir sosyal güvenlik ağını öngörmüştür. Baş ekonomisti Sergey Glazyev, Rusya'ya Zyuganov'un ekonomi politikaları kapsamında yıllık %10 büyüme sözü vermiştir. Platformu, devletin, enerji, ulaştırma ve askeri sanayiler gibi ekonominin belli başlı kilit sektörlerinde kontrol hissesine sahip olacağı "düzenlenmiş bir pazar" yaratılmasını önermiştir. Zayıflama ekonomisine adapte olan Zyuganov, yerli sanayiye vergi indirimini yarıya indirmeyi teklif etmiş, ayrıca enerji, ulaştırma ve haberleşme tarifelerinde kesinti tekliflerini sunmuştur. Zyuganov, alkol ve tütün konusunda devlet tekeli yerleştirmeyi ve daha yüksek asgari ücret sunacağını söylemiştir. Önerilen asgari ücret artışları, doktorlar ve öğretmenler için ayda 105 dolar, diğerleri için ise 35 dolar olacaktı.

Seçim oylaması 26 Mart tarihinde gerçekleşmiştir. Toplamda, Merkezi Seçim Komisyonu seçmen listelerine 109 milyon 372 bin 46 kişi eklemiştir. 2737 bölge seçim komisyonu ve 94 bin 500 bölge seçim komisyonu kurulmuştur. Seçimler, 1999-2009 terörle mücadele operasyonu çerçevesinde düşmanlıkların gerçekleştiği bir bölgede Çeçenya'nın 15 bölgesinden 12'sinde (340 sandık) yapılmıştır. 108 yabancı ülkede, Rus vatandaşlarının oy kullanması için 358 oy kullanma istasyonu düzenlenmiştir (Thoburn, 2015: 27).

Resmi sonuçlara göre, ilk turdaki zafer Vladimir Putin tarafından kazanıldı. Seçmenlerin %52,9'u oy kullanmıştır. Rusya'nın Merkezi Seçim Komisyonu'na göre, cumhurbaşkanlığı seçimlerinin devlet bütçesinden hazırlanmasına ve yürütülmesine 1 milyar 420 milyon ruble (yaklaşık 50 milyon dolar) harcama yapılmıştır. Yasada, seçimlere katılan cumhurbaşkanı adaylarına her biri devlet fonlarından 400 bin ruble ayrılmış, fakat oyların %3'ünden fazlasını alamayan sekiz aday parayı devlete geri vermek zorunda olduğu belirtilmiştir. Kamu fonlarına ek olarak, adaylar seçim fonlarının parasını kullanmışlardır. Gennady Zyuganov 24,6 milyon ruble harcama ile kampanyası için en çok harcama yapan cumhurbaşkanı adayları idi. Vladimir Putin'in seçim kampanyası sırasındaki giderleri 12.7 milyon ruble olarak gerçekleşmiştir. 26 Mart seçimleri, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı, Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Bürosu, Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisi ve Avrupa Konseyi Parlamento Meclisi dahil 58 ülkeyi ve 87 kuruluşu temsil eden 1000'in üzerinde yabancı gözlemci tarafından izlenmiştir. 7 Mayıs 2000 tarihinde, Moskovada, Kremlin Sarayı'nda, Vladimir Putin Rusya Federasyonu Başkanı olarak göreve başlamıştır. Vladimir Putin'in devlet başkanı seçildikten sonra ilk yaptığı eylemler, kendini gücünü daha da arttıracak ve kendisini Rusya Federasyonunun tartışmasız lideri kılacak şekilde gerçekleşmiştir. Bu durumdan

rahatsız olan bir kısım insanlar olan oligarklar, 1990'larda, yani kapitalizm döneminde Rusya doğal kaynaklarını ele geçirerek kendi servetlerini inşa etmiş ve Putinin seçilmesinden sonra Putinin kendilerine aynı şekilde servetlerini daha da büyütme imkanı vermemesi endişesine düşmüştür. Putin ise 2000 yılında bir televizyon programında oligarklarla bir masa etrafında konuşma yapmış ve bu konuşmaya göre, bundan sonra oligarklar siyasetin dışında kalacaklar, bunun dışında vergi verecekler, bunun karşılığında ise onların gelirlerine ve işlerine dokunulmayacaktı (Thoburn, 2015: 27).

Fakat, Putin'in oligarklarla buluşmasından sonraki süreç bu söylenenlerin gerçekleşmediğini ortaya koymuştur. Şöyle ki, bir süre sonra Rusya Federasyonu'nun o dönem için en zengin iş adamı ve petrol zengini olan Mikhail Hodorkovski tarafından muhalefetteki partilere maddi destek yapılması gerçeği ortaya çıkınca, buluşmada oligarklara belirlenen yükümlülüklerin yapılmadığı belli olmuştur. Bu olaydan sonra Hodorkovski dolandırıcılık suçundan yargılanarak hapse atılmıştır. Bir sıra oligarklar ise sürgüne gitmiş ve ya ülkeyi terk etmişlerdir (Thoburn, 2015: 28).

7 Aralık 2003'te Rusya'da parlamento seçimleri yapılmıştır. Beklendiği gibi, Vladimir Putin yanlısı Birleşik Rusya Partisi %37,6 oy ile en fazla oy alan ve en çok sandalye kazanan parti olmuştur. Komünist Parti, gücü en aza indirilmesine rağmen en büyük ikinci oy alan parti olarak kalmaktaydı. Liberal Demokrat Parti pozisyonunu 19 sandalye artırırken, Yabloko ve liberal muhafazakar Hak Kuvvetleri Birliği sandalyelerinin çoğunu kaybetmiş durumdaydı. Bununla da sürgünler ve oligarklar için yaranan sıkıntılar bitmemiştir. Rusya hükümeti, insanları etkileyen en önemli faktörün medya ve televizyon olduğunun farkındaydı. Putin ve etrafında olan siyasetçiler ve hükümet adamları, Rusyada olan televizyon kanallarını ve medyayı dize getirmek için hareketlere başlamıştır. Bu hareketlerin sonucu olarak, liberal düşüncüyü ortaya koyan "Segodnya" gazetesi kapatılmış, Rusyanın çok önemli televizyon kanallarından biri olan NTV kanalı, GazProm medyası tarafından ele geçirilmiş, basım evi de bu tür hamlelere maruz bırakılmıştır. Son olarak ise, Boris Yeltsinin 1996 seçimlerinde seçimi kaybetme köşesinden kurtarmayı başaran seçim kampanyasının yönetilmesinde önemli rol alan Vladimir Gusinskinin holdinglerinin büyük bir kısmı yok edilmiştir (Thoburn, 2015: 29).

Fakat ülkede bu hamleleri görmeyen veya görmezden gelen bir grup vardı. Bu grup, yaşlı Boris Yeltsinin yerine genç ve yeni bir cumhurbaşkanının yönetime gelmesi heyecanını yaşayan bir grup ahaliydi. Aslında bu grup ahaliyi heyecanlandıran şeyler, hayat şartlarının daha da iyileşmesiydi. Putin başkan olarak seçilince, onun görünümü Yeltsin döneminde olan maddi ve diğer sıkıntıları aradan kaldırmaya vaat etmekteydi. Putin yönetiminde Rusya ekonomisi canlanmaya başlamış, petrol fiyatlarında bir artış yaşanmış ve bununla da Rusya dünya sahnesinde rolünü almaya başlamıştır. Bu dönemde olan дума seçimleri 2003 yılında yapılmış ve bu seçimler için kabul edilen seçim yasası karma üye sistemini korumuş, ancak yeni ve yerleşik partiler için eşit olmayan bir oyun alanı yaratmıştır. Haziran 2001'de, Duma, en az 10.000 üye ve en az 100 üyesi bulunan şubeler de dahil olmak üzere Adalet Bakanlığı'na kayıt için talepte bulunacak örgütsel ölçütler belirleyerek

oylamada görünen tarafların sayısını azaltmak için tasarlanan Kremlin destekli bir yasayı onaylamıştır. Her biri ülkenin o zamanki 89 bölgesinde en az 45’inde ve geri kalan şubelerin her birinde 50 üyeden daha az üye olmaması şartı ise seçimlerin dikkat çekici yanlarından biri idi (Aralık 2004’teki kanunda yapılan değişiklik, bu üyelik şartlarını beş kat artırarak, 500 üyeli şubelerle birlikte 50.000 üyeye çıkarmıştır ve her biri 45 bölgede ve geri kalan şubelerde 250 üyeden az olmayan üye şartı belirlenmiştir). Bu kriterleri yerine getirebilen taraflar, 200.000 imza toplama veya 37,5 milyon ruble tutarında bir depozito ödeme zorunluluğundan muaf tutulmuştur. Adayların, imza toplamaya alternatif olarak seçilmeleri için gereken seçim depozitosu, 1999’daki miktarın on katından fazla olan 900.000 ruble’ye yükseltilmiştir (Hesli, Resinger, 2003: 17).

Rusya Federasyonu’nda bir sonraki cumhurbaşkanlığı seçimleri ise 2004 yılında yapılmıştır. Mart 2004 tarihindeki cumhurbaşkanlığı seçimlerini Vladimir Putin %71.31 oy ile kazanmıştır. Bu yüzde, cumhurbaşkanlığı seçimleri tarihinde kazanılan en yüksek oy yüzdesiydi. Kayıtlı adaylar arasında Putin’in hiçbir rakibi %14’ün üzerinde oy alamamıştır. (Songstad, 2004: 19) Bu seçimlere Önceki seçimlerden daha az, sadece 6 aday katılmıştır. Kayıt için gösterilen kişilerden aday olabilmeleri için 3 milyon imza toplamaları talep edilmekteydi. Bu seçimde de bir kadın aday var idi. Şöyle ki, Haklar Birliği temsilcisi İrina Khakamada oyların %4’nü almayı başarmıştır. Genel olarak, seçime katılan adayları inceleyecek olursak, Vladimir Putinin en yakın rakibi olan Nikolay Kharitonov’u “Rusya Federasyonu Komünist Partisi” aday seçmiş ve kaydını yapmıştır. 2000 yılında yapılan cumhurbaşkanlığı seçiminde parti lideri olan Gennady Zyuganov aday olarak oyların %29,2’sini almayı başarmıştır. Kharitonov, partinin seçim umutlarının giderek daha kasvetli görüldüğü bir zamanda cumhurbaşkanlığı yarışında “Komünist Partisi”ni temsil etmiştir. Aralık 2003 seçim sonucu, “Komünist Partisi”nin bir Devlet Duma seçiminde şimdiye kadarki en kötü performansı olarak tarihe geçmiştir. Partinin oy oranındaki payı, 1999 seçimlerinde önemli bir düşüş olan federal orantılı yarışmada %12.62’ye düşmüştür. Zyuganov’un parti içindeki kendi siyasi kariyeri muhtemelen cumhurbaşkanlığı teklifinde bir başka yenilgiye dayanmamıştır. 27 Aralık 2003 tarihinde yapılan bir parti genel kurulunda Kharitonov aday olarak seçilmiştir. Partinin kontrolü konusundaki anlaşmazlık muhtemelen Nikolay Kharitonov’un cumhurbaşkanlığı kampanyasını engellemiştir (Songstad, 2004: 8).

Başka bir cumhurbaşkanı adayı olan Sergey Glazyev, adaylık sürecinde eş başkanlık ettiği Rodina (Vatan) bloğunun adayı olarak gösterilmiştir. “Rodina bloğu”, “Rusya Bölgeleri Partisi”, “Birleşik Sosyalist Parti” ve “Halkın İradesi Partisi”nden oluşmaktadır. Bir dereceye kadar Rodina, şu anki iktidar partisine karşı protesto oyu vermek isteyenler için temyizde bulunmuştu, ancak aynı zamanda Rodina’nın büyük ölçüde Putin yanlısı olduğu düşünülmektedir. Diğer bir aday olan İrina Khakamada ise en açık şekilde tanımlanabilir muhalefet adayı idi. Khakamada, Ocak 2004’e kadar liberal merkez partisi olan Hak Güçleri Birliği’nin dört başkanından biri ve Aralık 2003’e kadar bir Devlet Duma milletvekili arasında idi. Başka bir cumhurbaşkanı adayı olan Oleg Malyshekin, Rusya Liberal Demokrat Partisi’nin adayı idi. Oleg Malyshekin, parti başkan adayı olarak LDPR lideri

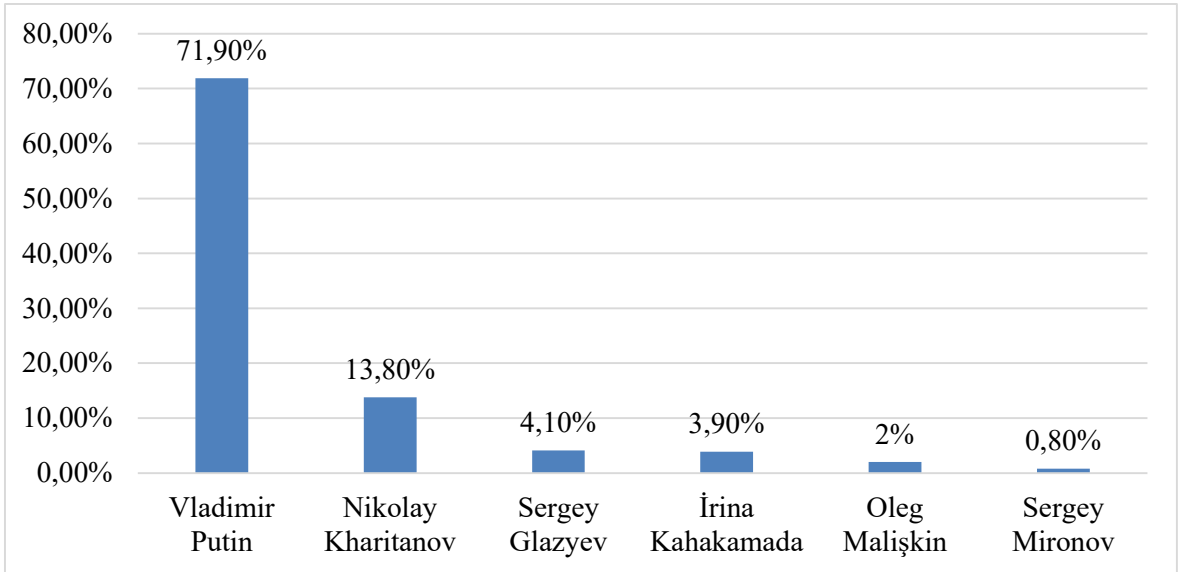
Vladimir Zhirinovsky'nin yerini almıştır. LDPR, büyük ölçüde Kremlin yanlısı bir parti olarak kabul edilmekteydi. Başka bir aday olan Sergey Mironov ise, Federasyon Konseyi'nin başkanı ve "Yaşam Partisi"nin kurucusudur. Her ne kadar Mironov parti tarafından aday gösterilse de, onun adaylığı da başarısızlıkla sonuçlanmıştır (Songstad, 2004: 9). Seçim sonuçlarına detaylı bakacak olursak:

Tablo 5: Rusya Federasyonu'nda 2004 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları

Aday	Parti	Oy
Vladimir Putin	Bağımsız	49,558,328
Nikolay Kharitanov	Komunist Parti	9,514,554
Sergey Glazyev	Bağımsız	2,850,610
İrina Kahakamada	Bağımsız	2,672,189
Oleg Malişkin	Liberal Dmeokrat Partisi	1,405,326
Sergey Mironov	Rus Yaşam Partisi	524,332
Karşıtlar		2,397,140
Geçersiz oy		578,847
Toplam		69,501,326
Kayıtlı Seçmenler		108,064,281

Kaynak: Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2004).

Grafik 5: Rusya Federasyonu'nda 2004 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanı Seçimi Sonuçları

Kaynak: Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2004).

Vladimir Putin'in seçime kadar olan 4 senelik cumhurbaşkanlığı sürecinde yaptığı işler, onun daha çok oy almasına ve yine cumhurbaşkanı olarak seçilmesine imkan yaratmıştır. Şöyle ki, Putin'in ilk terimi, vatandaşların daha iyi yaşam standartlarıyla temin olunması idi. Bu dönemde Petrol fiyatlarındaki yükseliş ve 1990'ların sonunda başlayan ekonomik dönüşümlerin sonucu olarak

Gayri Safi Yurtiçi Hasilat büyümeye başlamış ve nüfusun reel gelirleri artmaya başlamıştır. Yoksulluk sınırının altında yaşayan nüfusun oranı 2000 yılında %29 iken 2004 yılında bu oran %18'e düşürülmüştür. Putin'in yürüttüğü vergi reformu, %13'lük sabit gelir vergi oranından vergi indiriminin getirilmesine ve işletmelerin vergi tahsilatının artmasına çıkarmıştır (Alfeevich, 2015: 78).

Seçimlerde Vladimir Putin ve onun ana rakibi olan Nikolay Kharitonov'un seçim kampanyalarına kısaca göz atacak olursak, burada Vladimir Putin açık ara ile önde olmuştur. Putin, kendisine karşı aktif olarak meydan okuyan adaylara karşı negatif bir kampanya başlatmıştır. Yeniden seçilmesi için Vladimir Putin, 7 önceliği olan bir platformu ortaya koymuştur. Bunlar; a) Rusya'nın yaşam kalitesini iyileştirmek; b) ekonomik büyüme sağlamak; c) Rusya'yı küresel ekonomiye entegre etmek; d) etkili terörle mücadele önlemlerinin alınmasını sağlamak; e) devlet reformunu korumak; f) Rus vatandaşlarının haklarını ve özgürlüklerinin korunmasını sağlamak; g) sağlık ve eğitim reformunu sağlamak (Songstad, 2004: 12).

Vladimir Putin'in en yakın izleyicisi olan Nikolay Mikhailovich Kharitanov, Novosibirsk bölgesinden olan bir siyasetçidir. Duma'nın üyesi olan Kharitanov, aynı zamanda "Rusya Tarım Partisi"nin önde gelen üyesidir. Seçimlerde onun adaylığına Komünist Partisi destek vermiştir. Kharitanov, bu seçimlerde hem isim olarak fazla tanınmadığından ve bundan dolayı yaranan bir imaj eksikliğinden dolayı zayıf bir aday olarak algılanmıştır. Hatta Ruslar büyük bir ölçüde onun adaylığının farkında değillerdi. Kharitanov'un kampanya sloganı, "Yerel topraklar ve halk iradesi" idi. Kharitanov, konuşmalarında sıklıkla Leninizmin erdemlerinden bahsetmiştir. Kharitanov, seçimlerde Zyuganov tarafından şiddetle desteklenmiştir. Kharitanov'un duyurularının çoğunda, adaylığı adına konuşma yapan kişi Zyuganov olmuştur (Songstad, 2004: 10).

Bu seçimlerde devlet tarafından kontrol edilen medya, tüm adaylara eşit muamele sağlama konusundaki yasal zorunluluğunu yerine getirmemiş, Putin'e karşı net bir iyilik sergilemiştir. Televizyon, Rusya Federasyonu'ndaki kamuoyunun ana kaynağıdır. Diğer adaylar televizyona ve diğer medya kuruluşlarına serbest zaman ve televizyonda yayınlanan tartışmalar sayesinde erişebilmelerine rağmen, devlet kontrolündeki yayıncıların ilkel haber programlarına ve güncel olayların geçtiği programlara erişimleri sınırlı olmuştur. Seçimden önceki bir ay içinde devlet tarafından finanse edilen Kanal Bir Rusya, dört saatten fazla bir süre boyunca Putin hakkında seyircilerine program sunmuştur. Bu program da fazlasıyla Putin için iyi geçti, fakat buna karşılık aynı kanalda diğer aday olan Kharitonov için sadece 21 dakikalık bir haber yayınlanmıştır. Devlet tarafından finanse edilen diğer bir kanal olan TV Rusya, yine iki saatten fazla bir süre boyunca sadece Putinle ilgili haber programı yapmıştır. Buna karşılık, diğer bir aday olan Glazeyev ile sadece dört dakikalık bir program yapılmıştır. Moskova yönetimi tarafından yönetilen diğer bir kanal olan TV Center, Putin'e bir buçuk saatlik bir zaman dilimi tanırken, Glazeyev'e sadece 7 dakika bir zaman tanımıştır (Songstad, 2004: 10).

Rusya Federasyonu'nda üç televizyon kanalının ulusal erişimi vardır. Devlet kontrolündeki İlk Kanal ve TV Rusya, nüfusun yüzde 95'inden fazlasına ulaşabilmektedir. Özel sektöre ait NTV ise nüfusun yaklaşık yüzde 72'sine ulaşmaktadır. Bölgelerin çoğuna ulaşan diğer önemli TV kanalları arasında TV Merkez ve Ren TV bulunmaktadır. Rusya'nın hemen hemen tüm bölgelerinde yerel ve bölgesel TV istasyonları da bulunmaktadır. Geçtiğimiz yıllarda iki bağımsız TV kanalının kapanmasından sonra, ulusal televizyon yayıncılarının büyük ölçüde hükümet yanlısı görünmektedir. Kampanya döneminde medyada yer alan haberler, görevdeki cumhurbaşkanının faaliyetleri hakkında geniş çaplı bir raporlamaya egemen olmuş ve Putin'e açık bir iyilikçilik göstererek, devlet kontrolündeki medya tüm adaylara eşit muamele sağlama yükümlülüğünü yerine getirememiştir. Genel olarak, Rus medyası fikir alışverişi ve kamuoyu tartışmaları için bir forum olarak hizmet etmemektedir. Merkezi Seçim Komisyonu ve diğer denetim organları, Devlet Kontrolündeki tüm medyanın seçim kampanyalarını tarafsız ve eşit bir şekilde kapsamasını sağlamalıdır (Nisnevich, 2009: 12).

Özel yayıncılar bu konularda daha dengeli bir faaliyet göstermiştir. Fakat yerel televizyon kanallarının çoğu, seçimlerin çok az kapsamını sağlamıştır. Bu kanallar sağladıkları teminat nedeniyle genellikle Putin lehine olma eğilimindedir. Birçok medya kuruluşu Putin'in rakiplerinin kampanyalarındaki kilit gelişmeleri görmezden gelmiştir. Örneğin çok az sayıda medya kuruluşu Khakamada'nın kampanya duyurusu haberini yayınlamıştır (Songstad, 2004: 11). Birkaç grup, özellikle de Yabloko Partisi ve bir dizi insan hakları örgütü seçmenleri seçimleri boykot etme düşüncesine girmiş ve bir kısım milleti buna teşvik etmiştir. Yabloko Parti lideri Grigory Yavlinsky, "ülkenin otoriterleşmeye kayması" olduğunu düşündüğü şeyin protesto etmek için özellikle boykotlar yapılması gerektiği duyurusuna bulunmuştur.

Vladimir Putin'in ikinci başkanlık döneminin sonunda yapılan дума seçimlerine bakacak olursak, 2 Aralık 2007 tarihinde Rusya Federasyonu'nda дума seçimleri yapılmıştır. Rusya Devlet Başkanı Vladimir Putin tarafından desteklenen Rusya'nın en büyük partisi olan Birleşik Rusya da dahil olmak üzere oylamaya 11 parti katılmıştır. Resmi sonuçlar, Birleşik Rusya'nın %64,3'nü, Rusya Federasyonu Komünist Partisini %11,6'yı, Rusya'nın Liberal Demokrat Partisi %8,1'ni, Adil Rusya'nın ise %7,7'ni ve diğer partilerin hiçbirinin kazanmaya yetecek oyu almadığını göstermiştir (Nisnevich, 2009: 14).

Oy kullanma merkezlerinde 400 yabancı seçim gözlemcisi bulunmasına rağmen, seçimler büyük oranda Batı ülkelerinden ve bazı bağımsız medya ve bazı muhalefet partileri tarafından yurtiçinde karışık eleştiriler almıştır. Gözlemciler, seçimlerin hileli olmadığını, ancak medyanın kapsamının Birleşik Rusya'ya karşı yoğun bir şekilde desteklendiğini belirtmiştir. 2007 seçimleri, yalnızca Cumhurbaşkanı Vladimir Putin'in inisiyatifiyle 2005 yılında kabul edilen bir yasa uyarınca parti listesindeki orantılı temsilden yapılmıştır. Putin, Duma'daki parti sayısını azaltarak parti sistemini güçlendireceğini iddia etmiş ve önceki seçimlerde, sandalyelerin yarısı orantılı temsil ve

bir diğer yarısı da ilk seçim sistemi kullanılarak doldurulmuştur. Aynı zamanda, 1993'ten bu yana oy pusulasındaki "herkese karşı" seçeneğinden yoksun kalan ilk seçim idi ve seçimlerin geçerli sayılması için yapılması gereken asgari seçmen sayısına karşılık gelen bir hüküm olmamıştır. Bu seçimlerde en çok oyu, %64,30 oy ile Birleşik Rusya Partisi almıştır. En yakın izleyicisi olan ile Komünist Partisi ise %11.50 oy almıştır (Nisnevich, 2009: 16).

3.2.1. Dmitriy Medvedev Döneminde Rusya Federasyonu'nda İç Siyaset ve Seçimler

Bu dönem, 2008-2012 yıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde 2008 yılında cumhurbaşkanlığı seçimleri, 2011 yılında ise дума seçimleri yapılmıştır. 2008 seçimleri, kabul edilen aday sayısı açısından en küçüğüydü. Şöyle ki, seçimlerde sadece biri yeni olan dört aday yarışmıştır. Bu yeni aday ise, "Rusya Demokrat Partisi" başkanı Andrei Bogdanov olmuştur. Seçimleri %70,2 oy ile Dmitriy Medvedev kazandı ve onun en yakın rakibi olan Komünist Parti adayı olan Gennady Zyuganov ise sadece %17.72 oy almayı başarmıştır (Nisnevich, 2009: 50).

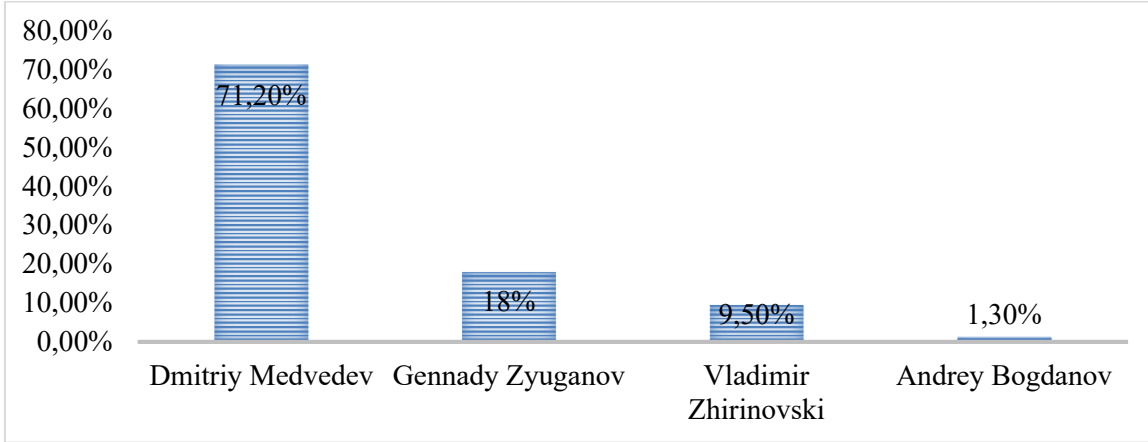
Dmitriy Medvedev'in Rusya cumhurbaşkanlığı adaylığı, Birleşik Rusya partisi tarafından öne sürülmüş ve Vladimir Putin tarafından da desteklenmiştir. Dmitriy Medvedev'in Cumhurbaşkanı olmadan önceki hayatına kısaca göz atacak olursak, doktora mezunu olduktan sonra, daha önce Leningrad şehir konseyinin başkanı olan profesör Anatoly Sobchak'tan iş teklifi alan politikacı, Sankt Peterburg belediye meclisinde danışman olmakla siyasetle ilgili ilk adımını atmıştır. Medvedev'in işe başlamasından kısa bir süre sonra, Vladimir Putin de orada işe başlamıştır. Putin, daha büyük ve daha fazla deneyime sahip olduğu için kıdemli danışman rolünü üstlenmiştir ve Medvedev ile yakın olarak çalışmışlar (Stanislavskiy, 2008: 18). Bu seçimlerin sonuçlarına detaylı olarak bakacak olursak:

Tablo 6: Rusya Federasyonu'nda 2008 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları

Aday	Parti	Oy
Dmitriy Medvedev	Birleşik Rusya Partisi	52,530,712
Gennady Zyuganov	Komünist Parti	13,243,550
Vladimir Zhirinovski	Liberal Demokrat Partisi	5,988,510
Andrey Bogdanov	Demokratik Parti	968,344
Geçersiz oy		1,105,533
Toplam		74.746,649
Kayıtlı Seçmenler		107,222,016

Kaynak: Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2008).

Grafik 6: Rusya Federasyonu'nda 2008 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları

Kaynak: Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2008).

Dmitriy Medvedev'in Moskova'da devlet politikalarına girme çağrısı 1999 yılında başlamıştır. Şöyle ki, meslektaşı Vladimir Putin, cumhurbaşkanı Boris Yeltsin'in başbakanlığına atanmış ve daha sonra Yeltsin'in görev süresinin bitiminden önce görevden ayrıldığı zaman Medvedev'in iş ahlakı ve zekasının Putin tarafından beğenilmesi, onun politik alanda hızla yükselmesi için doğru koşulları yaratmıştır (CRS, 2008: 4). Aynı zamanda Dmitriy Medvedev, 2000 yılında, Putin'in cumhurbaşkanlığına adaylığı sürecinde onun kampanya yöneticisi olmuştur. 2008 yılında Putin'in ikinci cumhurbaşkanlığı süresi sona ermiş ve görev süreleri sınırlı olduğu için bir sonraki seçimlerde adaylığını öne sürmesi anayasaya aykırı idi. Bu süreçte Putin, halefi olarak Dmitriy Medvedev'i seçmiştir (Stanislavskiy, 2008: 20).

Birinci Başbakan Yardımcılığına atanmasının ardından birçok siyasi gözlemci Medvedev'in 2008 cumhurbaşkanlığı seçimleri için Putin'in halefi olarak aday gösterilmesini beklemiştir. Sergey Ivanov ve Viktor Zubkov gibi başka potansiyel adayların da olmasına rağmen, 10 Aralık 2007 tarihinde cumhurbaşkanı Putin Medvedev'in tercih edilen halefi olduğunu açıklamıştır. Putin'i destekleyen dört parti de Medvedev'in görev sonrası aday olduğunu ilan etmişler ve bu partiler, "Birleşik Rusya", "Tek Rusya", "Rusya Tarım Partisi" ve "Sivil Güç" Partisidir. Birleşik Rusya parti kongresini 17 Aralık 2007 tarihinde düzenlemiş ve burada delegelerin gizli oylamasıyla Medvedev 2008 başkanlık seçimlerinde aday olması resmen onaylanmıştır. Adaylığını 20 Aralık 2007'de Merkez Seçim Komisyonuna resmen tescil etmiş ve aynı zamanda Gazprom başkanı olan Medvedev, mevcut yasalar uyarınca cumhurbaşkanının başka bir makama sahip olmasına izin verilmemesi nedeniyle Gazprom başkanı olarak istifa edeceğini söylemiştir. 21 Ocak 2008 tarihinde Rusya Merkez Seçim Komisyonu tarafından Dmitriy Medvedev'in adaylığı geçerli olarak resmen kabul edilmiştir (Goldman, 2008: 3).

Medvedev, ezici bir üstünlükle seçimleri kazandıktan sonra, ilk olarak yaptığı eylemler, Rusyada yolsuzluğu ortadan kaldırmak ve Rusyanın modernizasyonu yönünde olmuştur. Bu

eylemlerin ardından Rus halkı Medvedev liderliğindeki daha modern ve daha az otoriter Rusyayı sevmiştir. Putin, 2008-2012 yıllarında, yani başbakan olarak faaliyet gösterdiği yıllarda uluslararası ilişkilerin dışında kalmış ama bunun karşılığında topluma daha yakın oldu, sık sık halkla görüşmeler düzenlemiştir. Aslında bir nevi böylece halka kendini unutturmamış, halkın aklında daha da çok kalmış ve bu da sonraki seçimlerde Putinin daha fazla oy almasına veya yeniden seçilmesine zemin yaratmıştır. Aynı zamanda bu sürede Putin, Rus yaşamının ve kültürünün kendine özgü doğasına vurgu yapmıştır. Putinin asıl hedefi, insan hayatının sadece maddi değil, aynı zamanda manevi değerlerini de savunmaktır (Thoburn, 2015: 30).

Seçim kampanyasındaki Rus ve yabancı gözlemciler, neredeyse tüm haberlerin Medvedev'in lehine ezici bir şekilde çarpıtıldığına dikkat çekmiştir. Tüm ülke çapındaki TV ağları devlete ait olmakla beraber bu ağlar devlet tarafından kontrol edilmektedir. Önceki seçimlerde olan Putine tam destek formatı bu seçimlerde Medvedev'e geçmiş durumday idi. Beklendiği gibi, Medvedev rakiplerinden herhangi biriyle kamuoyunda tartışmaya katılmayı reddetmiştir. Moskova aynı zamanda AGİT'in seçim gözlemcilerine bazı kısıtlamaları da getirmiştir ve AGİT, Moskova tarafından getirilen şartlar altında seçim gözlemcileri göndermeyi reddetmiştir (Goldman, 2008: 6).

Seçimlerden çok daha önce Zyuganov, 2008'de cumhurbaşkanlığına aday olacağını ve eski Başbakan Mihaylo Kasyanov'u takiben Kremlin'e girme yarışmasına katılacağını belirtmiştir. Bir rapora göre, Zyuganov seçildiğinde, emekli aylıkları ve devlet maaşlarını dört katına çıkarmaya söz vermişti. 2 Mart 2008 tarihinde yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde Zyuganov oyların %17,76'sını almayı başararak ikinci sırada yer almıştır. Bakıldığı zaman, Putinin ardarda üçüncü kez başkan seçilmesi anayasaya aykırı olduğu için, başbakan Dmitriy Medvedev ile anlaşarak adeta bir yer değişimi yapmıştır. Medvedev devlet başkanlığı için yarışacaktı ve kazandığında Putini başbakan olarak atayacaktı. Dmitriy Medvedevin başkanlığı süresinde Meclis Putini ve Medvedevi aday olarak ileri süren "Birleşik Rusya" Partisinin neredeyse kontrolündeydi. Anayasaya yapılan değişikliklerle başkanlık süresinin 4 yıldan 6 yıla çıkarılmasından sonra, Medvedev sonraki dönemde Vladimir Putin ardarda daha 2 kez, yani toplamda 12 yıl başkan olabilecektir (Thoburn, 2015: 28).

Dmitriy Medvedevin başkanlık süresinde yapılan дума seçimlerine kısaca bakacak olursak, 4 Aralık 2011 tarihinde Rusya'da yasama seçimleri yapılmıştır. Söz konusu olan ise, Federal Meclis'in alt meclisinin 6. Devlet Duma'daki 450 sandalyesiydi. "Birleşik Rusya" seçimleri 238 sandalye veya Duma sandalyelerinin %52,88'ni alarak kazanmıştır. "Rusya Federasyonu Komünist Partisi" %19,19 oy ve 92 sandalye alırken, Tek Rusya %13,24 ve 64 sandalye alırken, "Rusya Liberal Demokrat Partisi" %11,67 oyla 56 sandalye almıştır. Parlamentoda temsil edilen partilerin listesi değişmemiştir (Nisnevich, 2009: 14-17).

Sonuç olarak bu dönemde, Vladimir Putin yönetimi tarafından Boris Yeltsin zamanında kurulan politik sisteme bir sıra düzenlemeler getirilmiştir. Bunun yanısıra bu dönemde yapılan

cumhurbaşkanlığı ve дума seçimlerinde 2000 yılında yönetime gelen Vladimir Putin yönetiminin kendi istikrarını oluşturmaya başlaması dikkat çekmektedir. Bu istikrar seçim kampanyalarında, seçim sırasında medya desteğinde ve diğer konularda kendini göstermektedir. 2008 yılında Anayasa gereği Vladimir Putin'in seçilmesinin imkansız olmasına karşılık aynı partiden olan Dmitriy Medvedev'in cumhurbaşkanı seçilmesi ve başbakan olarak Vladimir Putini ataması, Putin'in siyasetten uzaklaşmadığını, aslında başbakan seçilmesinin, onun bir sonraki seçimlerde seçilmesinin altyapısını hazırladığını göstermektedir.

3.3. Rusya Federasyonu'nda Otoriter Konsolidasyon Süreci, Bu Süreç'te İç Siyaset ve Seçimler

Bu dönem ise, 2012-2018 yıllarını kapsamaktadır. Bu dönemde 2012 ve 2018 yıllarında cumhurbaşkanlığı seçimleri, 2016 yılında ise дума seçimleri yapılmıştır. 2012 yılında Rusya Federasyonunda yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerini %63,6 oy ile Vladimir Putin kazandı. Seçimlerin uluslararası arenada olan en belirgin özelliği ise, bu seçimlerde rekor sayıda uluslararası gözlemcinin olmasıydı. Yaklaşık olarak 690 bin gözlemci seçimlerde bulunmuştur (OSCE, 2012: 9).

Anayasa değişikliği yapılmadan önce, cumhurbaşkanı dört yıllığına seçilmekteydi. Bunun dışında anayasaya göre, cumhurbaşkanı biri ardışık ikiden fazla dönem için başkan olarak seçilemezdi. Bir adayın aday gösterilmesi ya parti kongresinde ya da eylem grubunun toplantısında yapılmaktadır. Aday, tüm kampanya masraflarının ödenmesi gereken bir seçim fonu oluşturmakla yükümlüdür. Bunun dışında adayların seçim fonları 400 milyon rubleyi aşamazdı. Eğer seçimlerde ikinci tura gidilirse, bu zaman ek olarak 100 milyon ruble daha fon sağlayabilirler. Seçimler, seçim komisyonu tarafından kontrol edilmektedir. Komisyon sistemi bir hiyerarşik yapıya sahiptir. Şöyle ki, 1 Merkezi Seçim Komisyonu, 83 adet Federasyonun konularının seçim komisyonları, 2.746 adet Bölgesel Seçim Komisyonu vardır (OSCE, 2012: 9).

Bu seçimlerde partiler tarafından 5 aday ileri sürülmüştü. "Birleşik Rusya" Partisi tarafından desteklenen Vladimir Putinin adaylığı 27 Kasım 2011 tarihinde resmen aday olarak gösterilmiştir. Buna karşılık, Gennady Zyuganov, "Komünist Parti" tarafından 17 Aralık 2011 tarihinde aday gösterilmiştir. "Liberal Demokrat Parti" tarafından ise Vladimir Zhirinovskinin adaylığı 10 Aralık 2011 tarihinde resmen ileri sürülmüştür. Grigory Yavlinsky ise, "Yabloko" Partisi tarafından 18 Aralık 2011 tarihinde adaylığı ileri sürülmüştür. Fakat Merkezi Seçim Komisyonu tarafından imza doğrulama konusuna dayanarak, Yavlinsky'nin adaylığı reddedilmiştir. Sonuç olarak 5 aday başarıyla bu aşamanı geçmiştir. Bunlar, Vladimir Putin, Gennady Zyuganov, Vladimir Zhirinovski, Sergey Mironov ve Mikhail Prokhorovdur (OSCE, 2012: 9).

4 Mart 2012 seçimlerinde katılım, 2008 seçimlerinde % 69,71 (74,75 milyon seçmen) olan seçmen katılımına karşı % 65,27 (71,7 milyon seçmen) olmuştur. Sivil aktivizm düzeyindeki

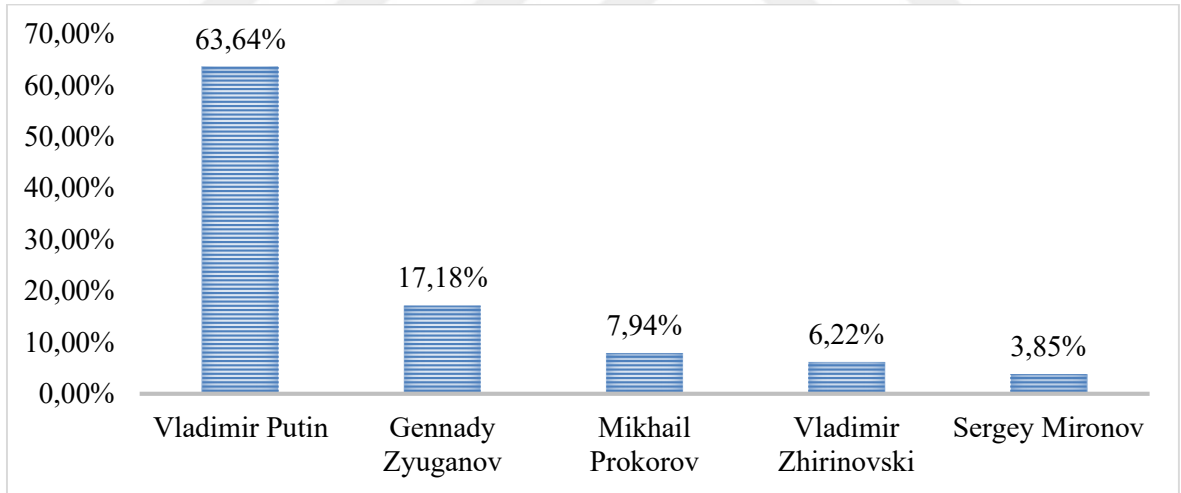
olumsuz etki, V. Putin'in zaferine güvenen seçmenlerin hayal kırıklığına uğramasına neden olmuştur (Smith: 2012, 7). Seçim sonuçlarına detaylı bakacak olursak:

Tablo 7: Rusya Federasyonu'nda 2012 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları

Aday	Parti	Oy
Vladimir Putin	Birleşik Rusya	45,513,001
Gennady Zyuganov	Komunist Parti	12,288,624
Mikhail Prokhorov	Bağımsız	5,680,558
Vladimir Zhirinovski	Liberal Demokrat Parti	4,448,959
Sergey Mironov	Adil Rusya	2,755,642
Geçerli oylar		70,686,784
Geçersiz oylar		833,191
Toplam		71,519,975
Kayıtlı Seçmenler		109,610,812

Kaynak: Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2012).

Grafik 7: Rusya Federasyonu'nda 2012 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları

Kaynak: Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2012).

Bununla birlikte, diğer cumhurbaşkanlığı adaylarının faaliyetlerinin medyada yer almasıyla ilgili olarak, 2012 kampanyası 2008 kampanyasını tamamen tekrarlamıştır. Mutlak sayılarla diğer adayların faaliyetlerinin kapsamının ölçeğinin artmasına rağmen, kapsamdaki orantısızlık azalmamış, fakat artmıştır: diğer adayların mediasında söz edilenlerin sayısı ana adayınkinden 5-6 kat daha düşük olmuştur. Bu orantısızlık hem federal hem de bölgesel düzeyde devam etmektedir. Ön raporlarında, Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Teşkilatı'nın (AGİT) önderliğindeki 262 gözlemcisi, seçimlerin iyi organize edildiği, ancak bazı sorunlar olduğu sonucuna varmıştır. Her ne kadar rapor, seçimlerin

“özgür ve adil olmadığını” açıkça belirtmemiş olsa da, basın toplantısındaki bazı izleyiciler seçimlerin özgür ve adil olmadığını söylemiştir. Rapora göre, Başbakan Putin medyada bir avantaj sağlamış ve yetkililer Putin’e destek sağlamak için yerel yetkilileri ve kaynakları seferber etmiştir. Raporda ayrıca, belirli bir yoklama yeri başkanlarının genel olarak iktidardaki Birleşik Rusya Partisi’ne veya devlet çalışanlarına ait olduğu endişeleri de yer almıştır. Gözlem sonuçlarının olumlu tarafı olarak ise AGİT, hükümetin adil seçim çağrısı yapan göstericileri engellemediğini, oy verme yerlerinde birçok izleyiciye izin verdiğini ve çoğu yoklama yerine web kamerası yerleştirdiğini bildirmesini göstermek mümkündür. Seçim gününde AGİT, ziyaret ettikleri 1000’in üzerinde oy verme bölgesinde genel olarak oylamayı olumlu değerlendirmiş, ancak ziyaret edilen 98 oy verme merkezinin yaklaşık üçte birinde ve oylamada sayımlarda usulsüzlüklere tanık olduklarını söylemiştir (OSCE, 2012:14).

Putin, seçimler öncesinde verdiği bir mülakatta Rusya’yı dünyanın en büyük beşinci ekonomisi haline getireceğini, büyüme odaklı politikalar izleyeceğini belirtmiş, yolsuzluklarla mücadele, işletmelerin yararına bir vergi reformu ve kamu işletmelerinin özelleştirilmesine devam sözü vermiştir. Putin, üçüncü kez seçildikten sonra, giderek daha çok milliyetçi dilden konuşmaya başlamış ve bundan sonra Putini destekleyen insanların sayında bir artış ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu dönemde iki kesim insanlar var idi. Birinci kısım insanlar daha çok özgürlük talep ederken, diğer kısım halk ise, Putinle birlikte gelen ilerleme, gelişim, refah düzeyi karşısında bir sıra kendi özgürlüklerini feda etmeye hazır insanlar idi (Nichol, 2012: 2).

Bu seçimlerde Vladimir Putin’in seçilmesi, otoriter konsolidasyonunun başlangıcı olmuştur. Vladimir Putin, tahmin edildiği gibi ezici bir oyla seçimleri kazanmış, ancak güçlü eliyle zayıflamış ve ülke vatandaşlarının çoğu 12 yıl önce ilk kez iktidara geldiğinden çok daha iddialı ve hırslı bir şekilde o ofise geri dönmüş ve “Kimsenin bize bir şey empoze edemeyeceğini gösterdik” demiştir. Sesi bir kez daha yükseliyorken, ABD’nin de dahil olduğu Rusya’yı tahrir etmeye çalışan kampanya temasını burada ve yurt dışında dile getirdi. Putinin 2012 yılında yeniden seçilmesinden sonra, seçim zamanı başlayan protesto eylemlerini bitirmek için bazı eylemlere başlamıştır. Muhalefet liderleri, tutuklamalar ve ev hapisleri ile karşı karşıya kalmışlardır (Smith, 2012: 2).

Seçim sonrası Moskova’da yapılan bir mitingde Vladimir Putin, şeffaf bir seçimden çıktığını dile getirmiştir. Seçim bittikten sonra yaptığı bir konferansta Zyuganov, seçim sonuçlarında adaletsizlik olduğunu ve Putin’in ülkeyi istediği gibi yönetemeyeceği fikrini dile getirmiştir. Bu seçimlerde AGİT heyetinin başkanı ise, seçimlerde açık bir rekabetin olmadığını, hükümet kaynaklarının suistimalinin seçimi kimin kazanacağı konusunda insanlarda hiçbir şüphe bırakmadığını söylemiştir. Zyuganov dışında bir sıra muhalefet liderleri de, seçimlerde adaletsizlik ve hilenin olduğu fikirlerini yaptıkları konferanslarda ve mitinglerde dile getirmişler (Rus muhalefeti seçimlerde hile olduğu görüşünde birleşti, 05.03.2012, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/rus-muhalefeti-secimlerde-hile-oldugu-gorusunde-birlesti-20060704>).

Vladimir Putin'in bu başkanlık döneminde olan дума seçimlerine kısaca göz atacak olursak, дума seçimleri 18 Eylül 2016 tarihinde yapılmış ve 4 Aralık'tan itibaren yürürlüğe girmiştir. Söz konusu olan ise, Federal Meclis'in alt binası olan 7. toplantıya yapılan Devlet Duması'ndaki 450 sandalye idi. 2011 seçimlerini kazanan Birleşik Rusya, %49,32 oy alarak Duma'da 238 sandalye kazanırken, milliyetçi bir kıyafeti olan Liberal Demokrat Partisi %14,23 oyla ikinci sırada yer almış ve son olarak Komünist Parti ise %14,19 oy almıştır. Dördüncü parti Tek Rusya ise, oyların %6,3'nü toplayarak parlamentoya girmeyi başarmıştır.

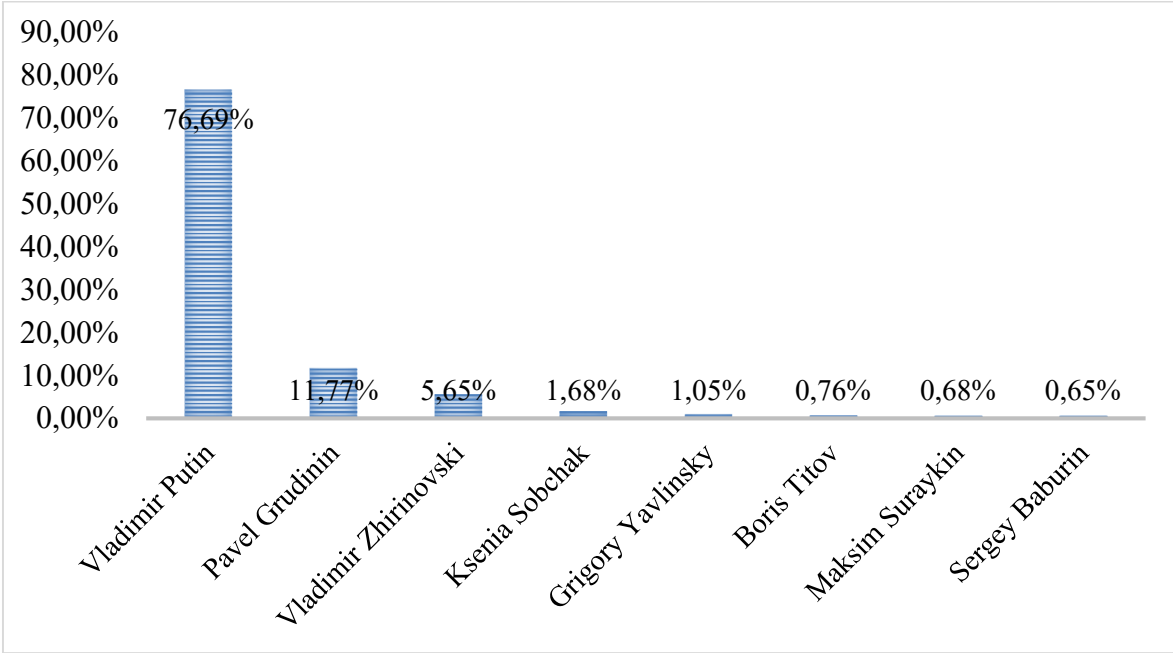
Rusya Federasyonu'nda yapılan bir sonraki cumhurbaşkanlığı seçimleri 2018 yılında yapılmış ve bu seçimde Kremlin, seçimlerden önce geniş bir oy kullanma kampanyası başlatmıştır. Görünüşe göre Kremlin, Putin'in popülerliğinin seçmenleri sandık başına almaya yetmeyebileceği konusunda endişeli olmuştur. Teşvikler arasında iPhone X'ler ve arabalar dahil olmak üzere ödüller için çekilişler var idi. Putin'in kampanya başkanı ise, seçimlere katılımın yüksek olduğunu açıklamıştır. Seçim sonuçlarına detaylı bakacak olursak:

Tablo 8: Rusya Federasyonu'nda 2018 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları

Aday	Parti	Oy
Vladimir Putin	Bağımsız	56,430,712
Pavel Grudinin	Komünist Parti	8,659,206
Vladimir Zhirinovski	Liberal Demokrat Partisi	4,154,985
Ksenia Sobchak	Sivil Girişim	1,238,031
Grigory Yavlinsky	Yabloko Partisi	769,644
Boris Titov	Büyüme Partisi	556,801
Maksim Suraykin	Rusya Komünistleri	499,342
Sergey Baburin	Rus tüm-halk Birliği	479,013
Geçersiz oylar		791,258
Toplam		73,578,992
Kayıtlı Seçmenler		109,012,315

Kaynak: Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2018).

Grafik 8: Rusya Federasyonu'nda 2018 Yılında Yapılan Cumhurbaşkanlığı Seçimi Sonuçları

Kaynak: Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2018).

Rusya'nın cumhurbaşkanlığı seçimi sadece asgari düzeyde rekabetçi olmuştur. Putin, başkandan nispeten daha az popüler olan iktidardaki "Birleşik Rusya" Partisinin adayı yerine bağımsız bir aday olarak çalışmaktaydı. Putin, adaylığını aralık 2017'de ilan etmiş ve mart 2018'de, gözlemcilerin bir kampanya konuşması olarak gördüğü ulus konuşmasında, Putin iç reform, ekonomik refah ve nükleer yenilmezlik gündemini desteklemiştir. Özellikle, hükümet önde gelen yolsuzlukla mücadele aktivisti ve eski Moskova belediye başkan adayı Alexei Navalny'nin çalıştırılmasına izin vermemiştir. Resmi olarak, Navalny, destekçilerinin ve çoğu dış gözlemcisinin politik olarak motive gördüğü bir 2013 mali suç mahkumiyetinden dolayı yasaklanmıştır. Yetkililer ayrıca, Navalny'nin İlerleme Partisi'ne kayıt olmasını reddetmiştir. Mart ve Haziran 2017'de, ülke çapında Navalny'nin öncülüğünü yaptığı protestoların yolsuzluğa karşı gösteri yapmak için birçok üniversite veya daha genç binlerce insanı çektiği bildirilmiştir. Yüzlerce protestocu geçici olarak gözaltına alınmış ve Navalny toplam 40 gün hapis cezasına çarptırılmıştır (Welt, 2018: 3).

Seçimden men edildikten sonra, Navalny seçim boykotu ve protesto çağrısında bulunmaktaydı. Ayrıca, Rusya'nın politikacıları ve zengin işadamları arasındaki yolsuzluk bağlantılarının bir örneğini ortaya çıkarmak için bir video yayınlamıştır. Navalny için bilinen üst düzey yetkililer arasındaki yolsuzluk iddiasını belgeleyen ilgi çekici popüler videolar ortaya çıkmıştır. (IFES, 2018: 4) Navalny'yi seçimin dışında tutmaya ek olarak, hükümet, kampanya altyapısını ve sivil toplum örgütünü, Yolsuzlukla Mücadele Vakfı'nı, görünüşte bağış toplama, protestolar ve yolsuzluk videosu ile ilgili çeşitli ihlaller yüzünden altüst etmiştir. Ocak 2018 protestosundan sonra, Navalny ve birkaç

yüz destekçi kısa bir süre sonra tekrar gözaltına alınmış ve Navalny ekibinin bazı üyelerine kısa hapis cezası verilmiştir (IFES,2018: 4).

Navalny'nin yanı sıra, dikkat çeken bir diğer muhalif kişi de, eski babası Petersburg'un eski belediye başkanı Anatoly Sobchak'ın bir zamanlar Putin'in patronu olduğu bir televizyon talk-show sunucusu ve şöhreti olan Sivil Girişim adayı Ksenia Sobchaktır. 2011-2012 muhalefet protestolarından bu yana Sobchak, Rusya'daki liberal demokratik değişimin savunucusu olmuştur. Sobchak kendi hesabına kazanmak için değil, seçmenlere, özellikle de gençliğe, protesto oyu kullanma ve yeni bir siyasi hareketin gelişmesi için ivme kazanma fırsatı vermek için koşmuştur. Bazıları, zengin bir sosyalite ve gerçeklik TV yıldızı olarak tanınmasının yanı sıra LGBT haklarını destekleme ve Rusya'nın Ukrayna'daki savaşına karşı açık sözlü görüşlerini Rus seçmenler arasındaki çekiciliğini sınırladığını öne sürmüştür. Rusya'da, bir başka aday olan Komünist Parti adayı Pavel Grudinin de ilgi yaratmıştır. Grudinin, Komünistlerin çok yıllık adayı, parti lideri Gennady Zyuganov'un yerine, partinin temyizini genişletme çabasıyla yerini alacak sürpriz bir seçim idi (Shirikasova, 2018: 4).

Geriye kalan beş yarışmacı arasında uzun süredir devam eden iki Rus politikası var idi: milliyetçi Vladimir Zhirinovsky ve liberal Grigory Yavlinsky. Zhirinovsky 1991'den bu yana bir Rus cumhurbaşkanlığı seçiminden başka bir yerde yarışmıştır. Yavlinsky 1996 ve 2000 yıllarında seçimlere katılmış, fakat adaylığı, 2012'de üçüncü girişimde bulunmadığı için diskalifiye edilmiştir. Bu dönemde 2016 yılında yapılan дума seçimlerine bakacak olursak, Birleşik Rusya, %55.30 oy ile en çok oy alan parti olmuştur. Birleşik Rusyadan sonra en çok oy alan parti ise %13.59 oy ile Komünist Partisidir. (Shirikasova, 2018: 4) 2018 yılında yapılan cumhurbaşkanlığı seçimlerinde de Vladimir Putin'in ezici bir farkla başkan seçilmesi ortadadır. Şöyle ki, Putin'in %76 oy toplamasına karşılık, rakiplerinin hiçbiri %12 oy alamamıştır.

Maxim Suraikin ise, "Rusya Komünistleri" partisinin lideri - Zyuganov'un "Rusya Federasyonu Komünist Partisi" ile karıştırılmaması gereken - "Kapitalizm ve Amerikan Emperyalizmine Yönelik 10 Stalinist Grev" platformu altında kampanya yürütmüştür. Varşova Paketi tarzı bir savunma ittifakı kurmanın ve bir Sovyet sosyalist "Birlik Devleti" nin kurulmasının yanı sıra, Suraikin asgari ücreti 70.000 rubleye (1.200 \$), emekli maaşlarını ise 40.000 rubleye (700 \$) yükseltmek sözlerini vermiştir. 39 yaşındaki Suraikin, adaylık belgelerini Merkez Seçim Komisyonuna sunmuştur. Elvira Agurbash ise, Moskova bölgesi merkezli bir sosis üreticisi firmanın başkan yardımcısı, çevre dostu Rusya Ekoloji Partisi tarafından aday gösterilmiştir. 42 yaşındaki Agurbash, çalışma çağındaki Ruslar için iş sıkıntısını çözme, sağlık sistemini reform etme ve ulusal birleşik devlet sınavını kaldırma sözü vermiştir. Ek olarak, Agurbash küçük işletmeler için vergi yükünü azaltmayı vaat etmiştir. Vladimir Putin'in 18 Mart'ta Rusya'nın cumhurbaşkanlığı seçimlerini rahatça kazanmasından daha fazlası olacağına dair hiçbir şüphe olmamıştır (Shirikasova, 2018: 4).

2014'te bir dizi jeopolitik çatışma, hükümeti krizin eşiğine getirmiş durumda idi. Rusya'ya Kırım'ın eklenmesi ve Donbas'a müdahalesine, bunun sonucunda ortaya çıkan izolasyon ve küresel finansal piyasalara erişimin yetersizliğine ve küresel petrol fiyatlarındaki önemli ve uzun süreli düşüşe yanıt olarak uygulanan yaptırımlar, Rusya için gerçek felaketi öngörmüştür. Petrol fiyatlarının düşeceği ve yaptırımların artacağı umuduyla buharlaşırken, ekonomik sorunlar ve dış politika gerilimleri Rusya'da yeni bir norm haline gelmiştir. Ancak, Putin'in bu yeni gerçeklerle ve hükümetinin personel yapısını gözden geçirmedeki etkisizliği ile yüzleşmek için yaklaşık iki yıl sürmüştür. Doğu Ukrayna ve Suriye'deki önemli askeri kampanyalar da dahil olmak üzere 2014 ve 2015 olayları nedeniyle rejim üzerindeki artan idari baskı esas olarak hükümeti daha verimli bir şekilde çalışmaya zorlamış ve karar verme gücü esas olarak askeri ve menkul kıymet kurumlarına devredilmiş, Güvenlik Konseyi, temel yönetim konularının ele alınmasını devralmıştır. Federal Güvenlik Servisi (FSB) yasama sürecinde daha büyük bir rol üstlenmiştir. Savunma Bakanlığı, profilini bazı askeri yetkililerin dış politika alanındaki diplomatlara destek vermeye başlayacak şekilde yükseltmiştir. Putin, Rusya'nın Suriye ve Ukrayna'daki eylemlerini yönetmeye başlamış ve bu durum yerel liderlikte bir boşluk yaratmıştır. Putin idari sorunları ihmal ettiği için devlet yönetimi artık rutin hale gelmiş durumda idi (Kolesnikov, 2017: 4).

Jeopolitik ve ekonomik krizlerin ortasında bir yönetim ve yönetişim çekirdeğinin yükselişi, tüm yönetişim seviyelerini etkileyen bir görev almasından bu yana Putin'in en büyük personel dönüşümüne yol açmıştır. 2016 ve 2017 yıllarındaki personel değişiklikleri elit çatışmalar, gücün resmi kurumlardan kayması ve yeni bir teknokrat sınıfı ile nitelendirilmiştir. 2000'den 2014'e kadar, Putin hükümetin kirliliğini halka açık tutmamayı tercih etmiş ve bunun yerine elit ihtilafları özel olarak çözmeye çalışmıştır. Çatışmaların çoğu, sistemde nispeten eşit seviyeye sahip oyuncuları içermiştir. Örnek olarak, iki enerji üreten dev, Gazprom ve Rosneft arasında ve FSB ile Federal Koruyucu Hizmet (FSO) arasında meydana gelen çatışmaları göstermek mümkündür. Putin sık sık her iki tarafı da birleştirmeye ve sonraki yerleşimi yakından denetlemeye çalışmaktadır.

Ancak 2014'ten bu yana, rejimdeki artan yapısal dengesizlik nedeniyle çatışmalar artmıştır. Artık askerlik ve güvenlik hizmetlerinde sistemin diğer bölümlerine göre daha fazla güç yoğunlaşıyordu ve çatışmalar daha az yatay (eşit taraflar arasında) ve daha dikey hale gelmeye başlamıştır. Özellikle, FSO ile FSB arasındaki uzun süredir devam eden çatışma, FSO'nun zayıflamasıyla sonuçlanmış ve bu durum giderek daha teknolojik bir hal almaya başlamıştır. FSB'nin gücünün genişlemesine, cumhurbaşkanının emrini sürdürmesine yardım edebilecek tek güç olarak göstermeyi amaçlayan paralel bir medya kampanyası eşlik etmiştir. Gerçekte, FSB basitçe ülkenin jeopolitik krizle ortaya çıkan idari boşluğunu işgal etmeye çalışmaktadır. Örneğin, esas olarak valileri de içeren, artan sayıda ceza davalarının arkasında kalmıştır. FSB, seçkinlere hem de sistemde etkili bir oyuncu olduğunu ve şimdi de ayrıcalıklara sahip bir yolsuzlukla mücadele kuvveti olarak çalıştığını göstermiştir (Kolesnikov, 2017: 6).

İktidar mücadeleleri bir yana, devlet kurumlarının etkisizliği seçkinler arasında önemli bir çatışma faktörüdür. Putin'in üçüncü döneminde idari etkinliğin azaldığı federal kurumların zayıflığı da dikkat çekmektedir. Buna cevap olarak, Merkez Bankası, Güvenlik Konseyi, FSB ve cumhurbaşkanlığı konseyleri ve konferansları dahil diğer yönetim yapıları hızlandı ve kilit politika kararlarını kontrol altına almıştır. Bu bağlamda, Kasım 2016'da ekonomik kalkınma bakanı Alexey Ulyukayev'in rüşvet aldığı iddiasıyla tutuklanması biraz öngörülebilirmekteydi. Ulyukayev'in FSB'nin başlattığı tutuklama, devlet elitleri arasında devletin Rus ekonomisindeki rolüyle ilgili bir dizi ideolojik ve kurumsal çatışmaya maruz kalmıştır. Diğer hükümet bakanları gibi, Ulyukayev de Bashneft'in Rosneft'e satılmasına karşı çıkmıştır, çünkü sözde özelleştirmeye ilişkin olduğuna inanmıştır (Rosneft büyük ölçüde devlet tarafından işletilen bir şirket olarak görülmektedir). Rosneft'in CEO'su Igor Sechin, şirketin devlete ait olmadığını iddia ederek varlıklarını satın alma hakkını vurgulayarak cevap vermiştir (Kolesnikov: 2017, 6).

Aslında bu seçim sonuçları ile birlikte Vladimir Putin, 2024 yılına kadar Rusya Federasyonu'nun cumhurbaşkanı olacaktır. Seçimlerdeki usulsüzlük iddalarına rağmen Putin'in seçimi kazanması meydanlarda büyük bir coşkuyla karşılanmış ve bu zafer kutlanmıştır. Seçimlere katılım Putin'in seçim kampanyasında beklenen sayıdan çok az olmasına rağmen, kampanya stratejisi tarafından yapılan açıklamada bu sonuç, inanılmaz bir zafer olarak adlandırılmıştır (Rusya seçimleri: Putin oyların yüzde 76'sını aldı, Batı sessiz, 19.03.2018, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43451286>).

Sonuç olarak bu dönemde Vladimir Putin yönetiminin otoritesi daha da ilerlemiştir ve 2024 yılına kadar Putin, Rusya Federasyonu'nun cumhurbaşkanlığı faaliyetini devam ettirecek. Putin'in bu dönemdeki otoritesinin ilerlediğini bu dönemde yapılan iki cumhurbaşkanlığı ve bir дума seçim sonuçlarında, seçim kampanyalarında, seçim sürecinde hükümete ve hükümet yanlısı partilere verilen destek konularında görmek mümkündür.

SONUÇ

Rusya, asırlar boyu izlediği siyaset nedeniyle dünya kamuoyunda her zaman gündemde olan bir ülke olmuştur. Bunun yanısıra, coğrafyasının vermiş olduğu avantaj ve dezavantajlar, kendine özgü federal yapısı, kültürü ve idari yapısı olan sıradışı bir ülkedir. Rusya, dünyanın en büyük Slav ülkesi, Ortodoks ülkesi, aynı zamanda en büyük federal devletidir. Tarihin her döneminde dünya siyasetinde önemli bir ülke olmakla beraber, coğrafi konumu, doğal kaynakları, savunma sanayisinin gelişmiş olması ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi'nin daimi üyesi olması nedeniyle günümüzde de dünyanın en önemli ülkelerinden biridir.

Bu çalışmanın temel argümanı, Rusya Federasyonu'nda iç siyasetin üç farklı dönemde farklılaşıp konsolide olduğudur. Bu bağlamda çalışmada ilk bölümde Rusya'nın kısa tarihine değinilmiş, Rus kelimesinin orataya çıkmasında başlayarak Bolşevik Devrimi'ne kadar olan tarihi süreç kısaca ele alınmıştır. Daha sonra ise, SSCB'nin dağılması süreci ele alınmış, dağılmasının temel nedenleri incelenmiştir. Aynı zamanda bu bölümde Rusya Federasyonu'nun kurulması, ve ülkede yasama, yürütme ve yargı erklerinin işleyişi incelenmiştir.

Rusya Federasyonu'nun kurulmasından sonra ülkede demokrasiye geçiş yönünde adımlar atılmış, komunizmin bıraktığı politik ve ekonomik problemlerin çözülmesi için faaliyetler yapılmıştır. Sovyetler Birliği'nin mirasçısı olan Rusya Federasyonu'nda Boris Yeltsin'in iktidara gelmesiyle birlikte iç siyasette, özellikle ülkedeki demokratik reformlar hız kazanmıştır. 1993 yılında oluşturulan Rusya Federasyonu Anayasası, sonradan yapılan birkaç değişikliğe rağmen büyük oranda aynı kalmıştır. Yeltsin'in il döneminde yaptığı demokratik reformlar her ne kadar halkta önemli beklentiler yaratsa da, ikinci cumhurbaşkanlığının sonlarına doğru hasta olması ve bu nedenle ülkeyi yönetemeyecek hale gelmesi ülke yönetiminin Yeltsin'in aile üyelerinin de içinde yer aldığı bir grubun eline geçmesini beraberinde getirmiştir. Böylece Rusça'daki "semya", yani "aile" sözü ülkede artık bir politik terime çevrilmiş ve Rusya'da iktidar yerine zaman zaman bu kelime kullanılmaya başlamıştır.

Çalışmanın ikinci bölümünde ise, Rusya Federasyonu'nda siyasal partiler ele alınmıştır. Rusya'da iç siyaset incelendiği zaman, en temel aktörlere örnek olarak siyasi partiler, baskı grupları, seçmenler, diplomasi, bürokrasi gibi aktörleri örnek göstermek mümkündür. Rusya'da tek parti sistemi Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla sona ermiş ve çok partili sisteme geçilmiştir. Bu bağlamda, çok partili sisteme geçişten sonra bir "iktidar partisi"ne ihtiyaç duyulduğu söylenebilir. İlk önce 1993 seçimlerinde "Rusya'nın Seçimi" Partisi, daha sonra ise 1995 ve 1999 seçimlerinde "Evimiz Rusya" Partisi iktidar partileri olmalarına ve medyaya ve televizyona erişimleri diğer partilerle kıyasla çok

daha rahat olmasına rağmen seçimlerde başarı elde edememişlerdir. Günümüz Rusya'sının iktidar partisi ise Vladimir Putin'in iktidara gelmesinden sonra kurulan "Birleşik Rusya" Partisidir. Hem 2003, hem 2007 parlamento seçimlerinde önemli zaferlere imza atan bu parti, Rusya'da seçim ve parlamento politikalarına hakim olmaya devam etmektedir. 2007 yılındaki Duma seçimlerinden sonra Birleşik Rusya Partisi, hegemon-otoriter parti haline gelmiştir.

Birleşik Rusya Partisi'nin başarısının ardındaki temel neden ise Kremlin'deki seçkinlerin gerçek ve güçlü bir "iktidar partisi"nin gelişimini destekleme isteğidir. Putin'in Birleşik Rusya'yı siyasi amaçlarına ulaşmak için kullanma politikası, cumhurbaşkanlığının sona ermesinden sonra da devam etmiştir. Şöyle ki, Putin başbakan olarak atandıktan sonra da partinin siyasal hakimiyetini sürdürmeyi başarmıştır. Bu bağlamda Putin Rusya Federasyonu'ndaki yasama ve yürütme üzerindeki gücünü ve kontrolünü dahada konsolide etmiştir.

Putin'in iktidara gelmesinden sonra kurulan bu iktidar partisi ile birlikte Rus siyasetinde partiler arası rekabet neredeyse kaybolmuştur. Bütün siyasi partiler Kremlin tarafından etkin bir şekilde kontrol edilmeye başlanmış ve Rusya hükümetinin hiyerarşisine dahil edilmiştir. Rusya siyasetinde olan diğer partilerden bu dönemde en etkili olanları ise Komünist Parti, Liberal Demokrat Parti, Yabloko Partisi ve Adil Rusya Partisi'dir. Partilerin seçim sırasında reklam kampanyaları ve medyaya erişimleri değerlendirildiğinde, partiler arasında gerçek anlamda bir rekabetin olmadığı görülmektedir. Birleşik Rusya Partisi'nin hegemon bir parti haline gelmesi aslında Rusya'daki parti politikalarının Putin denetiminde olduğunu ve Rusya'da parti temelli otoriterliğin oluştuğunu göstermektedir.

Çalışmanın son bölümünde Rusya Federasyonu'nda siyasi seçimler üç dönemde incelenmiştir. Bu dönemler: demokrasiye geçiş dönemi, siyasal istikrar dönemi ve otoriter konsolidasyon dönemi olarak tanımlanmıştır. İlk dönem Boris Yeltsin iktidarını ve bu dönemdeki seçimleri içermektedir. Boris Yeltsin 1991 ve 1996 yılında ikinci tura giden seçimlerin galibi olmuştur. Yeltsin'in demokrasiye geçiş olarak tanımlanan dönemdeki seçim başarısının temel nedenlerinden birisi seçim kampanyasıydı. Boris Yeltsin, bu seçimlerde çok sayıda vilayete geziler yapmış, halkla görüşmüş ve birçok etkinliğe katılmıştır. Yeltsin'in seçim başarısındaki ikinci neden ise, medya kontrolünün elinde olmasıydı. Rakipleri hakkında medyada negatif haberler yayabilmesi ve televizyonun kanallarını kontrol edebilmesi Yeltsin'in başarısının ikinci temel nedenidir.

İkinci dönem olaaral ele aldığımız siyasal istikrar dönemi ise, Vladimir Putin'in iktidara gelmesini, iki cumhurbaşkanlık ve bir başbakanlık dönemini ele almaktadır. Bu dönemde Putin iktidara bir dizi değişiklikle başlamıştır. Putin, Boris Yeltsin döneminde çoğunlukla devlet mallarının çok ucuz fiyatlarla özelleştirilmesi sonucu zenginleşen ve politik güç elde eden ve "oligark" olarak adlandırılan gruplara kesinlikle taviz vermemiş ve devlet yönetimini farklı kişilerin ve grupların etkisinden çıkartarak seçilmiş yöneticilere teslim etmiştir. Putinin ilk cumhurbaşkanlığı

döneminde yapılan federal reformlar, merkezi yönetimin son dönemlerde kaybettiği gücü yeniden kazanmasını sağlamıştır. Ayrıca, Boris Yeltsin'den sonra genç bir politikacının iktidara gelmesi halkta gelecekle ilgili yeni umutlar doğurmuştur. Putin'in ikinci kez cumhurbaşkanlığına kazanmasının temel nedeni ise, 2000 ve 2004 yılları arasında izlediği başarılı politikalar, nüfusun reel gelirinin artması, yoksulluk oranının düşmesi ve vergilerde indirim yapılmasıdır. Bunun yanı sıra Boris Yeltsin döneminde olduğu gibi medya kontrolü, televizyon kanallarında adayları için ayrılan zamanın adaletsiz dağılımı da seçim zaferini etkileyen faktörler arasında sayılabilir. Bu dönemde gerçekleşen bir diğer önemli gelişme ise Dmitriy Medvedev'in 2008 yılında cumhurbaşkanı seçilmesidir. 2012 yılına kadar cumhurbaşkanlığı yapan Medvedev, seçimi kazandıktan sonra ülkedeki yolsuzluğu ortadan kaldırmak ve Rusya'nın modernizasyonu vaatleri ile göreve gelmiştir.

Üçüncü dönem olan otoriter konsolidasyon dönemi ise, Vladimir Putin'in son iki cumhurbaşkanlık dönemini ele almaktadır. Rusya Anayasasına göre, cumhurbaşkanı ardarda iki defa ve 4 yıllığına seçilebilmektedir. Vladimir Putin 2000 ve 2004 yılında cumhurbaşkanı seçildiğinden bu seçimlerde Dmitriy Medvedev seçimleri kazandıktan sonra anayasada değişiklik yaparak cumhurbaşkanının 6 yıllığına seçilmesini sağlamıştır. Otoriter Konsolidasyon olarak nitelendiğimiz bu dönem iki cumhurbaşkanlık ve bir дума seçimleri sürecini içermektedir. Bu süreçteki seçimlerde diğer yıllara oranla seçimlere katılım azalmıştır. Yine de 2018 yılında yapılan seçim sonucunda kazanan Vladimir Putin, 2024 yılına kadar Rusya Federasyonu Cumhurbaşkanı olmaya hak kazanmıştır.

Sonuç olarak, bu tezde Rusya Federasyonu'ndaki iç politika analiz edilerek, seçim sonuçları, onlara etki gösteren faktörler ve 2000 yılından bu tarafa ülkeye hakim olan yönetimin otoritesi ve iç politikaya gösterdiği etki araştırılmıştır. Tez bulgularının gösterdiği gibi, Rusya Federasyonu'nda başkan çok güçlü konumdadır ve önemli yetkilerle donatılmıştır. Bu tez mevcut otoriterleşme trendinin izlerinin Putin öncesi dönem incelenmeden anlaşılamayacağını savunmaktadır. Çok partili sisteme geçilmesine rağmen, siyasi arenada her zaman bir hegemon partinin olması dikkat çekmektedir. Yönetim tarafından desteklenen bu hegemon partiler, Vladimir Putin'in iktidara gelmesinden günümüze kadar дума seçimlerinde zafer kazanmış ve parlamentoda söz sahibi olmuşlardır. Cumhurbaşkanlığı seçimlerindeyse siyasal istikrar olarak adlandırılan dönemde Putin yönetiminin üstünlüğü, kitle iletişim araçlarının ve medyanın büyük çoğunluğunun tek adayın kontrolünde olması, devlet desteğinin tek adaya yönelmesi, Putin'in gücünü konsolide etmesini sağlamıştır.

Günümüzde Rusya Federasyonu'nda iç siyaseti değerlendirildiğinde, Rusya siyasal sisteminin, siyasi karar alma mekanizmasının şeffaf ve güvenilir olmaması ile daha da kötüleşmiş bir başkanlık sistemidir. Devlet başkanının anayasal üstünlüğü, gerekse de karizması sistemin onun etrafında şekillenmesine neden olmaktadır. Bu güçlü konumu onu sistemin mutlak hakimi konuma getirmektedir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- Ağır, Osman (2015), “Rusya Federasyonu’nun Siyasal Rejiminin Adlandırılması Üzerine”, **ASSAM Uluslararası Hakemli Dergisi**, Sayı 3, 25-44.
- Alfeevich, Markov Evgeny (2015), “Технологии Успеха: Выборы Президента РФ в 2004 г.”, **Теория И Практика Общественного Развития**, № 15, 76-78.
- Babaoğlu, Cenay, Çobanoğlu, Sedat (2017), “Rusya Federasyonu Başkanlık Sistemi ve Türkiye’ye Yansımaları”, **Ömer Halisdemir Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi**, 10 (4), 285-297.
- Baxşeliyev, Tahir (2016), “**Slavyan Ölkeleri Tarixi/ 1917-2015**” Bakı Universiteti neşriyyatı, Bakı
- Bogdanov, Artyem (2013), “**Партия "Единая Россия" Технологии политических коммуникаций**”, Берлин.
- Boqorodskaya, Olqa (2012), “**История России с древнейших времен до 1917 года**”, Министерство образования и науки Российской Федерации Федеральное государственное бюджетное образовательное учреждение высшего профессионального образования Ивановский государственный энергетический университет имени В.И. Ленина, Ivanovo
- Brudny, M. Yitzhak (1997), “In Pursuit of the Russian Presidency: Why and How Yeltsin Won the 1996 Presidential Election”, **Communist and Post-Communist Studies**, Vol. 30, No. 3, 255-275.
- Chernyaev, Anatoly S. (2011), “**Два Путча И Распад СССР**”, Международный Фонд социально-экономических и политологических исследований, Радио-Связь, Москва
- CRS (2000), “**Russian Presidential Election: 2000**”
https://www.everycrsreport.com/files/20000324_RS20525_a5d4553a04874a9eb337de00d69ff00e19b1a4cb.pdf (11.03.2019)
- CRS (2008), “**Russia’s March 2008 Presidential Election: Outcome and Implications**”
<https://fas.org/sgp/crs/row/R42407.pdf> (20.03.2019)
- CSCE (2000), “**Report On The Russian Presidential Elections**”
https://www.csce.gov/sites/helsinkicommission.house.gov/files/russianelection_s2000.pdf (16.03.2019)
- Eremin, Igor (2000), “**The Media And The Presidential Elections In Russia 2000**”, F. Clifton White Resource Center International Foundation for Election Systems, Moscow.

- Evgenyevich, Roshin Boris (2014), “Конституция СССР 1924 Года: Основные Положения И Особенности (к 90-летию принятия первой Конституции Советского Союза)”, **Вестник КГУ им. Н.А. Некрасова**, № 2, 189-193
- FRD (2006), “**Country Profile: Russia**”, <https://www.loc.gov/rr/frd/cs/profiles/Russia.pdf> (10.02.2019).
- Gehlbach, Scott (2000), “Shifting Electoral Geography in Russia's 1991 and 1996 Presidential Elections”, **Post-Soviet Geography and Economics**, 41(5).
- Goldman, Stuart D. (2008), “**Russia’s 2008 Presidential Succession**”, CRS Report for Congress, 1-7.
- Günay, Mehmet Zeki (2008), **Parties Of Power In Post-Soviet Russia (1991-2008)**, Yüksek Lisans Tezi, Ortadoğu Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Hale, Henry E. (2006), “The Origins of United Russia and the Putin Presidency: The Role of Contingency in Party-System Development”, 169-194. https://www.researchgate.net/publication/250209680_The_Origins_of_United_Russia_and_the_Putin_Presidency_The_Role_of_Contingency_in_Party-System_Development (17.10.2018)
- Hale, Henry. E. (2006), **Why Not Parties in Russia**, **Cambridge University Press**. www.cambridge.org/9780521844093 (18.12.2018)
- Hesli, L. Vicki, Resinger, M. William (2003), “The 1999-2000 Elections in Russia”, **Cambridge University Press**, 10 (12), 1-20.
- IFES (2018), “**Elections in the Russian Federation 2018 Presidential Election**” <https://www.ifes.org/faqs/elections-russian-federation-2018-presidential-election> (25.03.2019)
- IRI (2000), “**Russia Presidential Pre-Election Assessment Report**” https://www.iri.org/sites/default/files/fields/field_files_attached/resource/russias_2000_presidential_election_pre-election_assessment_report.pdf (15.03.2019)
- Knox, Zoe, Lentini, Pete, Williams, Brad (2006), “Parties of Power and Russian Politics: A Victory of the State over Civil Society?”, **Problems of Post-Communism**, 53 (1) , 3-14.
- Kolesnikov, Andrei (2017), “**The Burden of Predictability: Russia’s 2018 Presidential Election**”, **Carnegie Moscow Center**, 1-7. https://carnegieendowment.org/files/Article_Kolesnikov_4_srok_2017_Eng_3.pdf (30.03.2019)
- Konitzer, Andrew, Wegren, K. Stephen (2006), “Federalism And Political Recentralization In The Russian Federation: United Russia As The Party Of Power”, **The Journal of Federalism**, Volume 36, Issue 4, 503–522.
- Kurat, Akdes Nimet (1987), “**Rusya Tarihi Başlangıçtan 1917'ye Kadar**”, 2. Baskı, Türk Tarih Kurumu Basımevi, Atatürk Kültür, Dil Ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, Ankara

- Levintova, Ekaterina (2011), “Being the opposition in contemporary Russia: The Communist Party of the Russian Federation (KPRF) among social-democratic, Marxist–Leninist and nationalist– socialist discourses”, **Party Politics**, 18(5) 727–747
- McFaul, Michael, Colton, Timothy J. (2013), “Russian Democracy under Putin”, **Problems of Post-Communism**, 50 (4), 12-21.
- Myagkov, Mikhail, Ordeshook, Peter (2002), “The Trail Of Votes In Russia's 1999 Duma And 2000 Presidential Elections”, **The National Council for Eurasian and East European Research Paper**, 1-26.
- Myagkov, Mikhail, Ordeshook, Peter, Sobyenin Alexander (2013), “The Russian Electorate, 1991-1996”, **Post-Soviet Affairs**, 13(2), 134-166.
- Nichol, Jim (2012), “**Russia’s March 2012 Presidential Election: Outcome and Implications**”, CRS Report for Congress, 1-12.
- Nisnevich, Yuli Anatolevich (2009), “**Политико-Правовой Анализ Парламентских И Президентских Выборов 2007–2008 гг.**”, Государственный университет – Высшая школа экономики, Москва.
- Oates, S. White, I. McAllister (2005), “Media effects and Russian Elections”, **British Journal of Political Science**, 35 (2), 191-208.
- Ordeshook, Peter, Myagkov, Misha (2008), “**Russian Elections: An Oxymoron of Democracy**”, **VTP Working Paper**, No: 63, 1-19.
- OSCE (2012), “**Российская Федерация Выборы Президента 4 Марта 2012 Г. Итоговый Отчет Миссии По Наблюдению За Выборами Обсе**”, <https://www.osce.org/odihr/elections/90461> (22.03.2019)
- Özsoy, İsmail, “**Sovyet Sisteminin Çöküşünden Tarihi ve Evrensel Dersler**”, https://www.academia.edu/464932/Sovyet_Sisteminin_Çöküşünden_Tarihî_ve_Evrensel_Dersler (20.11.2018)
- Phillips, Hugh (1999), “Leaving the Past Behind: The Russian Presidential Elections of 1996” , **The Kennan Institute The Woodrow Wilson International Center for Scholars, Kennan Institute Occasional Papers**, Washington.
- Reuter, Ora John, Remington, Thomas F. (2009), “Dominant Party Regimes and the Commitment Problem The Case of United Russia”, **Comparative Political Studies**, Volume 42, Number 4, 501- 526.
- Ribakov, Vyacheslav (2014), “**История России С Древнейших Времен До Конца XVII Века**”, Министерство Образования И Науки Российской Федерации Уральский Федеральный Университет Имени Первого Президента России Б. Н. Ельцина, Курс лекций , Екатеринбург.
- Russell, Martin (2014), “**Russia: political parties in a “managed democracy”** , EPRS/ European Parliamentary Research Service, [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2014/545703/EPRS_ATA\(2014\)545703_R EV1_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2014/545703/EPRS_ATA(2014)545703_R EV1_EN.pdf) (20.02.2019)

- Shekhovtsov, Anton (2011), “Vladimir Zhirinovskiy and the LDPR”, **Russian Analytical Digest**, No. 102, 14-23.
- Shvirikasova, Daria (2018), “**The 2018 Russian Presidential Election: “No-Mistakes” Strategy towards Authoritarianism**”, <https://www.urios.org/wp-content/uploads/2018/05/Russian-Presidential-Election-2018-“No-Mistakes”-Strategy-towards-Authoritarianism.pdf> (05.04.2019)
- Smith, Ben (2012), “**The Russian crisis and Putin’s third term**”, <https://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/SN06289> (29.03.2019)
- Songstad, Nils Gunnar (2004), “Russian Federation: Presidential Election – 2004”, **NORDEM Report**, 1-19.
- Stanislavskiy, Vadim (2008), “Дмитрий Медведев Версия политической биографии”, **Русский Журнал**, лето 2008, 18-26.
- Surinov, Aleksandr (2018), “**Россия В Цифрах**”, Федеральная Служба Государственной Статистики, Москва.
- Sushenchev, Andrey Andreevich (2012), Международные Последствия Распада СССР: Концептуальный Угол Зрения, **Сравнительная Политика**, 4 (10), 12-16.
- Şen, İlkar Gökhan (2004), **Rusya Federasyonu Siyasal Sistemi**, TC Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.
- Thoburn, Hannah (2015), “Rusya Siyasetini Anlama Kılavuzu”, **Seta- Siyaset, Ekonomi Ve Toplum Araştırmaları Vakfı**, 1. Baskı, Turkuvaз Matbaacılık Yayıncılık, İstanbul.
- URL, “Rusya Federasyonu Merkez Seçim Komisyonu Raporu (2000, 2004, 2008, 2012, 2016, 2018)” <http://www.cikrf.ru/eng/>, (30.03.2019)
- URL, “История Партия” (t.y.), <http://www.spravedlivo.ru/4774510>, (25.12.2018)
- URL, “Конституция Российской Федерации - 1993” (t.y.), <http://www.constitution.ru> (20.10.2018)
- URL, “Либеральное Демократическое Партия Из России”, (t.y.) https://ldpr.ru/party/History_of_the_Liberal_Democratic_Party/ (20.12.2018)
- URL, “О Партия / Краткая Справка” (t.y.), <https://kprf.ru/party/> (18.12.2018)
- URL, “Партия Единая Россия Сегодня” (t.y.), <https://er.ru/party/today/>, (13.12.2018)
- URL, “Программа Партии” (t.y.), <https://kprf.ru/party/program>, (16.12.2018)
- URL, “Российская Демократическая Партия Яблоко”, (t.y.) https://www.yabloko.ru/content/kratkaya_spravka_o_partii (20.12.2018)
- URL, “Rus Muhalefeti Seçimlerde Hile Olduğu Görüşünde Birleşti”, 05.03.2012, <http://www.hurriyet.com.tr/gundem/rus-muhalefeti-secimlerde-hile-oldugu-gorusunde-birlesti-20060704> (23.03.2019)
- URL, “Rusya Seçimleri: Putin Oyların Yüzde 76’sını Aldı, Batı Sessiz”, 19.03.2018, <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-43451286> (01.04.2019)

- URL, “Федеральное государственное унитарное предприятие Информационное телеграфное агентство России (ИТАР-ТАСС), Результаты Победителей На Выборах Президента России 1991 Года”, <https://tass.ru/info/5044607> (10.03.2019)
- URL, “С Фигой в Кармане”, https://www.gazeta.ru/comments/2011/03/14_x_3553753.shtml (10.12.2018)
- URL, “Устая Партия Единая Россия” (т.у.), <https://er.ru/party/rules/>, (11.12.2018)
- URL, “Centre For The Study Of Public Policy University of Strathclyde - Presidential Election Result Report (1996)” (т.у.), http://www.russiavotes.org/president/presidency_96-04.php (12.03.2019)
- Veshnyakov, Alexander Albertovich (2000), “**Президентские Выборы – 2000**”, http://federalbook.ru/files/FS_DIGEST/FS07-2000-Veshnyakov.pdf (16.03.2019)
- Vert, Nikolya (1992), “**История Советского государства. 1900-1991**”, Presses Universitaires de France, France.
- Wegren, Stephen K. (2003), “The Communist Party Of Russia: Rural Support and Implications for the Party System”, **The National Council for Eurasian and East European Research**, 1-28. <https://www.ucis.pitt.edu/nceer/2003-816-14g-2-Wegren.pdf> (29.01.2019)
- Welt, Cory (2018), “Russia's 2018 Presidential Election”, **CSR Report**, 1-3.
- Youngs, Tim (2000), “**Russia: The Presidential Election and Future Prospects**”, <https://researchbriefings.parliament.uk/ResearchBriefing/Summary/RP00-33> (20.03.2019)

ÖZGEÇMİŞ

Soltan KAZIMOV, 14.12.1995 tarihinde, Azerbaycan, Bakü şehrinde doğdu. 2005 yılında Lenkeran şehri 2 Sayılı İlkokulu'nu, 2009 yılında Bakü Şehri 256 sayılı Ortaokulu'nu, 2012 yılında ise Bakü şehri, 163 Sayılı Lise'yi, 2016 yılında ise Azerbaycan Devlet İktisat Üniversitesi'nin Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü bitirmiştir. 2014-2015 eğitim-öğretim yılının güz döneminde ise, "Mevlana Öğrenci Değişim Programı" çerçevesinde Gazi Üniversitesi İktisadi İdari Bilimler Fakültesi Uluslararası İlişkiler bölümünde eğitim almıştır. 2016 yılında Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası İlişkiler Anabilim Dalı'nda tezli yüksek lisans programına başlamıştır.

KAZIMOV, bekar olup Rusça ve İngilizce bilmektedir.